

วัสดุอุปกรณ์เสริม และยานพาหนะ ซึ่งมุ่งไปในการที่จะยกระดับวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของสตรี และเด็กชาวเขาให้สูงขึ้น คณะผู้วิจัยแสดงให้เห็นว่า โครงการฝึกอบรม หรือโครงการบริการอนามัย และโครงการให้วัสดุอุปกรณ์แก่ชาวเขา ได้ส่งผลในการยกระดับ สถานภาพของสตรีและเด็กชาวเขาให้สูงขึ้นโดยตรง ส่วนโครงการประเภทวัสดุอุปกรณ์เสริม แม้จะไม่ให้ประโยชน์แก่สตรีและเด็กชาวเขาโดยตรง แต่ก็ให้ประโยชน์โดยอ้อม เนื่องจากวัตถุประสงค์ของยูนิเซฟมุ่งประโยชน์ในวงกว้างแก่ชาวเขามากกว่าความช่วยเหลือ 3 ประเภทแรก คณะผู้วิจัยมีความเห็นโดยสรุปว่า ความช่วยเหลือของยูนิเซฟที่มีต่อชาวเขา โดยเฉพาะการมุ่งเน้นที่สตรีและเด็กนั้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเขา เป็นอย่างมาก นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังเสนอแนะว่า การให้บริการต่างๆ แก่ชาวเขานั้น นอกจากจะต้องจัดให้เพียงพอแล้ว ควรจะได้แฝงแนวความคิดให้ชาวเขารู้จักช่วยตนเองด้วย ในส่วนของโครงการต่าง ๆ คณะผู้วิจัยเสนอว่าโครงการดังกล่าวควรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตและค่านิยมของชาวเขา ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ ที่จำเป็นให้ภายหลังการอบรมแล้วให้เพียงพอด้วย

ST Sve HP 2528/1985, สถาบันวิจัยชาวเขา (วันชัย พุกกะศรี และคณะ). ประเมินผล การให้การศึกษาวชาวเขาของคณะพระธรรมจาริก. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยชาวเขา, 82 หน้า.

หนังสือเล่มนี้ ได้ประเมินผลการทำงานของพระธรรมจาริกเกี่ยวกับการเผยแพร่ ศาสนาพุทธ และให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่ชาวเขา โดยได้กล่าวถึงความเป็นมาของ โครงการพระธรรมจาริก การดำเนินงานด้านต่างๆของพระธรรมจาริก ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพระธรรมจาริก ประโยชน์ของชาวเขาที่ได้จากโครงการนี้ โดยสรุป โครงการนี้ได้รับผลสำเร็จพอสมควร โดยช่วยส่งเสริมนโยบายของรัฐบาลด้านพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมและช่วยลดการปลูกฝิ่นและเสกฝิ่นด้วย

ST Sve HP 2528/1985, สถาบันวิจัยชาวเขา. "การศึกษาเชิงสังคมวิทยาและวัฒนธรรมถึงผลกระทบของโครงการพัฒนาทางสังคมที่มีต่อสตรีและเด็กชาวเขา" รายงานการวิจัย ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 226 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้เสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับ โครงการความช่วยเหลือขององค์การ ยูนิเซฟที่มีต่อชาวเขา ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเขาโดยตรงได้แก่ โครงการฝึกอบรมต่างๆ โครงการบริการทางด้านสาธารณสุข โครงการศูนย์เด็กเล็ก โครงการ ให้วัสดุอุปกรณ์แก่ชาวเขา ในด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการส่งเสริมอาชีพ ความช่วยเหลือในลักษณะที่สูงสุดคือ การให้วัสดุอุปกรณ์เสริมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ของเจ้าหน้าที่ ความช่วยเหลือในลักษณะแรกมีผลกระทบต่อการยกระดับสถานภาพของ สตรีและเด็กชาวเขาให้สูงขึ้นโดยตรง ส่วนการช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์เสริมนั้นเป็นประโยชน์ ต่อชาวเขาในทางอ้อม สำหรับผู้รับบริการได้แก่ชาวเขาพบว่า สถานภาพทางด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการเศรษฐกิจของสตรีและเด็กชาวเขาได้รับการ

ยอมรับมากขึ้นกว่าเดิม ส่วนสถานภาพทางสังคมส่วนใหญ่ยังไม่มีเปลี่ยนแปลงคือ สตรีชาวเขายังคงมีสถานภาพ ทางสังคมด้อยกว่าชาย

ST Sve HP 2530/1987, Prasert Bhandhachat and others. 1986 Crop Year Corn Production Survey in the Project Areas of the Thai-German Highland Development Programme Chiang Mai : Payap Research and Development Center, Payap University, 57 pages.

หนังสือเล่มนี้ เป็นรายงานการสำรวจผลการส่งเสริมให้กลุ่มชนบนพื้นที่สูงปลูกข้าวโพด ผู้ส่งเสริมคือ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงไทย-เยอรมัน ผู้รับการส่งเสริมคือ ชาวเขาและชาวไทยบนพื้นที่สูง (ลีซอ มูเซอ อาข่า กะเหรี่ยง ไทยใหญ่) รายงานนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ การดำเนินงานของโครงการ การปลูกข้าวโพดของผู้ได้รับการส่งเสริมตามวิธีการที่ได้รับคำแนะนำของผู้ส่งเสริม แสดงผลงานโดยสรุปของโครงการนี้ และยังกล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการสำรวจเพื่อจัดทำรายงานนี้อีกด้วย

ST Sve HP 2533/1990, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.). คู่มือการพัฒนาชุมชนบนที่สูง (Modern Thai Highland Communities Hand Book) ม.ป.ส. : กองควบคุมพืชเสพติด ป.ป.ส. 83 หน้า

หนังสือนี้กล่าวถึงการดำเนินงานของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงไทย-เยอรมัน ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน โดยนำเอากิจกรรมพัฒนาด้านต่างๆมาดำเนินการพร้อมกัน เช่น การพัฒนา อาชีพการเกษตร พัฒนาการศึกษา พัฒนาสาธารณสุข ปัจจัยพื้นฐาน และการพัฒนาชุมชน รวมทั้งการพัฒนาอื่นๆ ทั้งนี้โดยมีปรัชญาในการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง ให้ประชากรเป้าหมายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด สำหรับพื้นที่ที่ดำเนินการพัฒนา ได้แก่ พื้นที่ในตำบลลาววี อำเภอมะสราย จังหวัดเชียงราย (เริ่มงานใน พ.ศ.2525) และพื้นที่ลุ่มน้ำกลาง ตำบลสบป่อง และตำบลปางมะผ้า ถึงอำเภอปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน

ST Sve HP 2534/1991, ปกรณ์ พันธุ์. การมีส่วนร่วมของชาวเขาในกิจกรรมพัฒนา : ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านห้วยน้ำขาว ตำบลแคมป์สน ถึงอำเภอลำปาง จังหวัดเพชรบูรณ์ วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม โครงการพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 97 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาระดับการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ชาวเขาในกิจกรรมพัฒนา โดยศึกษาจากชาวเขาจำนวน 67 คน ผลการศึกษาคือ ชาวเขา ร้อยละ 56.72 มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาในระดับต่ำ ร้อยละ 31.34 มีส่วนร่วมในระดับ ปานกลาง และร้อยละ 11.94 มีส่วนร่วมในระดับสูง ผู้วิจัยให้ความเห็นว่า กิจกรรมพัฒนา ที่จะดำเนินการควรเป็นกิจกรรมที่สามารถ ตอบสนองปัญหาและความต้องการของชาวเขา ได้อย่างชัดเจน มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ชาวเขาเข้ามีส่วนร่วม ทุกขั้นตอน ควรเสริมสร้างความสามารถของผู้

นำในหมู่บ้าน ตลอดจนพัฒนาความสามารถ ของเจ้าหน้าที่ และสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของบุคคลเหล่านี้

ST Sve HP 2535/1992, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. "คู่มือการพัฒนา ชุมชนบนที่สูง" รายงานการวิจัย กองควบคุมพืชเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบ ปราบยาเสพติด 83 หน้า.

คู่มือเล่มนี้ คณะผู้จัดทำได้รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนบนที่สูง ซึ่งข้อ มูลดังกล่าวได้แก่ รายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาชุมชนบนที่สูง ข้อมูลที่จำเป็น ในการ ประเมินสภาพการณ์ของชุมชนบนที่สูง หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับองค์การพึ่งพา ตนเอง ผู้นำชุม ชน และอาสาสมัครต่างๆ รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการทำงานร่วมกับชุมชน บนที่สูงที่เหมาะสม แนว ทางเกี่ยวกับการสื่อสารที่เหมาะสมบนที่สูง ตลอดจนชุดสื่อต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการสื่อสารกับชุมชน บนที่สูง หลักสูตรและแนวทางในการเตรียมความพร้อม ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบนที่สูง

ST Sve HP 2535/1992, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. "วิธีเตรียมความ พร้อมให้แก่สภาตำบลบนพื้นที่สูง" รายงานการวิจัย กองควบคุมพืชเสพติด สำนักงานคณะ กรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 14 หน้า.

คู่มือเล่มนี้ คณะผู้จัดทำได้เสนอวิธีการเตรียมความพร้อมให้แก่สภาตำบลบนพื้นที่สูง โดย ให้ความรู้เกี่ยวกับ 1)โครงสร้างของสภาตำบล ซึ่งประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ท้องถิ่น(ประธาน) ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล และกรรมการโดยการเลือกตั้งได้แก่ ผู้ทรงคุณ วุฒิที่ชาวบ้านเป็นผู้เลือกตั้ง และที่ปรึกษาสภาตำบลได้แก่ ปลัดอำเภอ พัฒนา การอำเภอ ซึ่งนาย อำเภอเป็นผู้เลือกและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง 2)แนวทางการ ค้นหาปัญหาและการกำหนด แนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการทำสำมะโนปัญหา กล่าวคือ ค้นหาปัญหาแล้วนำปัญหามาจัดลำดับ ความสำคัญ ค้นหาสาเหตุของปัญหา หาแนวทางแก้ไขปัญหา 3)หลักการพัฒนาชนบทและแนวทาง การแก้ไขปัญหาโดยอาศัยแผนพัฒนาตำบล 1 ปี แผนพัฒนาตำบล 5 ปี และกองทุนพัฒนาตำบล 4) ความสำคัญของการติดตามผลการดำเนิน กิจกรรม และแนวทางการติดตามผลของสภาตำบล โดย ดำเนินการตามขั้นตอนคือ กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต วิธีการ บุคคลผู้ดำเนินการ ช่วงเวลาของ การติดตามประเมินผล และสรุปผลการติดตามประเมินผล 5)บทบาทขององค์กรสภาตำบลกับการพึ่ง พาดตนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบหลักอยู่ 4 ส่วนคือ ประชากรเป้าหมาย ความสำนึกในการพัฒนา องค์ การพึ่งพาตนเอง และการมีส่วนร่วม

ST Sve HP 2536/1993, ปิติธรรม วิฑิตินนตรี. "การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานบนพื้นที่สูงกับการแก้ไข ปัญหาความมั่นคงของชาติ เกี่ยวกับชาวเขาและการปลูกพืชเสพติด" รายงานการวิจัย กอง วิชาการ และการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 55 หน้า.

รายงานการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานบนพื้นที่สูง เป็นการ ระดม

วิธีการแก้ปัญหาทุกปัญหานั้นพื้นที่สูงเข้าไปด้วยกัน ให้เกิดเอกภาพในการดำเนินงาน และการดำเนินงานตามแนวคิดดังกล่าวจะเป็นการแก้ปัญหาที่ส่งผลดีในระยะยาว และมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และความมั่นคงของชาติโดยภาพรวม ดังนั้น การพัฒนาชนบท แบบผสมผสานบนพื้นที่สูง จึงกำหนดเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการลักลอบปลูกฝิ่น ของชาวเขา โดยผ่านกระบวนการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวเขาในลักษณะค่อยปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากการพึ่งพาฝิ่น (เนื่องจากฝิ่นเป็นพืชทำรายได้ ยารักษาโรค และเครื่องรองรับทางสังคม) มาสู่วิถีชีวิตที่ไม่ต้องพึ่งพาการปลูกฝิ่น

ST Sve HP 2536/1993, ศูนย์ประสานงานพัฒนาการศึกษาบนพื้นที่สูงระดับภาค (ศป.กศ.ส.). ชาวเขาในประเทศไทยและแผนพัฒนาการศึกษาบนพื้นที่สูง พ.ศ.2535-2539 กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 8 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 58 หน้า

เอกสารนี้ให้ความรู้โดยย่อเกี่ยวกับชาวเขาในประเทศไทยคือ กะเหรี่ยง แม้ว มูเซอ เย้า อีเก้อ ลีซอ ถิ่น ลัวะ(ละว้า) ขมุ ปะหล่อง และผีตองเหลือง อธิบายถึงสภาพปัญหาและการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูง รวมถึงนโยบายและแนวทางพัฒนาการศึกษาบนพื้นที่สูง การจัดการ ศึกษาสำหรับชาวเขานั้น กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2500 ปัจจุบันมีหน่วย งานทั้งราชการและเอกชนเข้าไปช่วยเหลือ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมสามัญศึกษา กรมการศาสนา กองบัญชาการตำรวจ ตระเวนชายแดน กรมประชาสัมพันธ์ กรมป่าไม้ หมอสอนศาสนา องค์การเอกชนต่างๆ

ST Sve HP 2537/1994, สืบพงษ์ แสนยาเกียรติคุณ. "สภาพการจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชุมชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงใหม่" สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 132 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า สภาพโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชุมชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน โรงเรียนไม่มี โรงครัวและโรงอาหารสำหรับประกอบอาหาร การประกอบอาหารให้ได้คุณภาพดี ปลอดภัย และอาคารเอนกประสงค์แทน นักเรียนนั่งรับประทานอาหารตามระเบียบอาคารเรียน ได้ต้นไม้ หรือในเต็นท์ การจัดบริการอาหารกลางวันแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การจัดอาหารจำหน่าย แก่ นักเรียนต่อเนื่องตลอดทั้งปี ลักษณะอาหารเป็นแบบอาหารจานเดียวขายในราคาจานละ 3 บาท อีกลักษณะหนึ่งคือ จัดอาหารกลางวันให้นักเรียนรับประทานฟรี การดำเนินงานของทุก โรงเรียนเป็นไปในรูปคณะกรรมการ มีผู้บริหารเป็นประธานผู้รับผิดชอบโครงการ โดยมีครูเป็นกรรมการจัดทำร่วมกับนักเรียนและชุมชน นอกจากนี้โรงเรียนมีโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนโครงการอาหารกลางวันคือ โครงการสหกรณ์ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ST Sve HP 2538/1995, ชัยวัฒน์ ตีรวัดนา. "ผลกระทบของการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมันต่อชุมชนชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ลุ่มน้ำสาละ กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานพัฒนาของโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมันไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนชาวเขาในพื้นที่ลุ่มน้ำสาละ กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราต่ำและในเชิงถดถอย ด้านสังคม มีผลกระทบทางด้านการศึกษาอยู่บ้าง ในลักษณะของการเริ่มให้ความสำคัญต่อการศึกษา ของบุตรด้านการเมืองไม่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังมีโครงการอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่า ชุมชนชาวเขาที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ไม่แตกต่างจากชุมชนในพื้นที่ควบคุมที่ไม่ได้รับผลกระทบ กล่าวคือ ไม่มีความ แตกต่างกันอย่างเด่นชัดในด้านเศรษฐกิจ(รายได้การใช้ความรู้ด้านเกษตรแผนใหม่ การมีสัตว์ เลี้ยง การครอบครองทรัพย์สิน) ด้านสังคม(ระดับการศึกษา วิธีการรักษาพยาบาล ความรู้ ด้านสุขภาพอนามัย การวางแผนครอบครัว) ด้านการเมือง(การปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ ข้าราชการกับชุมชน) แต่หากจะเปรียบเทียบแล้ว ชุมชนควบคุมจะอยู่ในช่วงรายได้และมีการ ครอบครองทรัพย์สินราคาสูง ให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตร และพึงพาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนมากกว่าชุมชนที่ได้รับผลกระทบ

ST Sve HP 2538/1995, นพคุณ สุวรรณฤทธิ์. "ผลกระทบของนโยบายการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชาวเขา ตำบลลวรี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 216 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ผลกระทบของนโยบายการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของชาวเขา มีดังนี้คือ ด้านผลกระทบต่อโครงสร้างทางสังคม : ชาวเขามีความผสมกลมกลืนเข้ากับคนไทยพื้นราบ ได้มาก ยอมรับในวิธีการรักษาพยาบาลแผนใหม่มากกว่าความเชื่อเรื่องภูติผีปีศาจ แต่ระบบ จารีตประเพณียังมีความสำคัญที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ประจำเผ่า และยึดถือปฏิบัติกันตลอดมา การโยกย้ายประชากรเพื่อหางานทำในเมือง ทำให้โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมคลาย ความแนบแน่นไปจากเดิม สำหรับด้านผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจนั้น การพัฒนาระบบการเกษตรถาวรนำไปสู่การลดลงของปัญหาการไร้ที่ดินลอย แต่โดยภาพรวมแล้ว ชาวเขายังยากจนและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ดีนัก เทคโนโลยีที่รัฐเข้าไปส่งเสริมไม่ได้รับ การตอบสนอง เนื่องจากทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม การพยายามเพิ่มผลผลิตและสร้างระบบ เศรษฐกิจเพื่อการดำรงชีพให้ชาวเขาบางส่วนต้องพึ่งพิงระบบตลาดที่เงินตราและผลประโยชน์ เป็นเรื้อ เขายอมรับภาวะผู้นำที่เป็นทางการขณะที่ผู้นำตามจารีตก็ยังคงมีความสำคัญต่อชุมชน โดยทั่วไปชาวเขามีทัศนคติที่ดีกับรัฐ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาวเขาได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมทาง การเมือง

ส่วนเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น รัฐไม่ประสบผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหามา ขาดความเข้มแข็ง มีการลักลอบ
จำหน่ายและเสพยาเสพติดในพื้นที่กันอย่างกว้างขวาง

ST Sve HP 2538/1995, สถาบันวิจัยชาวเขา. "ศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจราษฎรประจำหมู่บ้าน" รายงานการวิจัย
เชิงปฏิบัติการ สถาบันวิจัยชาวเขา 58 หน้า.

รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ ได้รวบรวมเนื้อหาสาระจากการประชุมร่วมกันระหว่างคณะ
กรรมการศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจราษฎรประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขา เจ้าหน้าที่
ประสานงานชาวเขาอำเภอ เจ้าหน้าที่หน่วยและเขตพื้นที่ เจ้าหน้าที่สำนักงานบริหารโครงการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมบนที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ นักวิจัยและเจ้าหน้าที่จากสถาบันวิจัยชาวเขา และมีจุด
มุ่งหมายของการประชุมคือ เพื่อให้ชาวบ้าน ที่เป็นคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจราษฎรประจำหมู่บ้าน
และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ได้เพิ่มพูนความเข้าใจ
ในการดำเนินงานด้านการช่วยเหลือหรือการให้บริการแก่ผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน ผลจากการ
ประชุมคณะกรรมการ ศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจราษฎรแต่ละแห่งได้ซักถามปัญหากันมาก โดยเฉพาะเรื่องการ
ปฏิบัติงาน การให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่เดือดร้อนในหมู่บ้าน วิธีการหาทุน การใช้จ่ายเงินทุน
รวมทั้ง ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความเห็นว่าศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจราษฎร
ประจำหมู่บ้านเป็นประโยชน์ต่อคนในหมู่บ้าน และคาดว่าจะมีศูนย์รวมนำใจของชาวบ้าน สามารถ
ช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ที่เดือดร้อนได้

ST Sve HP 2538/1995, สายน้ำ ภิรมย์โยธี. "ทัศนคติของชาวไทยภูเขาต่อการดำเนินงานของ โครงการ
พัฒนาที่สูงสามหมื่น กรณีศึกษา: การจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำ
ลา ตำบลโป่งลา อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาส่งเสริมการ
เกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 96 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ เสนอทัศนคติของชาวไทยภูเขาที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการพัฒนาที่สูง
สามหมื่นว่า ผู้ให้ข้อมูลซึ่งได้แก่ หัวหน้าครอบครัวชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่ในเขต พื้นที่ลุ่มน้ำลา
ตำบลโป่งลา อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความคิดเห็นหรือทัศนคติต่อการ ดำเนินงานของโครง
การฯ ด้านการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับที่ดีทั้ง 6 กิจกรรม คือ 1)การสร้าง
จิตสำนึกและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ราษฎรเห็นคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ 2)ฟื้นฟู
ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ดิน น้ำ ที่ถูกทำลาย 3)การป้องกันและการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ป่า
ไม้ ดิน น้ำ ในชุมชน 4)การพัฒนาและฟื้นฟูการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
5)การสำรวจและวางแผน ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ และ 6)การส่งเสริมให้ชุมชนมี
ส่วนร่วมในการ ปลูกป่าทดแทน สำหรับปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการมีดังนี้ 1)ความไม่
เหมาะสม ในการใช้ช่วงระยะเวลาในการฝึกอบรม และสถานที่จัดฝึกอบรมอยู่ห่างไกล 2)การไม่เห็น
ด้วย ต่อกิจกรรมแนวทางวิชาชีพในพื้นที่ป่าปลูก 3)ขีดความสามารถและข้อจำกัดของชาวไทยภูเขา ใน

การใช้แผนที่ 4) ปัญหาการส่งเสริมการปลูกข้าวบาร์เลย์และการห้ามล่าสัตว์ป่า 5) ปัญหาและข้อจำกัด
การเปิดพื้นที่ทำกินใหม่ 6) ความไม่เหมาะสมในการนำกลาสัน ยูคาลิปตัส และกระถินอินโดมาปลูก

ST Sve HP 2539/1996, อัฐศักดิ์ ศรีสุโข. "ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน: การวิจัยเชิงปฏิบัติ
การ กรณีศึกษาในหมู่บ้านชาวเขาโดยสร้างกระบวนการเรียนรู้" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา
กรมประชาสงเคราะห์ 66 หน้า.

รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ ได้รวบรวมเนื้อหาสาระจากการอบรมเรื่องศูนย์ สงเคราะห์
ราษฎรประจำหมู่บ้าน และการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ ราษฎรประจำหมู่บ้าน
โดยผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยชาวเขา สำนักงานบริหารโครงการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขั้นสูง จังหวัดเชียงใหม่ กองสงเคราะห์ชาวเขา และเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรม
ของศูนย์พัฒนานิคมภาคทั้ง 4 ภาค และผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย คณะ
กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำ หมู่บ้าน เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยชาวเขา เจ้าหน้าที่สำนักงาน
บริหารโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขั้นสูง และเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา
ประเด็นสำคัญในการ อบรมให้ความรู้คือ การกิจของแรงงานและสวัสดิการสังคมประจำจังหวัดและ
ประชาสงเคราะห์ จังหวัด งานสังคมสงเคราะห์เบื้องต้น การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
บ้าน กฎระเบียบ แนวทางการระดมทุน และเขียนรายงาน สาระประเด็นของการซักถามและแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นคือ เรื่องเงินอุดหนุน การขอความช่วยเหลือจากรัฐ คณะกรรมการศูนย์
สงเคราะห์ ราษฎรประจำหมู่บ้าน การระดมทุน และเรื่องอื่น ๆ

ST Sve LC 2522/1979, BRADLEY, David, Proto-Loloish. London /Malmö :
Scandinavian Institute of Asian Studies, Monograph Series No 39.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงภาษากลุ่มโลโล ซึ่งเป็นภาษาในตระกูลทิเบต-พม่า ภาษากลุ่มโลโล ที่
มีพูดอยู่ในประเทศไทยได้แก่ ภาษาลีซอ ลำหู่(มุเซอ) และอาข่า(อิกอ) ผู้เขียนได้ใช้การศึกษา วิจัย
ทางภาษาศาสตร์เชิงประวัติ เพื่อหาความรู้และอธิบายประวัติที่มาของภาษากลุ่มนี้ และแสดงให้เห็น
ว่าภาษากลุ่มนี้มีความสัมพันธ์กับภาษาอื่นๆอย่างไร ข้อมูลที่ใช้ศึกษามีทั้งข้อมูล ที่เป็นเอกสาร และ
ข้อมูลที่ได้จากการทำงานภาคสนามในประเทศไทย

ST Sve LC 2533/1990, วิรัช นิยมธรรม, ระบบฐานข้อมูลภาษาและชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ด้วย
คอมพิวเตอร์. นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
121 หน้า

งานวิจัยนี้ ได้นำเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์มาใช้พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ ชน
กลุ่มน้อยในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้พัฒนาซอฟต์แวร์สำเร็จรูปประเภทระบบจัดการฐาน ข้อมูลเชิง
สัมพันธ์ (Relational Database) ซึ่งสามารถนำมาใช้จัดระบบข้อมูลในเชิงอักษร รูปภาพ และแผน
ที่ แสดงผลได้ทั้งจอโมโนโครมและจอสี และได้สร้างฐานข้อมูลตัวอย่างสำหรับ รวบรวมข้อมูลเกี่ยว

กับสาระสำคัญของชนกลุ่มน้อยแต่ละเผ่า หมู่บ้านชนกลุ่มน้อย รายชื่อผลงาน วิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย โดยเผยแพร่เป็นแผ่นข้อมูลคอมพิวเตอร์

ST Sve LC 2538/1995, สนิท วงศ์ประเสริฐ, "ความรู้ ทัศนคติ และแนวทางป้องกันเอดส์ ศึกษากรณีชาวเขาได้รับสื่อโสตภาษาของตนเอง = Knowledge, attitude and AIDS precautions: a study of audio-cassette in tribal languages" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 51 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้ นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการเผยแพร่สื่อโสตเทปกลับภาษาชาวเขา เรื่องความรู้ ทัศนคติ และแนวทางป้องกันเอดส์ โดยผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้านแห่งหนึ่งตั้งอยู่ใกล้ชายแดนไทย-พม่า เป็นแหล่งแพร่ระบาดของเอดส์และการค้าประเวณี ผู้วิจัยพบว่า ชาวเขาได้รับฟังสื่ออย่างช้าๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เกิดความพึงพอใจที่ได้มีความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติที่ดี และมีแนวทางการป้องกันเอดส์ในชุมชนของตนเอง เริ่มทำการแลกเปลี่ยน และถ่ายทอดความรู้เรื่องเอดส์ให้แก่กันและกัน และให้แก่เพื่อนชาวเขาต่างหมู่บ้านที่เดินทาง แวะเยี่ยมเยียน กลุ่มผู้นำของหมู่บ้านนี้ ได้ทำหน้าที่แจกจ่ายเทปกลับสื่อโสตที่จัดส่งไปจาก สถาบันวิจัยชาวเขาเผยแพร่ให้แก่หมู่บ้านเครือข่ายที่เรียกร้องต้องการอย่างทั่วถึง การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างโอกาสให้แก่กลุ่มผู้นำชาวเขาจำนวนหนึ่งมีความพร้อม มีจิตสำนึก และมีศักยภาพที่จะทำหน้าที่เป็นวิทยากร สามารถเผยแพร่บรรยายความรู้ ทัศนคติ และแนวทาง ป้องกันเอดส์ในหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ST Sve LC 2539/1996, รุจิรา ปัทมานุช, "การรับข่าวสารจากสื่อของชาวไทยภูเขา บ้านห้วยน้ำดัง ตำบลก๊ิดช้าง อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 116 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลงานวิจัยคือ ชาวไทยภูเขาบ้านห้วยน้ำดัง ตำบลก๊ิดช้าง อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่ มีความต้องการรับข่าวสารทางการเกษตร ข่าวสารตลาดการเกษตร ข่าวสารราชการ ตามลำดับ ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนบ้าน การประชุม วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่มีระดับความเข้าใจและเหมาะสมมากที่สุด มีปัญหาน้อยที่สุด ส่วนเจ้าหน้าที่เอกชน มีระดับ ความเข้าใจและเหมาะสมน้อยที่สุด และมีปัญหามากที่สุด

ST Sve LC 2539/1996, อรสินี นาคา, "การพัฒนาการสอนข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญสำหรับนักเรียนชาวเขา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 216 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลงานวิจัยคือ กระบวนการการสอนข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญสำหรับนักเรียนชาวเขา โดยใช้ลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้คือ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การสอนเตรียมความพร้อมนักเรียนในด้านการแบ่งกลุ่ม การทำสมุดสะสมข่าว การฟัง การอ่าน และการเล่าข่าว ดำเนินการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ตามลำดับขั้นของแผนการสอน ซึ่ง

ประกอบด้วยขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุปและนำไปใช้ และขั้นประเมินผล ในขั้นสอนดำเนินการสอนตามขั้นตอนการสอนข่าวและเหตุการณ์ 5 ขั้นคือ การหาข่าว การกรองข่าว การรายงานข่าว การวิเคราะห์ข่าว และการสรุปข่าว นักเรียน ที่เรียนด้วยกระบวนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความคิดรวบยอดด้านความมีวิจารณญาณและความสนใจต่อข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามปกติ นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีพฤติกรรมการเรียนข่าวและเหตุการณ์ในระดับมากที่สุดได้แก่ การกรองข่าวและการวิเคราะห์ข่าว ส่วนพฤติกรรมในระดับมากคือ การรายงานข่าวการหาข่าว และการสรุปข่าว พฤติกรรมการเรียนวันสำคัญนักเรียนปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และการจัดผลงาน พฤติกรรมที่มีการปฏิบัติระดับมากคือ การทำงานกลุ่มและกิจกรรมที่เลือกปฏิบัติ

ST Sve MI 2538/1995, สถาบันวิจัยชาวเขา, "การตั้งถิ่นฐานของชาวเขาในประเทศไทย" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 107 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้สรุปว่า การตั้งถิ่นฐานของชาวเขาสัมพันธ์กับลักษณะของภูมิประเทศ ในพื้นที่ที่อยู่อาศัย โดยอาศัยการตัดสินใจจากองค์ประกอบด้านคติ ความเชื่อ ประสพการณ์ อาชีพ และอื่นๆ ในการอพยพเคลื่อนย้ายเพื่อหาที่ตั้งของหมู่บ้านนั้น เป็นการเคลื่อนที่ในระยะทางไม่ไกลนักและมีเป้าหมายแล้วหรือเห็นเป้าหมายแล้ว เพราะถ้ามิเช่นนั้นใช้เวลาส่วนใหญ่กับ การเดินทางเคลื่อนย้าย ก็คงจะเป็นไปได้ยากที่จะมีความมั่นคงปลอดภัยของกลุ่มตน ดังนั้น สภาพภูมิประเทศในเส้นทาง การอพยพ และความที่ต้องตัดสินใจสร้างหมู่บ้าน จึงก่อให้เกิด หมู่บ้านชาวเขาเผ่าต่างๆ กระจายอยู่ทั่วไป เมื่อสภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาค่อนข้างต่ำ หมู่บ้านชาวเขาก็จะกระจายอยู่ในระดับต่ำ ถ้าโดยทั่วไปเป็นเขตภูเขาสูงมากกว่า หมู่บ้านก็จะอยู่ในระดับสูงเป็นส่วนใหญ่ตามกันขึ้นไป

ST Sve NT 2531/1988, Robert, G.L. and Thanit Kunkhajonphun (eds.), Approaches to Improving Nutrition of the Hilltribes. Proceedings of a seminar sponsored by the Food and Agricultural Organization of the United Nations and the Payap Research Center, Payap University 13-15 January 1988

ST Sve NT 2537/1994, สิบพงษ์ แสนยาเกียรติคุณ, "สภาพการจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชุมชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงใหม่" สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 132 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า สภาพโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชุมชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน โรงเรียนไม่มี โรงครัวและโรงอาหารสำหรับประกอบอาหาร การประกอบอาหารใช้ได้ถุนบ้านพักครู ศาลา และอาคารเอนกประสงค์แทน นักเรียนนั่งรับประทานอาหารตามระเบียบอาคารเรียน ใต้ต้นไม้ หรือในเต็นท์ การจัดบริการอาหารกลางวันแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การจัดอาหารจำหน่าย แก่นักเรียนต่อเนื่องตลอด

ทั้งปี ลักษณะอาหารเป็นแบบอาหารจานเดียวขายในราคาจานละ 3 บาท อีกลักษณะหนึ่งคือ จัดอาหารกลางวันให้นักเรียนรับประทานฟรี การดำเนินงานของทุก โรงเรียนเป็นไปในรูปคณะกรรมการ มีผู้บริหารเป็นประธานผู้รับผิดชอบโครงการฯ โดยมีครูเวรเป็นกรรมการจัดทำร่วมกับนักเรียนและชุมชน นอกจากนี้โรงเรียนมีโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนโครงการอาหารกลางวันคือ โครงการสหกรณ์ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ST Sve PP 2529/1986, วันช พุกกะศรี และคณะ, รายงานวิจัยเรื่องความร่วมมือของชาวเขา ในการวางแผนครอบครัว เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยชาวเขา 37 หน้า (เอกสารอัดสำเนา)

งานวิจัยชิ้นนี้ทำขึ้นเพื่อหาความรู้เกี่ยวกับความร่วมมือของชาวเขา ในการวางแผน ครอบครัว ที่มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าไปดำเนินการ โดยศึกษาหมู่บ้านชาวเขา 7 แห่ง ในเขตจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และลำปาง พบว่าความเชื่อดั้งเดิม สภาพแวดล้อมที่ยากแค้น และปัญหาเรื่องปากท้อง เป็นสาเหตุทำให้ชาวเขาต้องการมีบุตรมาก โครงสร้างประชากร ชาวเขาในปัจจุบัน ยังมีสภาพเป็นรูปเจดีย์ฐานกว้างเช่นเดียวกับประชากร ในเมืองเชียงใหม่เมื่อ 30 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า ชาวมุเซอให้ความร่วมมือในการวางแผนครอบครัว สูงสุด รองลงมา ได้แก่ ลีซอ กะเหรี่ยง เย้า และแม้ว ส่วนชาวอีก้อไม่นิยมปฏิบัติสิ่งที่ผิดธรรมชาติ สำหรับข้อเสนอแนะ ผู้ช่วยเสนอให้รับชาวเขา ที่มีการศึกษามาฝึกหัดอบรมให้เป็นผู้ดำเนินงานด้านนี้ จะประสบผลสำเร็จมากกว่า ผู้ปฏิบัติงาน ชาวไทยพื้นราบ

ST Sve PP 2532/1987, งามอาจ รุ่งจันทร์ฉาย, ลุยคราบดาวกาม โสภณโคอุโลก โสภณแห่งชีวิต(มิต) มติชนอันดับที่ 34 กรุงเทพฯ 162 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงอาชีพโสภณในเมืองไทย และอธิบายถึงชีวิตรักและการแสวง หาคู่ของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย : การเกี่ยวพาราสี การเลือกคู่ การแต่งงาน ฯลฯ

ST Sve PP 2538/1995, สงเคราะห์ชาวเขา, กอง, ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538 กรุงเทพฯ : กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

หนังสือเล่มนี้ได้ให้ข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับชุมชนบนพื้นที่สูง จำแนกรายการตามจังหวัดตามชาติพันธุ์ และตามกลุ่มย่อย(ชาวเขา ชนกลุ่มน้อย ชาวไทยพื้นราบ) มีข้อมูลที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆอย่างสั้นๆ มีรายการแสดงว่าชนเหล่านี้อาศัยอยู่ ณ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดใด แต่ละหมู่บ้านมีที่หลังคาเรือน และมีจำนวนประชากรเท่าใด เป็นชายกี่คน หญิงกี่คน กลุ่มชาติพันธุ์ที่บันทึกข้อมูลดังกล่าวได้แก่ กะเหรี่ยง แม้ว เย้า อีก้อ มุเซอ ลีซอ ลัวะ ถิ่น ขมุ ผีตองเหลือง ปะหล่อง ตองซุ จีนฮ่อ ไทยใหญ่ ไทยลื้อ ไทยพื้นราบ และอื่นๆ

ST Sve SS 2526/1983, พันธุ์สุริย์ ลดาวัลย์ และคนอื่นๆ, "การศึกษาเชิงสังคมวิทยาและวัฒนธรรม ถึงผลกระทบของโครงการพัฒนาทางสังคมที่มีต่อสตรีและเด็กชาวเขา: ตอนที่ 1, การประเมินผลความช่วยเหลือขององค์กรยูนิเซฟต่อชาวเขา(ศึกษาด้านผู้ให้บริการ)" รายงานการวิจัย คณะสังคม

ศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 117 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้ เสนอผลการประเมินผลการให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเขาของ องค์การยูนิเซฟ ในรูปของโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ โครงการบริการอนามัย โครงการให้วัสดุ อุปกรณ์แก่ชาวเขา วัสดุอุปกรณ์เสริม และยานพาหนะ ซึ่งมุ่งไปในการที่จะยกระดับวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของสตรี และเด็กชาวเขาให้สูงขึ้น คณะผู้วิจัยแสดงให้เห็นว่า โครงการฝึกอบรม หรือโครงการบริการอนามัย และโครงการให้วัสดุอุปกรณ์แก่ชาวเขา ได้ส่งผลในการยกระดับ สถานภาพของสตรีและเด็กชาวเขาให้สูงขึ้นโดยตรง ส่วนโครงการประเภทวัสดุอุปกรณ์เสริม แม้จะไม่ให้ประโยชน์แก่สตรีและเด็กชาวเขาโดยตรง แต่ก็ให้ประโยชน์โดยอ้อม เนื่องจากวัตถุประสงค์ของยูนิเซฟมุ่งประโยชน์ในวงกว้างแก่ชาวเขามากกว่าความช่วยเหลือ 3 ประเภทแรก คณะผู้วิจัยมีความเห็นโดยสรุปว่า ความช่วยเหลือของยูนิเซฟที่มีต่อชาวเขา โดยเฉพาะการมุ่งเน้นที่สตรีและเด็กนั้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเขา เป็นอย่างมาก นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังเสนอแนะว่า การให้บริการต่างๆแก่ชาวเขานั้น นอกจากจะต้องจัดให้เพียงพอแล้ว ควรจะได้แบ่งแนวความคิดให้ชาวเขารู้จักช่วยตนเองด้วย ในส่วนของโครงการต่างๆ คณะผู้วิจัยเสนอว่าโครงการดังกล่าวควรมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับวิถีชีวิตและค่านิยมของชาวเขา ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ ที่จำเป็นให้ภายหลังการอบรมแล้วให้เพียงพอด้วย

ST Sve SS 2527/1984, Vatikiotis, Michael R.J., Ethnic Pluralism in the Northern Thai City of Chiangmai. Ph.D. Dissertation, University of Oxford.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาสำรวจพฤติกรรมทางสังคมของชนกลุ่มน้อยจำนวนหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ชนเหล่านี้มีความแตกต่างจากชนส่วนใหญ่ในเชียงใหม่มาก ผู้วิจัยได้ศึกษาว่า กลุ่มชนเหล่านี้มีการปรับตัวอย่างไร เนื้อหาของวิทยานิพนธ์มี 3 ส่วนคือ ส่วนแรกกล่าวถึงประวัติและลักษณะที่ตั้งของเมืองเชียงใหม่ อธิบายโครงสร้างหลากหลายของเมือง และผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายของชนกลุ่มน้อยมายังเมืองนี้ ส่วนที่ 2 กล่าวถึงการอพยพเข้าสู่เมือง ของกลุ่มชาติพันธุ์ ศึกษาเฉพาะกลุ่มอาข่า (อีเกอ) และลีซอ ส่วนที่ 3 ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อื่น รวมถึงชาวมุสลิมและจีนฮ่อ ผลสรุปการวิจัยก็คือ เชียงใหม่เป็นสังคมที่มีความหลากหลาย ทางกลุ่มชาติพันธุ์เพราะมีที่ตั้งไม่ห่างจากชายแดนมากนัก

ST Sve SS 2528/1985, ประมุข จันทวิมล, "การส่งเสริมสุขภาพในชุมชนชาวเขา" เอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 177 หน้า.

เอกสารวิจัยเล่มนี้เสนอผลการวิจัยคือ รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสม ในชุมชนชาวเขา ควรประกอบด้วยโครงสร้างการให้บริการเท่าที่มีอยู่แล้วจากทุกกระทรวง ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และจำเป็นอย่างยิ่งต้องดำเนินการตามหลักการและแนวทางการสาธารณสุขมูลฐาน การให้โอกาสชาวเขาได้เข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การค้นหาค้นหาปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การแก้ไข ตลอดจนการติดตามประเมินผล การดำเนินการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านด้วย โดยพยายามพัฒนา

ชาวเขาให้เข้ามาร่วม ในโครงสร้างการให้บริการให้มากที่สุด ทั้งศึกษาต่อการฝึกอบรมตั้งแต่การบรรจุเป็นบุคลากร สาธารณสุข พนักงานสุขภาพชุมชน ตลอดจนอาสาสมัครในหมู่บ้าน

ST Sve SS 2528/1985, สถาบันวิจัยชาวเขา, "การศึกษาเชิงสังคมวิทยาและวัฒนธรรมถึงผลกระทบของโครงการพัฒนาทางสังคมที่มีต่อสตรีและเด็กชาวเขา" รายงานการวิจัย ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 226 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้เสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับ โครงการความช่วยเหลือขององค์การ ยูนิเซฟที่มีต่อชาวเขา ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเขาโดยตรงได้แก่ โครงการฝึกอบรมต่างๆ โครงการบริการทางด้านสาธารณสุข โครงการศูนย์เด็กเล็ก โครงการ ให้อุปกรณ์แก่ชาวเขา ในด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการส่งเสริมอาชีพ ความช่วยเหลือในลักษณะที่สุดคือ การให้อุปกรณ์เสริมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ของเจ้าหน้าที่ ความช่วยเหลือในลักษณะแรกมีผลกระทบต่อการยกระดับสถานภาพของ สตรีและเด็กชาวเขาให้สูงขึ้นโดยตรง ส่วนการช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์เสริมนั้นเป็นประโยชน์ ต่อชาวเขาในทางอ้อม สำหรับผู้รับบริการได้แก่ชาวเขาพบว่า สถานภาพทางด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการเศรษฐกิจของสตรีและเด็กชาวเขาได้รับการยอมรับมากขึ้นกว่าเดิม ส่วนสถานภาพทางสังคมส่วนใหญ่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงคือ สตรีชาวเขายังคงมีสถานภาพ ทางสังคมด้อยกว่าชาย

ST Sve SS 2530/1987, วรโรจน์ ภักดี, ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 207 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาเรื่องสำนึกในความเป็นไทยของชาวเขากลุ่มอีก้อ เย้า ลีซอ และมุเซอ จำนวน 180 คนที่อาศัยอยู่ในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยชาวเขาเหล่านี้ได้สัญชาติ ไทยแล้ว ผลของการวิจัยพบว่า ชาวเขาดังกล่าวมีสำนึกในความเป็นคนไทยในระดับปาน กลางค่อนข้างสูง และชาวเขาแต่ละกลุ่มมีสำนึกดังกล่าวไม่เท่ากัน กับทั้งผู้มีการศึกษา และการรู้หนังสือแตกต่างกัน ก็จะมีสำนึกในความเป็นไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสำนึกที่มีต่อชาติ สัญลักษณ์ของชาติ พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรม มีอัตราสูงกว่าสำนึก ต่อศาสนา การมีส่วนร่วมทางการเมือง และสภาพการเมือง การปกครองของไทยในปัจจุบัน

ST Sve SS 2534/1991, วริมา โพธิสมบัตติ, "ปัญหาชาวเขากับความมั่นคงแห่งชาติ" รายงานการวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 119 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้เสนอว่า ปัญหาชาวเขาเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง แห่งชาติ ซึ่งได้แก่ ปัญหาด้านการเมืองและการปกครอง คือการจัดตั้งถิ่นฐานถาวร ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ปัญหาด้านเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ปัญหาความยากจน และการดำรงชีพด้วยการปลูกพืชเสพติด ซึ่งมีผลกระทบต่อการบุกรุกทำลายป่า ปัญหาด้านสังคม และจิตวิทยา คือ สภาพทางสังคมจิต

วิทยาของชาวเข่าอ่อนแอ เนื่องจากความล้าหลังทาง ด้านการศึกษาและการสาธารณสุข ปัญหาด้าน ป้องกันประเทศคือ ชาวเขาอยู่ห่างไกลจาก อำนาจรัฐ และยากแก่การเข้าไปดำเนินการพัฒนาของทาง ราชการ ปัญหาด้านการเมืองระหว่าง ประเทศคือ การดำรงชีพด้วยการปลูกพืชเสพติด ซึ่งมีผล กระทบต่อมนุษยชาติ สำหรับ การแก้ไขปัญหา ที่ผลสำเร็จยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจเพราะมี อุปสรรคคือ สภาพพื้นที่ ที่ห่างไกล ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ข้อจำกัดทางด้านบุคลากรและ งบประมาณ และยัง ไม่สามารถจัดระเบียบการตั้งถิ่นฐานถาวรของชาวเขาให้ถูกต้องตามกฎหมายนั้น ผู้วิจัยเสนอว่า ควรมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตกลงใจทาง นโยบายเรื่องการใช้ที่ดิน โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ คือ 1)ข้อกฎหมาย 2)ข้อเท็จจริงในพื้นที่ 3) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม 4)ขีดความสามารถทางด้านงบประมาณ

ST Sve SS 2534/1991, สาทิตย์ รุ่งสุวรรณ, "พฤติกรรมของชาวเขากับความมั่นคงของชาติ" เอกสาร วิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 220 หน้า.

เอกสารวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของชาวเขาได้ก่อให้เกิดปัญหากระทบต่อ ความมั่งคั่งของชาติ ทั้งทางตรงและทางอ้อมหลายประการ ได้แก่ ด้านการเมืองคือ ชาวเขาส่วนใหญ่ยังไม่ได้ รับการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ยังไม่มีจิตสำนึกในการเป็นคนไทย ด้านเศรษฐกิจคือ ชาวเขายังมี อาชีพในด้านการเกษตรแบบทำไร่เลื่อนลอยโดยการปลูกฝิ่น รวมทั้งขบถย้ายที่อยู่ จึงมีการตัดไม้ ทำลายป่า ด้านสังคมจิตวิทยาคือ ชาวเขามีอัตราการเพิ่ม ของประชากรสูง รัฐบาลยังให้การศึกษาไม่ทั่วถึง ไม่เข้าใจภาษาไทย ทำให้ลำบากในการติดต่อ สื่อสาร และด้านการทหารคือ ตกเป็นเครื่องมือ ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย(พคท.) ในการเข้าร่วมสงครามปฏิวัติ

ST Sve SS 2535/1992, เทพไท ศรีคำรน, "การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝัง ความสำนึกในความเป็นคนไทยแก่นักเรียนชาวเขา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะ กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา ประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 359 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควบคุม กำกับ นิเทศ และติดตามผลการ จัดการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังความสำนึกในความเป็นคนไทยแก่นักเรียน ชาวเขาอย่างใกล้ชิด ผู้ บริหารพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการสอนนักเรียนชาวเขาโดยส่งครูเข้ารับ การอบรม และเชิญเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา มาให้ความรู้แก่ครูในด้านการสอน ภาษาไทย ด้านการเกษตรแผนใหม่ และด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ ของชาวเขา

ST Sve SS 2535/1992, เรณู ลีสุวรรณ, "นโยบายและการจัดการศึกษา โครงการศูนย์การศึกษา เพื่อ ชุมชนในเขตภูเขา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาจากระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 105 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้แสดงให้เห็นว่า นโยบายของรัฐแม้จะเริ่มคำนึงถึงคุณภาพชีวิต ของชาวเขา

มากขึ้นแต่ก็ยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวเขาอย่างแท้จริง นโยบายยังคงละเลยสิทธิขั้นพื้นฐานของชาวเขา ยังไม่เปิดโอกาสให้ชาวเขามีส่วนร่วมในการกำหนด ทิศทางชีวิตของตนเอง ตลอดจนทำให้ในการมองปัญหาชาวเขาทั้งที่ของรัฐ และคนส่วนใหญ่ใน สังคมยังไม่มี การปรับเปลี่ยน ยังคงมองว่าชาวเขาเป็นปัญหาสังคมของชาติ และนโยบาย ก็ไม่สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชาวเขา ที่เรียกร้องให้รัฐยอมรับความสามารถและภูมิปัญญาของชาวเขาตามสิทธิในฐานะมนุษยชน ส่วนนโยบาย และหลักการของโครงการ ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต และเป็นไปตามแนวคิด ในการพัฒนาชาวเขา ที่เห็นคุณค่าของบุคคล แต่ในการปฏิบัตินั้นยังขาดการพัฒนา ติดตามงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ST Sve SS 2535/1992, ชวน หอยสง, "ความรู้เจตคติเกี่ยวกับปัญหาประชากรชนกลุ่มน้อยของครูโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไทลื้อคนนาคม สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาศาสาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 144 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ นำเสนอเจตคติที่มีต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประชากรกลุ่มน้อยของ ครูโรงเรียนชาวเขาที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดน พบว่าครูโรงเรียนชาวเขาส่วนมากมีความ รู้เกี่ยวกับปัญหาประชากรกลุ่มน้อยอยู่ในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่เห็นว่าชนกลุ่มน้อย เป็นผู้ทำให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนสร้างปัญหาด้าน สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่นตัดไม้ทำลายป่า ทำให้แหล่งน้ำตื้นเขิน และน้ำท่วม อย่างฉับพลัน รวมทั้งทำให้เกิดคดีอาชญากรรมเพิ่มขึ้น เกิดความขัดแย้งกับคนไทย และนำเสนอทางแก้ไขคือ ควรอพยพชนกลุ่มน้อยมาอยู่พื้นที่ราบ โดยการกำหนดนโยบายของรัฐ อย่างชัดเจน และมีการคุมกำเนิดให้ชนกลุ่มน้อยมีบุตรได้ 2 คน ต่อครอบครัว และมีการผลักดัน ให้ออกนอกประเทศ ส่วนความแตกต่างด้านระดับตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของครู ไม่ทำให้เกิดความแตกต่างด้านเจตคติเกี่ยวกับปัญหาประชากร กลุ่มน้อย

ST Sve SS 2535/1992, สุมาลี สายมณี, "ความต้องการของชุมชน และรูปแบบการให้บริการของ โรงเรียนในชุมชนชาวเขา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดลำพูน" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารการศึกษาศาสาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 127 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาและพบว่า ความต้องการสูงสุดของชุมชนในการรับบริการ จากโรงเรียนตามลำดับจากมากไปน้อยคือ 1)ด้านการเมืองการปกครอง ชุมชนมีความต้องการ สูงสุดให้ครูอาจารย์ในโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน 2)ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ชุมชนมีความต้องการสูงสุดให้โรงเรียนแนะนำและสาธิตเกี่ยวกับอาชีพใหม่ๆ เพื่อเสริมรายได้ แก่ชุมชน 3)ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี ชุมชนมีความต้องการสูงสุดให้โรงเรียนร่วมกิจกรรม ต่างๆ กับชุมชน 4)ด้านสาธารณสุข ชุมชนมีความต้องการสูงสุดในการแนะนำเกี่ยวกับ สุขภาพอนามัยทั่วไป 5)ด้านการศึกษา ชุมชนต้องการให้โรงเรียนเผยแพร่ความรู้โดยการกระจายเสียง 6)ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ชุมชนมีความต้องการในการยืมอุปกรณ์ บางอย่างเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมของชุมชน ส่วนรูป

แบบการให้บริการชุมชนของโรงเรียน 1)ด้านการเมืองการปกครอง โรงเรียนได้ให้บริการสูงสุดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย 2)ด้านการศึกษา โรงเรียนให้ครู อาจารย์ เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการและประสานงานกับแหล่งความรู้ต่างๆให้แก่ชุมชน 3)ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ โรงเรียนให้ยืมอุปกรณ์บางอย่างเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรม ของชุมชน 4)ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี โรงเรียนร่วมกิจกรรมบางอย่างกับชุมชน 5)ด้านสาธารณสุข โรงเรียนให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั่วไป 6)ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ โรงเรียนให้คำแนะนำให้รู้จักการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน อย่างคุ้มค่า

ST Sve SS 2536/1993, วุฒิพงษ์ เหล่าจุมพล, "การวิเคราะห์นโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด บนพื้นที่สูงในประเทศไทย" สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ 373 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ วิเคราะห์นโยบายการแก้ปัญหาเสพติดบนพื้นที่สูง กล่าวคือ ปัญหา ด้านการใช้ยาเสพติด นโยบายการแก้ปัญหามุ่งลดและควบคุมฝิ่นเป็นหลัก ทำให้ผลผลิต ภายในประเทศ ไม่เพียงพอต่อการเสพติดของผู้ติดยา ทำให้สถานการณ์ปัญหาเสพติด บนพื้นที่สูงได้เปลี่ยนแปลงไปจากพื้นที่ซึ่งเดิมเคยเป็นแหล่งผลิตฝิ่นและแปรรูปยาเสพติด กลายเป็นตลาดรองรับยาเสพติด และทำให้เกิดความแปรผัน การเบี่ยงเบนไปใช้ยาเสพติดชนิดอื่น โดยเฉพาะจากฝิ่นเป็นเฮโรอีน และมีการเปลี่ยนแปลงแผนพฤติกรรมกรรมการปลูกพืชเสพติด จากการปลูกพื้นที่แปลงใหญ่ กลายเป็นพื้นที่แปลง เล็กแปลงน้อยในพื้นที่ป่าลึกไม่ซ้ำที่เดิม รวมทั้งการหันเหมาปลูกกัญชาทดแทนการปลูกฝิ่น ผู้วิจัย เสนอว่า จากความแปรผันของปัญหา ดังกล่าว จึงควรปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ เพื่อรองรับ สถานการณ์ปัญหาในอนาคต

ST Sve SS 2536/1993, สมศักดิ์ เกียรติแก้ว, พฤติกรรมทางการเมืองของชาวเขาในภาคเหนือของ ไทยเฉพาะกรณีของการเลือกตั้ง Political Behavior of the Hill Tribes in Northern Thailand : A Case Study of Election รายงานการวิจัย ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 199 หน้า

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ถามชาวเขา 8 กลุ่มคือ ม้ง กะเหรี่ยง ลีซอ เย้า มูเซอ อีก้อ ละว้า ขมุ รวมทั้งสิ้น 647 ราย ในพื้นที่ 5 จังหวัดคือ เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา แม่ฮ่องสอน และลำพูน ผลการศึกษา : ชาวเขาส่วนใหญ่มีความสนใจและเข้าใจเกี่ยวกับ การเมือง การปกครองไทยระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ขณะเดียวกัน ส่วนใหญ่มีความภูมิใจ ที่ได้รับสัญชาติ ไทย และมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐและการเมืองการปกครองไทย ในเรื่อง ของการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฏรนั้น ชาวเขาไม่ใช้สิทธิเลือกตั้งในอัตราค่อนข้างสูง ทั้ง นี้เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองดียิ่งกว่าความสนใจหรือสำนึกทางการเมือง สำหรับเรื่อง พฤติกรรมทางการเมือง ชาว เขามีพฤติกรรมการเลือกตั้งคล้ายกับคนไทยในชนบท คือเลือกตัว บุคคลมากกว่าเลือกพรรค ก่อน

ไปเลือกตั้งจะปรึกษากับผู้มีประสบการณ์ว่าจะเลือกใคร และส่วนใหญ่จะเลือกผู้แทนตามที่ตนคิดว่า
เป็นคนดีที่สุดใน เพราะการหาเสียงและซื้อเสียงในหมู่บ้านเขายังมีไม่มากนัก

ST Sve SS 2536/1993, พิมล แสงสว่าง, "นโยบายการรวมพวกชาวเขากับเอกลักษณ์ประจำเผ่า: ศึกษา
เชิงวัฒนธรรมทางการเมือง" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะ
รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 209 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ชนชั้นนำตามจารีตทุกกลุ่มมีอำนาจในการปกครอง ดูแลชุมชน
โดยเฉพาะชนชั้นนำตามจารีตในกลุ่มหมอผี และผู้นำประกอบพิธีกรรม เป็นผู้มีศักยภาพและ
อิทธิพลสูงสุด ในการควบคุมดูแลกลไกต่างๆ ของสังคมในชุมชนให้ดำเนินไป อย่างปกติสุข การ
ดำรงตำแหน่งของชนชั้นนำตามจารีตเหล่านี้ ยกเว้นกลุ่มผู้อาวุโสและหัวหน้าหมู่บ้าน เป็นระบบสืบ
ทอดตามสายเลือด หรือโดยการสำนึกกว่าอำนาจเหนือธรรมชาติ ต้องการให้เป็น และเป็นได้จากการ
ยินดียอมรับของพลังมวลชนในสังคม เจ้าหน้าที่รัฐ ไม่สามารถมีอำนาจหรือมีส่วนร่วมในการแต่งตั้ง
ตำแหน่งต่างๆ เหล่านี้ได้ ต้องให้ดำเนิน การไปตามครรลองของวัฒนธรรมประจำเผ่า ความสัมพันธ์
ระหว่างชนชั้นนำตามจารีตกับ เจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปตามรูปแบบระบบการเมืองแบบอุปถัมภ์ และทั้ง
สองฝ่ายต่างมีความขัดแย้งกันในเรื่องแนวความคิด อย่างไรก็ตาม ชนชั้นนำตามจารีตก็ยินยอมและ
ยอมรับ สถานภาพของเจ้าหน้าที่รัฐถึงแม้ว่าจะมีแนวคิดที่ขัดแย้งกัน และชุมชนชาวเขาจะสามารถ
ช่วยเหลือตนเองได้ถ้าอยู่ในภาวะจำเป็น

ST Sve SS 2537/1994, ประเสริฐ ชัยพิกุลิต และคนอื่นๆ, "การค้าประเวณีของสตรีชาวเขา" รายงาน
การวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 29 หน้า.

รายงานวิจัยนี้ สรุปปัญหาการค้าประเวณีของสตรีชาวเขาที่มีสาเหตุจากภายในชุมชน หรือ
หมู่บ้านชาวเขาว่ามีสาเหตุมาจาก 1)มีแรงกดดันที่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม 2)กลไก
ในการควบคุมทางสังคมในท้องถิ่นหย่อนสมรรถภาพ 3)วัฒนธรรมทางเพศ ของชาวเขาบางเผ่าเอื้อ
อำนวยกับการค้าประเวณี 4)การรับรู้ข่าวสารว่าอาชีพการค้าประเวณี สามารถสนองความต้องการด้าน
ชีวิตความเป็นอยู่ได้ดีกว่าเดิม คณะผู้วิจัยได้เสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหาคือ 1)สำรวจข้อมูลแบบเจาะลึก
ในหมู่บ้านชาวเขา เพื่อวางแผนดำเนินการ ให้ความช่วยเหลือ 2)แก้ไขปัญหามูลบ้านที่มียาเสพติดแพร่
ระบาดและสตรีค้าประเวณี 3)ขยายโอกาสทางการศึกษาในระบบให้กระจายอย่างทั่วถึงในหมู่บ้านชาว
เขา 4)ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันแก้ไขปัญห 5)ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน 6)อบรมและ
ฝึกอาชีพ อย่างอื่นอย่างต่อเนื่อง 7)รณรงค์เรื่องโทษภัยของการค้าประเวณี

ST Sve SS 2538/1995, ชัยวัฒน์ ดิเรกวัฒนา, "ผลกระทบของการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูง
ไทย-เยอรมันต่อชุมชนชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ลุ่มน้ำลาง กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัด
แม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานพัฒนาของโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมันไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนชาวเขาในพื้นที่ลุ่มน้ำสาละ กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราต่ำและในเชิงถดถอย ด้านสังคม มีผลกระทบทางด้านการศึกษาอยู่บ้าง ในลักษณะของการเริ่มให้ความสำคัญต่อการศึกษา ของบุตรด้านการเมืองไม่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังมีโครงการอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่าชุมชนชาวเขาที่ได้รับผลกระทบจากโครงการฯ มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ไม่แตกต่างจากชุมชนในพื้นที่ควบคุมที่ไม่ได้รับผลกระทบ กล่าวคือ ไม่มีความ แตกต่างกันอย่างเด่นชัดในด้านเศรษฐกิจ(รายได้ การใช้ความรู้ด้านเกษตรแผนใหม่ การมีสัตว์ เลี้ยง การครอบครองทรัพย์สิน) ด้านสังคม(ระดับการศึกษา วิธีการรักษาพยาบาล ความรู้ ด้านสุขภาพอนามัย การวางแผนครอบครัว) ด้านการเมือง(การปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ ของรัฐกับชุมชน) แต่หากจะเปรียบเทียบแล้วชุมชนควบคุมจะอยู่ในช่วงรายได้และมีการ ครอบครองทรัพย์สินราคาสูง ให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตร และพึ่งพาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนมากกว่าชุมชนที่ได้รับผลกระทบ

ST Sve SS 2538/1995, พงษ์ศักดิ์ สว่างผล, "โครงการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด ในโครงการพัฒนาโดยดุง" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 93 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จหรือโอกาสที่ผู้ติดยาเสพติดจะหายขาด มิได้ขึ้นอยู่กับ การบำบัดรักษา"การถอนพิษยา"เท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับ การฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่ต่อเนื่องจริงจังหลังการถอนพิษยาแล้ว รวมทั้งการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ การที่ผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดเมื่อผ่านการบำบัดรักษาจนหายขาดจะหันกลับไปใช้ยา เสพติดอีกหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้ติดยาเสพติด ได้แก่ เป็นชาวเขาเผ่าไหน มีความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีการนับถือบรรพบุรุษ นับถือผี ฐานะทางเศรษฐกิจ และระยะเวลาที่ติดยาเสพติด ประเด็นสำคัญคือ การใช้มาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดจริงจัง เพื่อป้องกันและปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง จะทำให้โครงการฯ บรรลุวัตถุประสงค์โดยสมบูรณ์

ST Sve SS 2538/1995, สำเริง ไชยเสน, "ความร่วมมือระหว่างองค์กรระดับอำเภอกับองค์กรระดับหมู่บ้านในการป้องกันการแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่สูง: ศึกษากรณีอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 118 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาพบว่า ปัจจุบันอำนาจในการบริหารและการจัดการด้าน นโยบายเกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดบนพื้นที่สูง ยังผูกขาดกับสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำให้อำเภอในฐานะผู้ปฏิบัติไม่ได้มีส่วนร่วม พิจารณา หรือกำหนดนโยบายที่สำคัญที่จะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนแต่อย่างใด ซึ่งในการปฏิบัติ บางครั้งก็

ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมเต็มที่ เนื่องจากไม่ใช่ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง จึงทำให้การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรระดับ อำเภอกับองค์กรระดับหมู่บ้านในพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน เป็นผลให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ทุกฝ่ายมีความเห็น สอดคล้องกันว่าควรให้อำเภอและองค์กรประชาชน อันได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิก อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และกลุ่มหนุ่มสาวในพื้นที่ ระดับหมู่บ้าน ตลอดจนภาค เอกชนที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาเสพติดมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้คณะกรรมการชาวเขาอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวตามกฎหมาย ด้วย กล่าวคือ ให้คณะกรรมการชาวเขาทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติในระดับอำเภออย่างแท้จริง

ST Sve SS 2538/1995, นพคุณ สุวรรณฤทธิ์, "ผลกระทบของนโยบายการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชาวเขา ตำบลลวรี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 216 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ผลกระทบของนโยบายการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของชาวเขา มีดังนี้คือ ด้านผลกระทบต่อโครงสร้างทางสังคม : ชาวเขามีความผสมกลมกลืนเข้ากับคนไทยพื้นราบ ได้มาก ยอมรับในวิธีการรักษาพยาบาลแผนใหม่มากกว่าความเชื่อเรื่องภูติผีปีศาจ แต่ระบบ จารีตประเพณียังมีความสำคัญที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ประจำเผ่า และยึดถือปฏิบัติกันตลอดมา การโยกย้ายประชากรเพื่อหา งานทำในเมือง ทำให้โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมคลาย ความแนบแน่นไปจากเดิม สำหรับด้าน ผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจนั้น การพัฒนาระบบการเกษตรถาวรนำไปสู่การลดลงของ ปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย แต่โดยภาพรวมแล้ว ชาวเขายังยากจนและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ดีนัก เทคโนโลยีที่รัฐเข้าไปส่งเสริมไม่ได้รับ การตอบสนอง เนื่องจากทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม การพยายามเพิ่มผลผลิตและสร้างระบบ เศรษฐกิจเพื่อการค้ำทำให้ชาวเขาบางส่วนต้องพึ่งพิงระบบตลาด ที่เงินตราและผลประโยชน์ เป็นเรี่

เขายอมรับภาวะผู้นำที่เป็นทางการขณะที่ผู้นำตามจารีตก็คงมีความสำคัญต่อชุมชน โดยทั่วไปชาวเขามีทัศนคติที่ดีกับรัฐ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาวเขาได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมทาง การเมือง ส่วนเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น รัฐไม่ประสบผลสำเร็จในการแก้ไขปัญา ชาวเขายัง มีการลักลอบ จำหน่ายและเสพยาเสพติดในพื้นที่กันอย่างกว้างขวาง

ST Yao ANAR 2532/1987, วรวิทย์ องค์คุรุรักษ์, "กระบวนการถ่ายทอดศิลปะการปักผ้าของชาวเขา เผ่าเย้า บ้านห้วยแม่ซ้าย จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 122 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ เสนอกระบวนการถ่ายทอดศิลปะการปักผ้าของชาวเขาเผ่าเย้าดังนี้ ชาวเย้าใช้ เข็มเย็บผ้าขนาดใหญ่ ด้ายที่นิยมปักคือไหมพรม เพราะมีราคาถูก ปักง่าย และสีไม่ตก ผ้าที่ใช้ปักเป็น ผ้าทอมือย้อมสีด้า ขั้นตอนวิธีปัก เริ่มจากการหัดจับเข็ม การสนเข็ม การจับผ้า และการนับเส้นด้าย

ตามลำดับ ลวดลายที่เริ่มหัดปักคือ โฉ่งเกี่ยม ส่วนลวดลายที่นิยมคือ โฉ่งดับยัด โฉ่งหิว และกัว กัว ชาวเย้ามีความเชื่อว่าผู้หญิงเย้าทุกคนต้องปักผ้าได้ ซึ่งการปัก ผ้าแสดงถึงความขยันของสตรีซึ่งจะทำให้บุรุษเย้าสนใจตน และต้องทำสืบไป โดยมารดาสอน ให้แก่บุตรสาวเมื่อมีอายุระหว่าง 6-12 ปี และเมื่อเข้าอายุ 15 ปี ก็สามารถปักผ้าได้ โดยการสังเกตและได้ถามผู้รู้แล้วฝึกด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนลวดลายกันทำให้เกิดลวดลาย ใหม่ๆ กระบวนการสืบทอดการปักผ้าเป็นการสืบทอดทางศิลปะที่ผู้สอนใช้วิธีสอน แบบปากเปล่า และการสาธิต ผู้เรียนใช้วิธีการสังเกตและฝึกฝนด้วยตนเอง โดยไม่มีการจารึก ไว้เป็นหลักฐาน การถ่ายทอดจึงขึ้นอยู่กับความแม่นยำของผู้เรียน

ST Yao ANBL 2535/1992, จงหยั ย อมรพัฒน์กุล, กวาดัง : การศึกษาเชิงพิธีกรรมวิเคราะห์ ศึกษากรณีหมู่บ้านเย้าห้วยแม่ซ้าย อ.เมือง จ.เชียงราย วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาพิธีกวาดัง อันเป็นพิธีกรรมสำหรับผู้ชายชาวเย้าที่นับกันว่าศักดิ์สิทธิ์และสำคัญยิ่ง ผู้ที่ผ่านพิธีกรรมนี้จะได้รับการยอมรับว่าเป็นชายที่สมบูรณ์ เพียบพร้อม ไปด้วยความรู้ต่างๆ พิธีนี้มีลักษณะในเชิงพิธีกรรมและสัญลักษณ์ที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งกับ พิธีกรรมในลัทธิเต๋าของจีน เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขัดเกลาและเน้นความสำคัญของการจัดระเบียบทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างสลับซับซ้อน เสมือนภาพจำลองโครงสร้างทาง สังคมในยุคพาณิชยกรรมและทุนนิยม ประเพณีแบบจีน

ST Yao ANDR 2537/1994, ดนุญา ตียายน, การแต่งกายในชีวิตประจำวันของชนเผ่าเย้าในภาคเหนือ ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 113 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการแต่งกายและทางวัฒนธรรมในสังคมของเย้า พบว่า 1)การแต่งกายของชาวเย้ามีความหมาย หน้าที่และประโยชน์ต่อเมื่อความเชื่อ และพิธีกรรมยังดำรงอยู่ 2)สภาพแวดล้อมของถิ่นที่อยู่ในปัจจุบันไม่เอื้อต่อการที่ชาวเย้าจะแต่งกายอย่างที่เคยปฏิบัติกัน ดังนั้นการแต่งชุดประจำเผ่าจึงมีแนวโน้มที่จะลดความสำคัญลง 3)การต้องการความทันสมัยได้เปลี่ยนแปลงแบบปฏิบัติของการแต่งกายแบบประเพณีเดิม 4)ชาวเย้า หันไปผลิตงานหัตถกรรมที่เรียบง่ายสำหรับขายนักท่องเที่ยว มากกว่าการผลิตเครื่องแต่งกาย ประจำเผ่า ที่ต้องใช้เวลาและความวิจิตรบรรจงมากกว่า 5)ในพิธีกรรมและงานประเพณี ชาวเย้าจะแต่งกายสวยงามและหลากหลายมากกว่าในเวลาปกติ

ST Yao ANGN 2507/1964, Lebar, Hickey and Musgrave (eds.), "Thailand Yao" Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia New Haven : Human Relations Area Files Press pp.91-93

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เฉพาะ

บริเวณที่เป็นคาบสมุทร ในหัวข้อเรื่องเย้า(Yao) หรือเมี่ยน(Mien) ในประเทศไทย ผู้เขียน ให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางชาติพันธุ์ การตั้งถิ่นฐานและที่อยู่อาศัย จำนวนประชากร การทำมาหากิน ระบบเครือญาติ โครงสร้างสังคม ศาสนาและความเชื่อ ฯลฯ และตอนท้าย ของเรื่องมีบรรณานุกรมอย่างย่อ (นอกจากนี้ มีคำอธิบายโดยรวมเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์แม้ว-เย้าในหน้า 63-4 เรื่องเย้าในจีนและอินโดจีน หน้า 82-91)

ST Yao ANGN 2513/1970, Cultural Information Analysis Center (CINFAC), Center for Research in Social Systems (CRESS), Ethnographic Study Series : Minority Groups in Thailand. Washington, D.C. : Staff for Military Operations, Department of the Army. 1135 pages

หนังสือเล่มนี้ศึกษาชนกลุ่มน้อย 19 กลุ่มในประเทศไทย ได้แก่ กูย เวียดนาม จีน เขมร ลีซอ ลาหู่(มูเซอ) ลีอ ชมุ ไทยใหญ่ แม้ว เย้า จีนฮ่อ กะเหรี่ยง อาข่า(อิก้อ) ละว้า มาเลย์ มอญ อินเดียและ ปากีสถาน เนื้อหาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชนดังกล่าว ได้แก่ จำนวนประชากร การตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภาษา ลักษณะทางกายภาพ อุปนิสัยใจคอ โครงสร้างทางสังคม จารีตประเพณีและข้อห้าม ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ ระบบ การปกครอง การสื่อสาร และความสามารถทางด้านการทหารและการต่อสู้ ข้อมูลเกือบทั้ง หหมดได้มาจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่แล้ว

ST Yao ANGN 2519/1976, Chob KACHA-ANANDA, Etude Ethnographique du groupe ethnique yao en Thaïlande du nord These de troisieme cycle, l'Universities de Paris, 286 pages.

วิทยานิพนธ์นี้ให้ความรู้ทางชาติพันธุ์วรรณาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์เย้า คือ ประวัติศาสตร์ การอพยพของชาวเย้า จำนวนประชากร ถิ่นที่อยู่ ลักษณะหมู่บ้านและบ้านเรือน การประกอบอาชีพ การแต่งกาย และอธิบายถึงวิถีชีวิตในช่วงตอนสำคัญต่างๆ คือการเกิด การแต่งงาน การแก่ชรา และการตาย นอกจากนี้มีเรื่องความเชื่อและพิธีกรรม ลักษณะการปกครอง และการจัดระเบียบในสังคม

ST Yao EG 2539/1996, กมลธรรม ชื่นพันธุ์, "การศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับปาซุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาวเมี่ยน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัย ภาษา และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล 150 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับปาซุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาว เมี่ยน ที่อำเภอปางป๋อง จังหวัดลำปาง พบว่า ความหมายของคำสามารถสะท้อนให้เห็นวิถีคิด ตลอดจนการเลือกใช้คำที่เกี่ยวข้องกับปาซุมชนของเจ้าของภาษา ซึ่งเป็นการเลือกใช้คำอย่าง มีเหตุผล แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน ส่วนเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เห็นได้จากข้อห้ามข้อปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่จะแสดงออก ในรูปของสิ่งเหนือธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตในเกือบทุกด้านของชาวเมียน อีกทั้งยังพบ ว่าโลกทัศน์ของชาวเมียนที่เกี่ยวกับปาซุมชน เป็นระบบคุณค่าที่เกื้อกูลต่อธรรมชาติแวดล้อม และเป็นจุดสำคัญที่ทำให้เกิดวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะเผ่าพันธุ์ยังคงดำรงได้ ตราบจนปัจจุบัน

ST Yao LC 2526/1979, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, "สภาพสังคม เศรษฐกิจและพฤติกรรมการค้าของชาวเขาเผ่าเย้า ม้ง และถิ่นในจังหวัดน่าน: ข้อเสนอแนะ สำหรับการวางแผนผลิตสื่อเพื่อการเผยแพร่วัฒนธรรม" รายงานการวิจัย กองควบคุม พิษเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 161 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้ศึกษาโครงการผลิตสื่อเพื่อการนิเทศ์ชาวเขา จังหวัดน่าน จาก สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ของชาวเขา 3 กลุ่มคือ ม้ง เย้า และถิ่น พบว่า วิถีเป็นสื่อมวลชนที่แพร่หลายที่สุด และกว่าครึ่งหนึ่งของครัวเรือนชาวเขามีวิทยุเป็นของตนเอง สถานที่ที่เปิดรับฟังเป็นประจำคือ สถานีวิทยุแห่งประเทศไทยจังหวัดน่าน ชาวเขาต้องการ ให้เพิ่มรายการแนะนำความรู้ทางการเกษตร ดังนั้น กองควบคุมพิษเสพติดจึงได้วางแผนงาน ผลิตสื่อหลักใหญ่เป็นประเภทเสียง คือ รายการวิทยุ และเสริมสื่อประเภทที่สามารถได้ยินและได้เห็นพร้อมๆ กัน คือสไลด์ประกอบเสียงหรือแผ่นเลี่ยนประกอบเสียง โดยเนื้อหาในการ สื่อสารจะสอดคล้องกับความต้องการของชาวเขาและจารีต วัฒนธรรม ประเพณี และมีความง่ายต่อการเข้าใจภาษา โดยจัดทำขึ้น 7 ภาษา คือ ภาษาไทย และภาษาชาวเขากอีก 6 ภาษา ได้แก่ ม้ง เย้า กะเหรี่ยง มูเซอ ลีซอ และอีก้อ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้สื่อไปพร้อมกัน ด้วย

ST Yao LC 2531/1986, สุทธิ จันทรวงษ์, "วัฒนธรรมสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า-ไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 112 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ระหว่างชาวไทยภูเขาเผ่าเย้าและชาวไทยมีการลดลง ของอัตรานิยมวัฒนธรรมและความขัดแย้ง ขณะเดียวกันก็มีการยอมรับสถานภาพซึ่งกันและกัน มากยิ่งขึ้น ซึ่งก็คือ วัฒนธรรมในเชิงบวก นอกจากนี้ชาวไทยภูเขาเผ่าเย้ายังมีการปรับค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมเข้าหาชาวไทยมากกว่าชาวไทยปรับตัวเข้าหาชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งชาวไทยภูเขาเผ่าเย้าและชาวไทยส่วนใหญ่ยังมีอัตตนิยมวัฒนธรรมและความขัดแย้งค่อนข้างมาก ในขณะที่มีการยอมรับสถานภาพซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย หรือมีวัฒนธรรมสัมพันธ์ในเชิงบวกค่อนข้างน้อย

ST Yao LC 2532/1987, ธีระพันธ์ ล.ทองคำ, "วรรณยุกต์ในภาษาเย้า" รายงานการวิจัย ภาควิชา ภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 129 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยเสนอผลงานวิจัยคือ ภาษาเมียน/เย้าที่พูดในประเทศไทยมี 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ กลางระดับ(วรรณยุกต์ที่ 1) ต่ำตก(วรรณยุกต์ที่ 2) กลางตก

(วรรณยุกต์ที่ 3) สูงขึ้นตก(วรรณยุกต์ที่ 4) ต่ำขึ้นตก(วรรณยุกต์ที่ 5) และต่ำขึ้น(วรรณยุกต์ที่ 6) โดยหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้งหมดปรากฏในพยางค์เป็น (พยางค์เปิด CVN และพยางค์ปิดที่มีเสียงนาสิกเป็นพยัญชนะท้าย CVN) ส่วนพยางค์ตาย(พยางค์ปิดที่มีเสียงกักเป็นพยัญชนะท้าย CVS) จะมีเพียง 2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ หน่วยเสียง วรรณยุกต์ที่ 2 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ความแตกต่างของเสียงวรรณยุกต์มีบ้างเล็กน้อย เขตการปกครอง และสภาพภูมิประเทศมิได้สัมพันธ์กับความแตกต่างของเสียงวรรณยุกต์ ผลการวิจัยจึงมิได้สนับสนุนยืนยันสมมติฐานที่ว่าคนเฝ้าในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ โดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

ST Yao LC 2532/1987, นันทา กลิ่นมณี, คำลักษณะนามในภาษาเขียน วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์, คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 233 หน้า
วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยรวบรวมคำลักษณะนามภาษาเขียนได้ 150 คำ คำเหล่านี้ เกิดรวม
กับคำนามจำนวน 1,425 คำ คำลักษณะนามเหล่านี้แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ด้วยเกณฑ์ ทางความ
หมายได้ 5 ประเภท คือ ลักษณะนามนับหน่วย ลักษณะนามแสดงส่วนย่อย ลักษณะนามแสดงกลุ่ม
ลักษณะนามหน่วยวัด และลักษณะนามประเภท นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ กำหนดอรรถลักษณะสำหรับ
แต่ละประเภทของคำลักษณะนาม และคัดเลือกเฉพาะอรรถลักษณะ ที่จำแนกลักษณะนามคำหนึ่งออก
จากลักษณะนามอีกคำหนึ่ง มาแสดงเป็นชุดอรรถลักษณะสำหรับ ลักษณะนามแต่ละคำด้วย

ST Yao LC 2532/1987, วิชัย กฤตประโยชน์, การณ์ลักษณะในภาษาเขียน (ASPECT IN MIEN) ;
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
233 หน้า

วิทยานิพนธ์แสดงให้เห็นว่า ภาษาเขียนมีการณ์ลักษณะใหญ่ๆ 2 ประเภทคือ การณ์ลักษณะ
สมบูรณ์ และการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ การณ์ลักษณะสมบูรณ์แบ่งเป็น 3 ชนิดคือ การณ์ลักษณะ
ฉับพลัน การณ์ลักษณะลุล่วง และการณ์ลักษณะประสพการณ์ ส่วนการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์แบ่งเป็น
2 ชนิดคือ การณ์ลักษณะเกิดซ้ำ และการณ์ลักษณะดำเนินต่อเนื่อง สำหรับ ประเภททางไวยากรณ์
ของรูปแสดงการณ์ลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับคำกริยานั้นมี 2 ประเภท คือ คำช่วยกริยา และกลวิธี
ทางไวยากรณ์

ST Yao LC 2532/1987, กษมาภรณ์ มณีขาว, รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทในบริเฉท เรื่องเล่า
ภาษาเขียน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษร ศาสตร์, จุฬาลง
กรณ์มหาวิทยาลัย, 163 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสนอผลงานวิจัยคือ การอ้างถึงตัวแสดงบทบาทในบริเฉทเรื่องเล่า ภาษา
เขียนแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ การอ้างถึงที่ไม่ปรากฏรูป และการอ้างถึงที่ปรากฏรูป เมื่อปรากฏรูป
นั้น รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ รูปซ้ำ รูปแทน และรูปชี้ชัด การอ้างถึงที่ไม่ปรากฏ
รูปมีความถี่ของการใช้สูงที่สุด รองลงมาคือ รูปแทน รูปซ้ำ และรูปชี้ชัด ตามลำดับ ส่วนเงื่อนไขการ

ใช้รูปภาษาที่ใช้อ้างอิงแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ เงื่อนไข ทางภาษาและเงื่อนไขเกี่ยวกับตัวแสดง
เงื่อนไขทางภาษาได้แก่ เงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ ทางอรรถศาสตร์ และทางปริเฉท สำหรับเงื่อนไข
เกี่ยวกับตัวแสดงมี 2 ประเภทคือ จำนวนตัว แสดงและระดับความสำคัญของตัวแสดง

ST Yao LC 2539/1996, กมลธรรม ชื่นพันธุ์, "การศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับปาฐมนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาวเมี่ยน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัย ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล 150 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับปาฐมนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาว เมี่ยน ที่อำเภอวัง จังหวัดลำปาง พบว่า ความหมายของคำสามารถสะท้อนให้เห็นวิถีคิด ตลอดจนการเลือกใช้คำที่เกี่ยวข้องกับปาฐมนของเจ้าของภาษา ซึ่งเป็นการเลือกใช้คำอย่าง มีเหตุผล แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน ส่วนเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เห็นได้จากข้อห้ามข้อปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่จะแสดงออก ในรูปของสิ่งเหนือธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตในเกือบทุกด้านของชาวเมี่ยน อีกทั้งยังพบ ว่าโลกทัศน์ของชาวเมี่ยนที่เกี่ยวกับปาฐมน เป็นระบบคุณค่าที่เกื้อกูลต่อธรรมชาติแวดล้อม และเป็นจุดสำคัญที่ทำให้เกิดวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะเผ่าพันธุ์ยังคงดำรงได้ ครอบคลุมปัจจุบัน

ST Yao PP 2536/1993, ชลิดา เกษประดิษฐ์, "การศึกษาภาวะเจริญพันธุ์ของชาวเขาเผ่าเย้าในจังหวัดลำปาง" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิจัยประชากรและสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 101 หน้า.

วิทยานิพนธ์เสนอผลงานวิจัยคือ สตรีเย้าในวัยเจริญพันธุ์ที่แต่งงานแล้วยังอยู่กับสามี มีอายุเฉลี่ย 30 ปี มีขนาดที่ดินทำกิน 23 ไร่ มีฐานะเศรษฐกิจปานกลาง ส่วนใหญ่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการวางแผนครอบครัว และมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยต่ำ คือ พูดได้อย่างเดียว มีจำนวนบุตรเกิดรอด และจำนวนบุตรที่ต้องการเฉลี่ย 4.2 และ 4.0 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ไม่มีบุตรตายหรือบุตรเกิดไร้ชีพ และมีการคุมกำเนิดน้อย ในส่วนของปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับภาวะเจริญพันธุ์นั้น พบว่าขนาดที่ดินทำกิน ฐานะทางเศรษฐกิจ และจำนวน บุตรเกิดไร้ชีพไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะเจริญพันธุ์ ทั้งจำนวนบุตรเกิดรอด และจำนวนบุตร ที่ต้องการ ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและการคุมกำเนิด มีความสัมพันธ์ในทางลบกับ จำนวนบุตรเกิดรอดและจำนวนบุตรที่ต้องการ จำนวนบุตรตายมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ จำนวนบุตรเกิดรอดและจำนวนบุตรที่ต้องการ ส่วนการได้รับคำแนะนำเรื่องการวางแผน ครอบครัวมีความสัมพันธ์ในทางลบกับจำนวนบุตรที่ต้องการเท่านั้น ในเรื่องการคุมกำเนิด พบว่า สตรีเย้าส่วนใหญ่ไม่นิยมคุมกำเนิด ถึงแม้ว่าจะไม่มีบุตรมีชีวิตหรือบุตรที่ต้องการเลย ก็นิยมคุมกำเนิดน้อยมาก ที่คุมกำเนิดส่วนใหญ่จะมีบุตรมีชีวิตหรือบุตรที่ต้องการมากกว่า 5 คนขึ้นไป ดังนั้นจึงควรเร่งให้การศึกษาในการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับจำนวนบุตรของชาวเขา ให้มีจำนวนน้อยลง และศึกษาวิธีการใหม่ๆ ให้ชาวเขา มีการยอมรับการคุมกำเนิดมากขึ้น

ST Yao SS 2531/1988, สุทธิ จันทรวงษ์, "วัฒนธรรมสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า-ไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 112 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ระหว่างชาวไทยภูเขาเผ่าเย้าและชาวไทยมีการลดลง ของอัตรานิยมวัฒนธรรมและความขัดแย้ง ขณะเดียวกันก็มีการยอมรับสถานภาพซึ่งกันและกัน มากยิ่งขึ้น ซึ่งก็คือ วัฒนธรรมในเชิงบวก นอกจากนี้ชาวไทยภูเขาเผ่าเย้ายังมีการปรับค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมเข้าหาชาวไทยมากกว่าชาวไทยปรับตัวเข้าหาชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งชาวไทยภูเขาเผ่าเย้าและชาวไทยส่วนใหญ่ยังมีอัตตานิยมวัฒนธรรมและความขัดแย้งค่อนข้างมาก ในขณะที่มีการยอมรับสถานภาพซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย หรือมีวัฒนธรรมสัมพันธ์ในเชิงบวกค่อนข้างน้อย

ST Yao SS 2535/1992, จงหทัย อมรพัฒนกุล, กวาดัง : การศึกษาเชิงพิธีกรรมวิเคราะห์ ศักยภาพหมู่บ้านเย้าห้วยแม่ซ้าย อ.เมือง จ.เชียงราย วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาพิธีกวาดัง อันเป็นพิธีกรรมสำหรับผู้ชายชาวเย้าที่นับกันว่าศักดิ์สิทธิ์และสำคัญยิ่ง ผู้ที่ผ่านพิธีกรรมนี้จะได้รับการยอมรับว่าเป็นชายที่สมบูรณ์ เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ต่างๆ พิธีนี้มีลักษณะในเชิงพิธีกรรมและสัญลักษณ์ที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งกับ พิธีกรรมในลัทธิเต๋าของจีน เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขัดเกลาและเน้นความสำคัญของการจัดระเบียบทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างสลับซับซ้อน เสมือนภาพจำลองโครงสร้างทาง สังคมในยุคพาดินชยนิยมและทุนนิยม ประเพณีแบบจีน

ST Yao SS 2535/1992, สิริกา จรัสแสงเพชร, "สาระทางการศึกษาในพิธีกรรมของชาวไทยภูเขา เผ่าเย้า (เย้า) บ้านปากกลาง อำเภอบัว จังหวัดน่าน" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการศึกษา นอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ระดับ ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ 1)ระดับวัฒนธรรมมี 4 ด้าน คือ 1.1)ความสัมพันธ์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ เมียนมีความเคารพนับถือ ยาเกรงสิ่งเหนือธรรมชาติ ไม่ว่าทำอะไร อยู่ในสถานการณ์อย่างไร เพราะเชื่อว่าธรรมชาติ มีอำนาจให้คุณ-โทษแก่มนุษย์ เมียนจึงนับถือเทพเจ้า ผี และวิญญาณบรรพบุรุษ 1.2)เมียนให้ความเคารพยกย่องธรรมชาติที่คุณแก่มนุษย์ 1.3)เมียนให้ความเคารพผู้อาวุโส และยึดถือข้อห้ามหรือประเพณีที่ถือปฏิบัติมา 1.4)การประกอบอาชีพ มีการผลิตเครื่องอุปโภค บริโภคใช้ในครัวเรือนอย่างเพียงพอ รวมถึงมีการสืบทอดทักษะการทำในครัวเรือน และมีการบริโภคอย่างประหยัดรู้คุณค่า 2)ระดับการศึกษาจากความเชื่อ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา พบว่าพิธีกรรมและความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของเมียน และมีการปลูกฝังด้านคุณธรรมคือ ความกตัญญู ยุติธรรม ซื่อสัตย์ อาวุโส มีการถ่ายทอดกระบวนการทางพิธีกรรม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแบบดั้งเดิมให้ลูกหลานเมียน

TH (Tai)

TH ATL ANGN 2499/1956. Anuman Rajadhon, Phya The Cultures of Thailand

Bangkok : The National Culture Institute, 16 หน้า

เอกสารเล่มนี้ พระยาอนุมานราชธนได้เขียนเล่าเป็นภาษาอังกฤษให้รู้จักวัฒนธรรมไทย โดยกว้าง ๆ นับแต่อดีตตั้งแต่พหุมาจากจีน โดยแบ่งพื้นที่เป็น 4 ภาค คือ ภาคเหนือ อีสาน กลาง และได้ แล้วเล่าประวัติศาสตร์ชนชาติไทยโดยย่อ ศาสนา กลุ่มชนต่าง ๆ ในไทย และประเพณีต่างๆ โดยย่อ

TH ATL ANGN 2531/1988. โสฬส ศิริไสย์. "แกนฟ้า-แกนหลวง : ร่องรอยวัฒนธรรมดึกดำบรรพ์ของชนชาติไท-ไต" วารสารภาษาและวัฒนธรรม. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2531), หน้า 32-41.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงความเชื่อเรื่องแกนฟ้า-แกนหลวง ซึ่งเป็นร่องรอยของวัฒนธรรมสำคัญที่สามารถสืบสาวไปหาต้นตอของวัฒนธรรมไทยปัจจุบัน ผู้เขียนนำเสนอเฉพาะการประกอบพิธีแบบบุญบั้งไฟขอฝน เพื่อเป็นตัวอย่างสะท้อนวิถีคิดของชาวอีสานและวิถีชีวิตที่ต้องผสมผสานวัฒนธรรมดั้งเดิมกับวัฒนธรรมปัจจุบัน

TH ATL ANGN 2538/1995. ชวัช ปุณโณทก. กลุ่มชนในภาคอีสาน. โครงการวิจัยเรื่องประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ในการประชุมเชิงวิชาการครั้งที่ 1 เมื่อ 27 ตุลาคม 2538 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท กับ สกว., 20 หน้า.

บทความนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมของกลุ่มชนไทยลาวในภาคอีสานของประเทศไทย 19 จังหวัด ชาวอีสานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว มีภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยลาวหรือภาษาอีสาน อีกหลายภาษา ได้แก่ ไทยย้อ ผู้ไทย ไทยแสก รวมทั้งไทยโคราชด้วย ผู้เขียนได้อธิบายกลุ่มชนเหล่านี้ด้านวัฒนธรรมทั่ว ๆ ไป และเน้นว่ากลุ่มชนไทยลาวเป็นกลุ่มที่มีประชากรมากที่สุดในภาคอีสาน มีวัฒนธรรมเหนือกว่าไทยลาวกลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะการมีจารีตประเพณี "ฮีดสิบสอง" (กิจประเพณีในรอบ 12 เดือน) ซึ่งกลุ่มชนอื่น ๆ ในอีสานได้ยึดถือปฏิบัติตามสืบมาจนปัจจุบัน

TH ATL ANTN 2525/1982. Climent, Pierre "The Lao House among the Thai Houses : A Comparative survey and a preliminary classification" East and Far East Asia : Anthropological Aspects Scandinavian Institute of Asian Studies, pp. 71-80

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงลักษณะภายในบ้านของบ้านลาวและบ้านไท เป็นการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มลาวหลวงพระบาง - ลาวแม่น้ำแดง - ลาวเวียงคานม กับ กลุ่มไทลื้อ ไทดำ ไทขาว มีภาพประกอบเป็นแผนผังภายในบ้านของชนกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าว

TH ATL ANTR 2524/1981. เสฐียรโกเศศ (นามแฝง) 2524 การศึกษาเรื่องประเพณีไทย พิมพ์ครั้งที่

3 กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 206 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวมบทบรรยายของ พระยาอนุমানราชธนะ ซึ่งได้บรรยายเรื่อง ประเพณีไทยแก่นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเวลาหลายปี จนถึง พ.ศ. 2505 จึงได้รวบรวมพิมพ์เป็นเล่ม ได้รับการตีพิมพ์หลายครั้ง ในเล่มแบ่งเป็น 2 ภาค คือ ภาค 1 เรื่อง ประเพณีไทย และภาค 2 เรื่องชนชาติ ประวัติศาสตร์ และศาสนาของไทย.

TH ATL ANTR 2536/1933. ศรีศักร วัลลิโภดม และ ปราณี วงษ์เทศ จ้วง : พี่น้องเผ่าไทยเก่าแก่ที่สุด มหาวิทยาลัยศิลปากร, 40 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นผลของการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมประเพณี ไทย-จ้วง อันเป็นโครงการร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยศิลปากรกับสถาบันวิจัยชนชาติแห่งกวางสี เมื่อปี พ.ศ. 2534-2537 ผลของการวิจัยครั้งนี้ได้นำมาตีพิมพ์เฉพาะสาระสำคัญ ๆ โดยสรุปอย่างง่าย ๆ ประกอบภาพสีตลอดทั้งเล่ม มีประเด็นสำคัญ 2 ประเด็น คือ คนไทยมีอารยธรรมเก่าแก่กว่า 2000 ปี รวมทั้งชาวไทยในประเทศไทยด้วย และชาวจ้วงเป็นพี่น้องชนชาติไทยที่ใหญ่ที่สุดในบรรดาชนชาติ ไทยทั้งหลายที่อยู่นอกดินแดนประเทศไทย ในตอนท้ายของเรื่องนี้เป็นประเพณีตีฆ้องที่กวางสี

TH ATL ANTR 2536/1944. รัตนพร เศรษฐกุล และเบญจมา อ่อนท้วม จ้วง-ไทย สายใยแห่งวัฒนธรรม โครงการศึกษาชนชาติไท ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยพายัพ, 50 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวมบทความ 2 เรื่อง จากการไปศึกษาวิจัยระยะสั้นที่มณฑลกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในระหว่างวันที่ 4-16 เมษายน พ.ศ. 2536 ของผู้เขียนทั้ง 2 คน บทความเรื่องแรกใช้ชื่อว่า "จ้วง-ไท-ไทย สายใยแห่งวัฒนธรรม" กล่าวถึงสังคมและวัฒนธรรมจ้วงในด้านถิ่นกำเนิด การปกครอง ประเพณีต่าง ๆ และความเชื่อถือผีและไสยศาสตร์ บทความเรื่องหลังเป็นบทความเชิงสารคดี บันทึกการเดินทางไปเยือนกวางสี โดยใช้ชื่อเรื่องว่า "ไปกวางสีพบพี่น้องจ้วง" กล่าวถึงการเดินทาง สภาพภูมิอากาศ ประสบการณ์ การเมือง เศรษฐกิจ และประเพณีสำคัญของชาวจ้วง

TH ATL ET 2504/1961. นริศรานุวัตติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยา และ ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ถ้ำสันสมเด็จ. เล่ม 6 พิมพ์ครั้งที่ 1 พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา

หนังสือเล่มนี้ (เฉพาะหน้า 15-42) กล่าวถึงข้อวินิจฉัยว่าด้วยชนชาติไทย ซึ่งเกี่ยวข้องกับชนชาติต่าง ๆ ได้แก่ ละว้า มอญ เขมร ฉอง ชิ่น ลาว และชาวสยาม ข้อวินิจฉัยนี้ทั้งสองพระองค์ทรงแลกเปลี่ยนความเห็นกันในการโต้ตอบจดหมาย ฉบับลงวันที่ 5 กันยายน พุทธศักราช 2478 และวันที่ 14 กันยายน พุทธศักราช 2478

TH ATL ET 2533/1990. บี.เจ.เทอร์วิล, แอนโทนี คิลเลอร์ และชลธิรา ลัตยาวัฒนา. คนไทย(เดิม) ไม่ได้อยู่ที่นี้ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงตำนานและทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของชนชาติไท ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์และกำเนิดของชนชาติไท พร้อมด้วยตัวอย่างแสดงวิธีการศึกษา 3 เรื่อง ได้แก่ การโยนไข่เสี่ยงทาย การสร้างบ้านของชนชาติไท และการสลักร่างกายของชนชาติไท ซึ่งแสดงให้เห็นการศึกษาต้นตอของวัฒนธรรมไทตามแนวการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับภาษาตระกูลไทด้านการจัดกลุ่มภาษา และแนวคิดแบบอุปลักษณ์

TH ATL ET ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. ชาร์ลส เอฟ ไคส์ ลักษณะทางชาติพันธุ์และความรักดีของชาวบ้าน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทความนี้กล่าวถึงลักษณะทางชาติพันธุ์ของชาวบ้านในภาคอีสานซึ่งมีลักษณะผูกพันอยู่กับถิ่นกำเนิดของตนมากและอย่างมั่นคง แม้จะไปใช้ชีวิตอยู่ในถิ่นอื่น เช่น กรุงเทพฯ ก็ไม่ทำให้คนอีสานลืมชาติพันธุ์ของตน ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นทำให้คนอีสานผูกพันและเกาะกลุ่มกันได้ และยิ่งรู้สึกว่าเป็นคนไทยมากกว่าคนลาว

TH ATL HL 2486/1943. Andrews, IV, James M. Gordon T. Bowles, Carleton S. Coon and others "Evolutionary Trends in body Build Data from Thailand (Siam)" in Studies in the Anthropology of Oceania and Asia Papers of the Peabody Museum of American Archaeology and Ethnology, Harvard University, Vol.XX, หน้า 102-121, มีแผนที่ และตาราง

บทความนี้รายงานผลการวิจัยการวัดทางมานุษยวิทยากายภาพคนจำนวนเกือบ 4,000 คน ในประเทศไทย ใน ค.ศ. 1934-1935 ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ลาว-ไทย ที่อยู่ตอนกลาง ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยามีลักษณะทางกายภาพใหญ่โตกว่ากลุ่มชาติพันธุ์ลาว ซึ่งอยู่ทางเหนือ ซึ่งเรื่องนี้ อาจมีผลมาจากพฤติกรรมทางโภชนาการ

TH ATL HP 2510/1967. Osborn, G. Myles T. "Government and the Hill Tribes of Laos." from Southeast Asian Tribes, Minorities and Nations Princeton University. Center of International Studies, May, pp. 259-270

บทความนี้กล่าวถึงลักษณะและความเป็นอยู่ของชาวเขาของลาวในปัจจุบัน (1967) และความเป็นมาในอดีตที่สืบเนื่องถึงสภาพของความเป็นกลุ่มชนอิสระ ต้องสู้รบกับฝ่ายรัฐบาล และสภาพของความขาดแคลน ด้อยพัฒนาทุกอย่าง ข้อมูลเหล่านี้ผู้เขียนได้จากการศึกษาในระยะที่เข้าไปอยู่ในลาว 20 เดือน ในฐานะที่ปรึกษาของรัฐบาลลาว ในองค์กรเกี่ยวกับชาวเขาลาวเพื่อช่วยเหลือและแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ของชาวเขาในประเทศลาว ซึ่งรวมถึงชาวลาวยุคใหม่ในประเทศไทยด้วย

TH ATL HT 2480/1937. Zimmerman, Carle C. "Some Phrases of Land Utilization in Siam", The Geographical Review Vol. XXVII, No.3, The American Geographical Society, New York, หน้า 378-393

บทความนี้กล่าวว่าใน ค.ศ. 1929 มีประชากรในประเทศไทย 11.5 ล้านคน และการตั้งถิ่นฐานประชากรในประเทศไทยเป็นการอพยพลงมาจากทางเหนือซ้อนทับกันเป็นชั้นๆ โดยมีพวกนิกรอยด์ลงมาตั้งถิ่นฐานก่อน ต่อมาพวกไทยฉานเข้ามา แล้วจึงมีพวกออสโตรเนเซียน คือพวกกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษามลายูเข้ามา ส่วนมอญ-เขมรตามมาเป็นระลอกหลัง ซ้อนทับด้วยคนไทยในปัจจุบัน บทความนี้กล่าวถึงการใช้ที่ดินในปัจจุบัน ไม่มีบรรณานุกรม เขียนเป็นภาษาอังกฤษ

TH ATL HT 2505/1962. Anuman Rajadhon, Phya Thailand and the Thai People An Address given to the 2nd Groups of Peace Corps Volunteers to Thailand, at Ann Arbor, Michigan Univ., on Tuesday, 24th July, 1962. pp. 1-3

คำปราศรัยนี้พระยาอนุมานราชธนได้กล่าวเป็นภาษาอังกฤษแก่อาสาสมัครสันติภาพที่จะมาปฏิบัติงานในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2505 เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับคนไทยด้านความหมาย ที่มา กลุ่มชนต่างๆ ในไทย ประเพณี ความเชื่อของคนไทย ศาสนา และวัฒนธรรมต่าง ๆ

TH ATL HT 2524/1981. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ เรื่องของสองเมือง กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 311 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมบทความทางประวัติศาสตร์ของภาษาสมัยสุโขทัยและอยุธยา เกี่ยวกับอำนาจทางการเมือง รวม 10 บทความ

TH ATL HT 2525/1982. ศรีจักร วัลลิโภดม โบราณคดีไทยในทศวรรษที่ผ่านมา กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 131 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงการศึกษาโบราณคดีของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2508-2520 โดยเน้นการศึกษาสำรวจแหล่งชุมชนโบราณ แบ่งเป็นบท ๆ ได้แก่ สถาปัตยกรรมลุ่มน้ำเจ้าพระยา นครปฐม อุตะภา ทวารวดี สุพรรณภูมิ ตรีบูร แคว้นหริภุญไชย เป็นต้น

TH ATL HT 2526/1983. อุราลักษณ์ สิทธิบุตร. มณฑลอีสาน และความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 239 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับเขตพื้นที่เมืองอีสาน ได้แก่ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สภาพภูมิอากาศ การขยายดินแดนของฝรั่งเศส บทบาทของกรุงเทพฯ ที่มีต่อมณฑลอีสาน ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม มีการกล่าวถึงเครื่องของชาวลาว และชาวไทยหรือภูไทอยู่ 2 หัวข้อคือ ด้านความสัมพันธ์ของมณฑลอีสานกับชาวลาวและชาวไทยหรือภูไท โดยกล่าวถึงความสัมพันธ์ด้านเชื้อชาติและภาษาเท่านั้น อธิบายสั้น ๆ ว่าเป็นใครมาจากไหน ภาษาเป็นอย่างไร อักษรจะมีรูปร่างเป็นอย่างไร

TH ATL HT 2527/1984. สุจิตต์ วงษ์เทศ คนไทยไม่ได้มาจากไหน? ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เจ้าพระยา, 244 หน้า

หนังสือเรื่องนี้เป็นหนังสือประเภทสารคดีที่อ้างถึงวิชาการอันได้มาจากการเดินทางไปศึกษาเกี่ยวกับชนชาติไทยลื้อที่สิบสองพันนาและดินแดนอันเคยเป็นศูนย์กลางของอาณาจักรน่านเจ้า ซึ่งอยู่ในมณฑลยูนนาน ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทย ผู้เขียนให้ความเห็นว่าประวัติศาสตร์ไทยควรเป็นเรื่องประวัติศาสตร์ของชาติเมืองที่มีพัฒนาการยาวนาน และไม่ควรไปจำเพาะเจาะจงอยู่แต่เรื่องเชื้อชาติว่ามาจากไหน แต่ควรคำนึงถึงบรรพบุรุษที่อาศัยอยู่ในดินแดนประเทศไทยทุกวันนี้มาแต่ดั้งเดิม

TH ATL HT 2529/1986. ต้วน ลี เจิง ประวัติศาสตร์ไทยในทัศนะของชาวจีน : พลิกต้นตระกูลไทย กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, จำนวน 251 หน้า

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนเป็นชาวจีน เกิดที่เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนานของจีน สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีด้านภาษาไทยจากมหาวิทยาลัยปักกิ่ง และปริญญาโทด้านประวัติศาสตร์เอเชียอาคเนย์ จากมหาวิทยาลัยจงซาน (ซุนยัตเซ็น) ที่เมืองกวางโจว ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนประวัติศาสตร์ไทยในมหาวิทยาลัยจงซาน หนังสือเล่มนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในทัศนะของชาวจีน โดยอ้างอิงหลักฐานที่เป็นเอกสารโบราณของจีน เรื่องที่เขียนเริ่มตั้งแต่ประวัติศาสตร์ไทยก่อนสมัยอยุธยา จนถึงธนบุรี และพูดถึงชาวมูเซอด้วย รวมทั้งความเป็นมาของคนไทยในสิบสองพันนา

TH ATL HT 2529/1996. สุจิตต์ วงษ์เทศ คนไทยอยู่ที่นี้ ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ (มีนาคม 2529) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม, 203 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง ประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมของชาวสยามในเมืองไทย โดยแบ่งเป็น 3 บทใหญ่ ๆ คือ ภาคแรกกล่าวถึง ผู้คนรุ่นแรก ๆ บนแผ่นดินสยาม ภาคที่ 2 กล่าวถึง แว่นแคว้นบนแผ่นดินสยาม และภาคสุดท้าย กล่าวถึง กว่าจะเป็น “ราชอาณาจักรสยาม” แต่ละบทให้รายละเอียดเกี่ยวกับเชื้อชาติไทย ประวัติศาสตร์ไทย ความเป็นอยู่ และประเพณีไทย ตลอดจนศาสนา ภาษา วรรณกรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ

TH ATL HT 2531/1988. คณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยเกี่ยวกับจีนในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (แปล) ประวัติชนเชื้อชาติไท ตอนที่ 1 สำนักนายกรัฐมนตรี 119 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นตอนที่ 1 เป็นฉบับแปลจากภาษาจีนซึ่งศาสตราจารย์เจียงอิงเหลียง เป็นผู้แต่ง ในบทนำและบทที่ 2 กล่าวถึงความเป็นมาของชนชาติ โดยเฉพาะชนชาติต่าง ๆ ของกลุ่มภาษาจ้วง-ไท ที่มีแหล่งกำเนิดจากพวกเยวโบราณ วิวัฒนาการของชนไปเยวเผ่าต่าง ๆ เผ่าอุหู่ หลี่เหล้า พวกผู่ ลักษณะพิเศษร่วมกันของกลุ่มชน และได้กล่าวถึงบรรพบุรุษและเขตที่อยู่อาศัยของชนชาติไทในเอกสารทางประวัติศาสตร์ 14

TH ATL HT 2531/1988. หวง ชู่ยฺ คุณ “การค้นคว้าเกี่ยวกับอาณาจักร ‘สยาม-ไต’ โบราณ” ในวารสารรวมบทความประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 8 กรุงเทพฯ : สมาคมประวัติศาสตร์, หน้า 140-158

บทความเรื่องนี้ รสสุคนะ ชันธะภา แปลจาก "A Research on Ancient 'Siam-Dai' Kingdom" ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง "วัฒนธรรมล้านนา กับ สิบสองปันนา ความสืบเนื่องและการเปลี่ยนแปลง" ผู้เขียนเป็นนักวิชาการประจำสถาบันชนกลุ่มน้อยยูนิอันได้กล่าวถึงความเป็นมาของคำว่า สยาม และ ไต ซึ่งปรากฏหลักฐานในเอกสารของจีน ชื่อประวัติศาสตร์ราชวงศ์ถังฉบับใหม่ (618-907 A.D.)

TH ATL HT 2534/1991. คณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยเกี่ยวกับจีนในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (แปล) ประวัติชนเชื้อชาติไทย ตอนที่ 2 สำนักนายกรัฐมนตรี, 188 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นตอนต่อจากตอนที่ 1 เป็นฉบับแปลจากภาษาจีน ของศาสตราจารย์เจียง อี้เหลียง กล่าวถึงการรวมกลุ่มของชนพื้นเมืองและอำนาจนายทาส การรวมกลุ่มของชนชาติเข้มแข็งสองชนชาติ คือประเทศโกสัมพี กล่าวถึงประเทศลื้อในแคว้นสิบสองปันนา การปกครองเขตชนชาติไทในสมัยราชวงศ์หยวน มีการกล่าวถึงการสร้างสังคมศักดินาในยุคแรก และวิวัฒนาการทางเศรษฐกิจ

TH ATL LC 2509/1966. Gedney, William J. *Linguistic Analysis of Tai Language and Dialects* The University of Michigan, May, 1-51

งานวิจัยเรื่องนี้กล่าวถึงการศึกษาวิเคราะห์ภาษากลุ่มไทและภาษาถิ่นต่าง ๆ ประกอบด้วยแบบสอบถาม โครงสร้างภาษาไทย การเปรียบเทียบลักษณะของเสียงในภาษาไทยกับภาษาถิ่น ลักษณะทางกายภาพของภาษาไทย และภาษาถิ่น บทสรุป

TH ATL LC 2510/1967. Harris, Jimmy G. and Chamberlain, James R. *Studies in Tai Linguistics* Central Institute of English Language office of State Universities Bangkok, pp. 419

หนังสือเรื่องนี้กล่าวถึงการศึกษาด้านภาษาศาสตร์ในภาษาตระกูลไท ทั้งด้านโครงสร้างของภาษา ลักษณะของเสียง และลักษณะทางกายภาพของภาษาไทย

TH ATL LC 2511/1968. Anuman Rajadhon, Phya "The Nature and Development of the Thai Language" *Essay on Thai Folklore* Bangkok : The Social Science Association Press, pp. 1-102

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงลักษณะของธรรมชาติและ พัฒนาการของภาษาไทย 3 ด้านคือ ด้านคำและประโยค ด้านพัฒนาการของภาษาพูด เขียน จากภาษาตระกูลต่าง ๆ และด้านอักษรไทย ซึ่งมีวิวัฒนาการมาจากอักษรสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช จนเป็นแบบอย่างแต่ละสมัย เช่น สมัยพระนารายณ์ สมัยรัชกาลที่ 6 จนถึงสมัยปัจจุบัน

TH ATL LC 2511/1968. Smith, Harvey H., Dormier, Donald W., Bunge, Frederica

M., Rintz, Frances Chadwick, Shinn, Rim-Supard Telebi, Suzanne "Language and Communication" AREA HANDBOOK for THAILAND Washington D.C. Printing office, pp. 89-105

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงภาษาที่ใช้สื่อสารในภาษาไทยทั้งเป็นภาษาราชการและเป็นภาษากลุ่มอื่น ๆ ภาษาราชการใช้ภาษาไทยที่พูดกันในกรุงเทพฯ ส่วนภาษาอื่น ๆ ที่มีในภาษาไทยด้วย ได้แก่ ภาษาถิ่นต่าง ๆ ในทุกภาคของไทย และภาษาต่างประเทศที่เข้ามามีอิทธิพลต่อภาษาไทย เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษามลายู ภาษาบาลี-สันสกฤต ภาษาเขมร เป็นต้น

TH ATL LC 2522/1979. เสฐียรโกเศศ (พระยาอนุমানราชชน) นิรุกติศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 3

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 300 หน้า.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงความหมายและขอบเขตเนื้อหาของวิชานิรุกติศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาว่าด้วยภาษา แบ่งเนื้อหาเป็น 7 หมวดใหญ่ ได้แก่ ตำนานของนิรุกติศาสตร์ กำเนิดคำในภาษา ภาษาและรูปคำ ของภาษา การแบ่งภาษา เสียงและการกลายเสียงของคำในภาษา แนวเทียบ และความหมายและการกลายความหมายของคำในภาษา ในหมวดการแบ่งภาษาได้กล่าวถึงภาษาตระกูลต่าง ๆ คือ ภาษาตระกูลอินเดีย-ยุโรป ภาษาตระกูลอูรล-อัลไตอิก ภาษาตระกูลมลาโย-โพลีเนเซียน ภาษาตระกูลทิเบต-พม่า ภาษาตระกูลมอญ-เขมร และภาษาตระกูลไทย-จีน การยกตัวอย่างอธิบายในหมวดต่าง ๆ เน้นภาษาไทยเป็นหลัก

TH ATL LC 2523/1980. กาญจนา พันธุ์คำ ลักษณะเฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาวในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 213 หน้า

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะเฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาวที่คนไทยเชื้อสายลาวในอำเภอเมืองนครปฐมใช้พูดในชีวิตประจำวัน ซึ่งแบ่งออกเป็นภาษาย่อย 4 ภาษา คือ ภาษาลาวโซ่ง ภาษาลาวครั่ง ภาษาลาวใต้ และภาษาลาวเวียง โดยศึกษาเสียงวรรณยุกต์ เสียงพยัญชนะ และเสียงสระของแต่ละภาษา เพื่อเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่างของลักษณะของเสียงเหล่านี้ในภาษาย่อยดังกล่าว แล้วนำไปเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐาน

TH ATL MS 2522/1979. อมรา พงศาพิชญ์, พลศักดิ์ จิรไกรศิริ และธนศ วงศ์ยานนาวา. การศึกษาเปรียบเทียบผู้อพยพพหุภคในค่ายอพยพคนลาว คนเขมร และคนเวียดนาม รายงาน การวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 138 หน้า

รายงานการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวลาวในศูนย์หนองคาย ผู้ลี้ภัยชาวเวียดนามในศูนย์สีคิ้ว และผู้ลี้ภัยชาวเขมรในศูนย์เขาดินหรือสระแก้ว โดยการศึกษาเชิงมานุษยวิทยาเกี่ยวกับปัญหาของผู้ลี้ภัย ลักษณะของผู้ลี้ภัยในอินโดจีนในประเทศไทยก่อน พ.ศ. 2518 ลักษณะของผู้ลี้ภัยในศูนย์อพยพ 3 ศูนย์ดังกล่าว และฐานะของผู้ลี้ภัยในอนาคต

TH ATL SS 2493/1950. Embree, John F. Thailand : A Loosely Structured Social System The American Anthropologist, Vol. 52 No.2,

บทความนี้กล่าวถึงลักษณะของคนไทยที่มีโครงสร้างทางสังคม ซึ่งมีลักษณะหลวมสบาย ๆ เป็นวิถีชีวิตของคนไทยที่ชอบทำอะไรแบบสบาย ๆ จนดูเหมือนไม่เอาจริงเอาจัง

TH ATL SS 2504/1961. Moerman, Michael H. A Memorandum A Northern Thai Village USIS, Bangkok, May, pp. 1-19

รายงานฉบับนี้เป็นการรายงานเชิงบันทึกการเยี่ยมเยียนหมู่บ้านทางภาคเหนือของไทยเมื่อปี พ.ศ. 2503-2504 (ค.ศ.1960-1961) โดยบันทึกเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของภาคเหนือ โดยเฉพาะในอำเภอเชียงคำ จังหวัดเชียงราย เกี่ยวกับลักษณะทางสังคมของหมู่บ้านและอำเภอ การปกครอง และวัฒนธรรม

TH ATL SS 2510/1967. Thompson, Virginia Thailand : The New Siam 2nd Ed. Paragon Book Reprint Corporation New York, pp. 865 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในช่วงทศวรรษที่ 1941 (พ.ศ. 2484) เป็นต้นมา ซึ่งแตกต่างกับประเทศสยามในอดีตเป็นอย่างมาก ผู้เขียนจึงได้แบ่งงานเป็น 3 ตอนใหญ่ ๆ ตอนแรกว่าด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของสยาม ประชากร ประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ และการรักษาไว้ซึ่งอำนาจอตุลาการ

ตอนที่สองว่าด้วยภูมิประเทศและประชากร ทรัพยากรธรรมชาติ การเกษตรกรรม การพาณิชย์ อุตสาหกรรม สาธารณูปโภค การเงิน และแรงงาน

ตอนสุดท้ายว่าด้วยศาสนา องค์กรในสังคม ปัญหาสังคม สาธารณสุข วัฒนธรรม การศึกษา และสื่อสารมวลชน

TH ATL SS 2513/1970. สุเทพ สุนทรภัส (บรรณาธิการ) สังคมและวัฒนธรรมล้านนาไทย คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 180 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมบทความเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมล้านนาไทย บทความเกี่ยวกับชาวเขาและปัญหาทางด้านความสัมพันธ์กับประชากรชาวไทยในพื้นที่ราบกับชาวเขา รวมทั้งประเพณี ศาสนา และความเชื่อของชาวเขา โดยผู้เขียนบทความทั้งหมดเป็นชาวต่างประเทศ ได้แก่ คัวค ดีเนร์ เขียนเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของจังหวัดเชียงใหม่ เอ็ดเวิร์ด แวน รอย เขียนเรื่องเศรษฐกิจการทำเหมือง มิเชล มอร์แมน เขียนเรื่องวัดบ้านปิง ศูนย์กลางสังคมหมู่บ้าน ไทลื้อ คอนเรต คิงส์ฮิลล์ เขียนเรื่องคติเจ็ดประการของเงี้ยว ปีเตอร์กุนสตัดเตอร์ เขียนเรื่องประชากรชาวเขาและชาวพื้นราบในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทย ยันส์ เพนซ์ เขียนเรื่องคำเรียกเกี่ยวกับพระบรมธาตุจอมทอง และดักกลาส ไมล์ เขียนเรื่องการทำไร่เลื่อนลอย ปัญหา และอนาคต ทั้งหมดนี้เป็นการแปลจากบทความในหนังสือ Tribesmen and Peasant in Northern Thailand

โดยนักวิชาการคนไทย มีสุเทพ สุนทรภัสช์ เป็นบรรณาธิการในการพิมพ์ครั้งนี้

TH Dam ANBL 2537/1994. สุมิตร ปิติพัฒน์ “ศาสนาและความเชื่อของไทยดำ” ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่องวัฒนธรรมชนชาติไท : สิบสองจุไท สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ สวช., 19 ส.ค. 2537, 16 หน้า

บทความเรื่องนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อระหว่างปี พ.ศ. 2515-2516 โดยเน้นเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องผี เรื่องขวัญ และพิธีกรรมทางศาสนา รวมทั้งมโนภาพเกี่ยวกับจักรวาลของไทยดำ ทั้งหมดแตกต่างกับลัทธิศาสนาที่มาจากอินเดีย

TH Dam ANDR 2535/1992. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไท-กะได : เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับสตรี ไทยดำ-ตัง-หลี่ ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 28 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการเสนอผลงานส่วนหนึ่งในโครงการ ชื่อ “ไท-กะได : ภาษาและเครื่องแต่งกายสตรี” ซึ่งรวมอยู่ในโครงการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมของชนเผ่าไท-กะได ในโอกาสสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา ในปี พ.ศ. 2535 ในหนังสือนี้กล่าวถึงเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของสตรีเผ่าไทดำ เผ่าตัง และเผ่าหลี่ เฉพาะเผ่าไทดำ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มย่อยได้ 3 กลุ่มตามลักษณะการแต่งกาย คือ ก. กลุ่มเมืองแถน ได้แก่กลุ่มไทดำในประเทศเวียดนาม ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บ้านนาป่าหนาด จังหวัดเลย และบ้านดอนมะเกลือ จ. สุพรรณบุรี ข. กลุ่มบ้านเสือเขี้ยว แขวงหมากว๋าน และ ค. กลุ่มบ้านยางม้าเหอ แขวงเหียนเจียง มณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

TH Dam ANGN 2522/1979. ม.ศรีบุรุษ ไทยดำรำพัน กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศิริพรการพิมพ์, 193 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง พงศาวดารล้านช้าง, ประวัติศาสตร์ไทยดำ, ชีวประวัติของไทยดำไทยขาว, พงศาวดารเมืองไล, ไทยอพยพเข้าฝั่งไทย, พบกับไทยดำที่หนองคาย, บ้านทีกของผู้ลี้ภัยชาวไทยดำ, ไทยดำในประเทศไทย, การอพยพผู้ไทยเข้าสู่ประเทศสยาม, ไทยดำรำพัน, บทเรียนภาษาไทยดำ

TH Dam LC 2537/1994. ทวี สว่างปัญญางกูร “อักขระและวรรณกรรมของไทยดำและไทยขาว” ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่องวัฒนธรรมชนชาติไท : สิบสองจุไท สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ สวช., 19 ส.ค. 2537, 37 หน้า

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงอักขระไทยดำและไทยขาวลักษณะต่าง ๆ ทั้งตัวเขียนและตัวพิมพ์ รวมทั้งวรรณกรรม เช่น นิยาย ตำนานเมือง เรื่องราวของเมืองสำนวนต่าง ๆ กวีนิพนธ์ เป็นต้น มีตัวอย่างอักขระทั้งสระและพยัญชนะแสดงให้เห็น และมีแผนที่แสดงที่ตั้งถิ่นฐานของไทยดำและไทยขาวในเวียดนามด้วย

TH Khn HT 2527/1984. วัลลภ รุ่งศิริแสงรัตน์ (เครือเทียนทอง) “กบฏไทยเขินเมืองเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2432” ลายคราม ศูนย์หนังสือเชียงใหม่, หน้า 241-256

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงกบฏไทยเขินเมืองเชียงใหม่ หรือกบฏพระยาปราบสงคราม ซึ่งเป็นเรื่องการแสดงออกถึงการคัดค้านการปฏิรูปการปกครองล้านนาไทยของเจ้านายและราษฎรในหัวเมืองเหนือต่อรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเกิดขึ้นในเมืองเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2431 ถึงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2432 เหตุการณ์ครั้งนี้ไม่ปรากฏว่ามีหนังสือประวัติศาสตร์ไทยเล่มใด ๆ กล่าวถึงเลย อาจจะเป็นความจงใจของรัฐบาลไทยในเวลานั้นที่ต้องการจะปกปิดเรื่องราวดังกล่าวเพราะเกรงว่าจะส่งอิทธิพลให้แก่หัวเมืองประเทศราชอื่น ๆ

Th Khn LC 2500/1957. Egerod, Soren Essentials of Khun Phonology and Script University of Copenhagen.

หนังสือเรื่องนี้กล่าวถึงลักษณะของภาษาไทยเขิน ด้านความเป็นมา ถิ่นที่พูด เสียงวรรณยุกต์ สระ พยัญชนะ ระบบการเขียน และตัวอย่างคำ ตัวอย่างอักษรไทยเขิน

Th Khr EC 2537/1994. คณินุช มียะบุญ. การปรับตัวต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงของลาวครั้ง ที่บ้านโคก จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ศึกษาภาพรวมของชุมชนระดับหมู่บ้านที่บ้านโคก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาแสดงให้เห็นสังคมเกษตรกรรมที่เปลี่ยนแปลงเป็นสังคมแบบเศรษฐกิจ ด้วยอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีการรับเอาสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาในชุมชนระดับหมู่บ้านเป็นอย่างมาก

Th Khr EC 2538/1993. วรณัย พงศาหลากร. พืชเศรษฐกิจกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ในชุมชนลาวครั้ง : ศึกษากรณีบ้านโคก ตำบลอุ้มทอง อำเภอบัวทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงพืชเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในชุมชนลาวครั้ง บ้านโคก ตำบลอุ้มทอง อำเภอบัวทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาแสดงให้เห็นปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบดังกล่าว คือ การผสมผสานทางวัฒนธรรม การติดต่อทางวัฒนธรรม การเป็นชุมชนชาวนา การเพิ่มประชากร ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม การเร่งรัดพัฒนาชนบท การเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การศึกษา การสื่อสาร และมาตรการต่าง ๆ ของระบบราชการ

TH Khr LC 2529/1986. จินดา ชาติวงษ์. การศึกษาลักษณะของภาษาลาวครั้งที่บ้านล้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของภาษาลาวครั้งที่บ้านล้วยด้วน อำเภอดอน

ทูลม จังหวัดนครปฐม ในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ระบบเสียง พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ระบบคำ วลี และ ประโยค

TH Klg LC 2528/1985. Areeluck Tisapong A Phonological Description of the Kaloeng Language at Ban Dong Ma Fai, Sakon-Kakhorn วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา วิทยาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 300 หน้า, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาระบบเสียงภาษาไทยกะเลิงที่บ้านดงมะไฟ อำเภอมือจ่ง จังหวัดสกลนคร พรรณนาทำนองเสียง คำ พยางค์ และหน่วยเสียง มีภาคผนวกคำภาษาไทยกะเลิงแปลเป็นภาษาอังกฤษประมาณ 2,400 คำ

TH Lue ANAR 2529/1986. ดิเรกชัย มัทธนะสิน ระเบิดฟ้าฟ้อน : ไทลื้อปี 2529 (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 132-139

บทความเรื่องนี้กล่าวถึง การฟ้อนของชาวไทลื้อ ที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดย กล่าวถึงท่าฟ้อน การจัดขบวน การแต่งกาย และดนตรีประกอบ มีภาพเขียนประกอบบทความนี้ จำนวนหลายภาพ

Th Lue ANAR 2529/1986. ลมูล จันทน์หอม เปรียบเทียบการละเล่นขับลื้อที่เชียงคำและการชอที่ เชียงใหม่ (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 127-131

บทความเรื่องนี้กล่าวถึง การเปรียบเทียบการละเล่นขับลื้อกับการชอของเชียงใหม่ ซึ่งมี ส่วนคล้ายคลึงกัน ผู้เขียนได้อธิบายถึงความหมายของการขับลื้อและการชอ รวมถึงลักษณะของ ดนตรีที่ประกอบการขับลื้อและการชอ พร้อมทั้งทำนองของเพลงและพิธีกรรมก่อนการขับลื้อและ การชอ

TH Lue ANBL 2537/1994. รัตนาพร เศรษฐกุล "การปรับตัวของวัฒนธรรมไทลื้อในน่าน" ใน การ สัมมนาทางวิชาการเรื่องวัฒนธรรมไทลื้อกับการปรับตัวในกระแสของการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, 16-17 กันยายน 2537, 10 หน้า

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงชาวไทลื้อในจังหวัดน่าน สามารถปรับตัวเข้ากับโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของจังหวัดน่านได้ เพราะความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมเดิมของสิบสอง บ้าน ล้านนา โดยเฉพาะด้านความเชื่อในการนับถือผีและนับถือศาสนาพุทธ นิยายเถรภาพ เช่นเดียวกับไทยวน ความเชื่อทางศาสนาใช้เป็นเครื่องมือทางสังคมในการควบคุมประชาชนให้เชื่อเรื่องกรรม และความเชื่อเรื่องผีเมือง หรือลือเมือง เป็นผีอารักษ์ของเมืองซึ่งเจ้าหลวงหรือพระเจ้าแผ่นดินเป็นผู้ ประกอบพิธีบวงสรวง ผีบ้านจะคุ้มครองหมู่บ้าน และผีปู่ย่าทำหน้าที่คุ้มครองและดูแลคนในตระกูล

TH Lue ANDR 2529/1986. ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล ชาวไทลื้อในล้านนา : ข้อสังเกตเบื้องต้น

(เอกสารอัดสำเนา), หน้า 65-90

บทความเรื่องนี้เป็นการกล่าวถึงวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ของชาวไทลื้อในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยกล่าวถึงข้อสังเกตบางประการจากประสบการณ์ของผู้เขียนที่ได้มีโอกาสศึกษาเชิงสำรวจชาวไทลื้อในเขตเมืองน่าน เปรียบเทียบกับชาวไทลื้อในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และอำเภอเชียงคำ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา ข้อสังเกตที่ผู้เขียนกล่าวถึงคือ รูปร่างหน้าตาของชาวไทลื้อ ภาษา การแต่งกาย การทอผ้า (โดยเฉพาะการทอผ้าชิ้นแบบต่าง ๆ) ลักษณะบ้านเรือน ลักษณะวิหารในวัดไทลื้อ และการนับถือผีและพิธีเข้ากรรมของชาวไทลื้อ บทความนี้มีภาพประกอบจำนวนหลายภาพ

TH Lue ANDR 2529/1986. สงบ จิมพลีย์ ลักษณะการแต่งกาย ชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวไทลื้อ ที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 121-126

บทความเรื่องนี้ กล่าวถึงลักษณะการแต่งกาย ชีวิตและความเป็นอยู่ของชายไทยลื้อ ที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยเน้นชนบประเพณี การแต่งกาย ของสตรีชาวไทลื้อ เช่น สีของเสื้อผ้าที่นิยมแต่ง ลักษณะของลวดลายผ้าถุงของผู้หญิงชาวไทลื้อ มีภาพประกอบทั้งลวดลาย และการแต่งกายชาวไทลื้อแบบเต็มยศ กล่าวถึงการเกล้ามวยผม การสักหมึก (tattoo) ถุงย่าม ซ้าติบ (ตะกร้าใส่ของ) ฝาเรือน ยุงข้าว และลักษณะความเป็นอยู่ในบ้านเรือนของชาวไทลื้อ

TH Lue ANDR 2537/1994. ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล และ แพทรีเซีย ซีสเมน แนนหนา “ผ้าไทลื้อ : การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม” ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่องวัฒนธรรมไทลื้อกับการปรับตัวในกระแสของการเปลี่ยนแปลง สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 16-17 กันยายน 2537, 14 หน้า

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงการแปรเปลี่ยนของศิลปะการทอผ้าของชาวไทลื้อในถิ่นต่าง ๆ ของประเทศไทย ลาว จีน และเมียนมา ด้วยอิทธิพลของสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของโลกยุคใหม่ โดยแบ่งหัวข้อเป็นความหมายของผ้าทอต่อผู้หญิงไทลื้อ ลักษณะเฉพาะของการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมในแต่ละแห่ง กระแสลมที่หวนกลับ : กรณีวัฒนธรรมไทลื้อในประเทศไทย รูปแบบการผลิตที่บทความเรื่องนี้กล่าวถึง ความเป็นมาของดินแดนสิบสองปันนา และประชากรชาวไทลื้อ : ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของดินแดนนี้ และได้กล่าวรวมถึงลักษณะทางภาษาและวัฒนธรรมของชาวไทลื้อด้วย

TH Lue ANFR 2529/1986. ทวี สว่างปัญญางกูร ตำนานพื้นเมืองสิบสองปันนา (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 107-114

บทความเรื่องนี้ กล่าวถึงตำนานพื้นเมืองสิบสองปันนา ที่ผู้เขียนได้รวบรวมมาจากอักษรไทลื้อ ซึ่งมีเนื้อหากล่าวถึงความเป็นมาของบรรพบุรุษชาวไทลื้อ รวมเป็นตำนาน 16 เรื่อง และได้บันทึกรายชื่อเจ้าแผ่นดินสิบสองปันนา ตั้งแต่พญาเจิงถึงหม่อมคำลือ รวม 45 คน

TH Lue ANFR 2529/1986. ฮันส์ เพนธ์, อุดม รุ่งเรืองศรี และอรุณรัตน์ วิเชียรเขียว เวียงลอ: ศึกษาจากการสำรวจ ตำนานและจารึก (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 144-152

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงการศึกษาสำรวจความเป็นมาของชาวไทลื้อในเขตเวียงลอ ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภोजุน จังหวัดพะเยา ผู้เขียนกล่าวถึงลักษณะของภูมิประเทศปัจจุบันที่ยังมีหลักฐานแสดงให้เห็นวัฒนธรรมของชาวไทลื้อ เช่น ลักษณะเนินดิน ลักษณะกำแพงเวียง และลักษณะพื้นที่เป็นบ่อเป็นหลุม นอกจากนี้ยังกล่าวถึงตำนานเมืองลอ ตั้งแต่สมัยพญาเจือง (พญาเจิง) ถึงสมัยพระไชยเชษฐาธิราช รวมทั้งศิลาจารึกที่กล่าวถึงเวียงลอและการพบเวียงลอ

TH Lue ANFR 2539/1996. เจริญ มาลาโรจน์. วิเคราะห์วรรณกรรมไทยลื้อเรื่องคำขบลังกาลิหัต. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย., 2529.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ศึกษาระบบอักษรไทยลื้อ ภาษาไทยลื้อ และองค์ประกอบทางวรรณกรรม จากวรรณกรรมเรื่องคำขบลังกาลิหัต ผลการศึกษาแสดงให้เห็นระบบอักษรไทยลื้อประกอบด้วยอักขระ และอักขระเฉพาะตัว รูปวรรณยุกต์ สระ ซึ่งมีลักษณะคล้ายภาษาไทยมากกว่าภาษาบาลี สันสกฤต

TH Lue ANGN 2529/1986. เรณู วิชาศิลป์ หนังสือไทลื้อ (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 95-99

บทความเรื่องนี้ เป็นบันทึกข้อสังเกตเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับหนังสือของไทลื้อที่ผู้เขียนได้พบเห็นที่บ้านสบแวน เป็นหนังสือเกี่ยวกับตำรายา รายชื่อสมุนไพร ตำราเกี่ยวกับโหราศาสตร์ และคาถาภาษาบาลีเกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ รวมทั้งได้กล่าวถึงลักษณะของอักษรไทลื้อทั้งด้านรูปพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

TH Lue ANGN 2535/1992. ประชัน รักพงษ์ และคณะ การศึกษาหมู่บ้านไทลื้อในจังหวัดลำปาง ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยครูลำปาง สหวิทยาลัยล้านนา, 157 หน้า

รายงานการวิจัยเรื่องนี้กล่าวถึง การศึกษาลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทลื้อที่ตำบลกล้วยแพะ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐาน ชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณีและความเชื่อ ภาษา ระบบครอบครัว เครือญาติ การแต่งงาน ศาสนา การศึกษา เศรษฐกิจ อาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนไทลื้อกับชุมชนอื่น

TH Lue ANGN 2537/1994. จารุวรรณ พรหมวัง "การปรับตัวของวัฒนธรรมไทลื้อในเชียงใหม่" ใน การสัมมนาทางวิชาการเรื่องวัฒนธรรมไทลื้อกับการปรับตัวในกระแสของการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 16-17 กันยายน 2537, 8 หน้า

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงการศึกษากระบวนการและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมบางประการของชาวไทลื้อว่าจะยอมรับวัฒนธรรมใหม่ที่ตนติดต่อด้วยอย่างไร โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมด้านประเพณีเกี่ยวกับความเชื่อ การแต่งกาย และภาษา ในบ้านทุ่งมอก หมู่ 5 ต. บ้านบาง อ. เชียงม่วน จ. พะเยา ผลการศึกษาพบว่าวัฒนธรรมด้าน

การแต่งกายมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ภาษามีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ส่วนประเพณีและความเชื่อ ยังคงปฏิบัติอยู่ แต่มีการปรับปรนให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน

TH Lue ANGN 2537/1994. สมพร วาร์นาโด (แปล) "ชาวลื้อคือใคร : ย้อนอดีตชาวลื้อในประเทศลาว ไทย และจีน" ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่องวัฒนธรรมไทลื้อกับการปรับตัวในกระแสของการเปลี่ยนแปลง สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 16-17 กันยายน 2537, 18 หน้า

บทความเรื่องนี้แปลจากบทความของ ชาลส์ โคย์ส (Prof. Charler R. Keyeo) กล่าวถึง การศึกษาทบทวนสืบค้นหาคำตอบจากคำถาม "ชาวลื้อคือใคร?" ที่มอร์แมน (Michael Moerman) ได้เขียนไว้เมื่อปี ค.ศ. 1965 การศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนได้เข้าไปศึกษาในมณฑลยูนนานของจีน และในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของลาวกับภาคเหนือของไทยในระหว่าง ค.ศ. 1990-1991 ผลการศึกษาสรุป ได้ว่าการพยายามตั้งคำถามหรือหาคำตอบว่าชาวลื้อเป็นใคร คงจะไม่ทำให้ชาวลื้อปรับเปลี่ยนขนชาติ ได้ตามถิ่นที่อาศัยในประเทศหนึ่ง ๆ ชาวลื้อก็ยังคงเป็นลื้ออยู่อย่างมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

TH Lue ANGN ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ล้านนาสู่ล้านช้าง กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์, 118 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือรวมบทความของผู้ร่วมโครงการศึกษามรดกสิ่งทอไทลื้อกับ บริบททางสังคมวัฒนธรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ดำเนินงานร่วมกับ ศูนย์วัฒนธรรมใน 7 จังหวัดในล้านนาไทย คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แพร่ น่าน ลำปาง และ พะเยา ผู้ร่วมโครงการนี้ได้เดินทางไปศึกษาวัฒนธรรมที่ล้านช้าง ได้แก่ เมืองเวียงจันทน์ หลวงพระบาง และไชยบุรี และได้เขียนบทความ 7 เรื่อง ได้แก่ ตามรอยสิ่งทอไทลื้อจากล้านนาสู่ล้านช้าง : บทนำและข้อสังเกตเบื้องต้น สืบสานสัมพันธ์ล้านนาล้านช้าง คนไทในล้านช้าง ไทลื้อในล้านช้าง การเปรียบเทียบอักษรธรรมล้านนากับอักษรลาว ล้านนาสู่ล้านช้าง และมรดกสิ่งทอไทลื้อกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป : กรณีบ้านผานม

TH Lue ANGN ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. ลดาวัลลี วงศ์ศรีวงศ์ และคณะ. ไทลื้อ กรุงเทพฯ : บริษัทมติชน (มหาชน) จำกัด

หนังสือเล่มนี้ กล่าวถึงวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ของชาวไทลื้อในภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ ที่มาของไทลื้อ ภาษาไทลื้อ ตัวอักษรไทลื้อ วิถีชีวิตชาวไทลื้อ ศาสนา การทอผ้า การแต่งกาย บ้าน (เฮิน) ลื้อ ประเพณี และพิธีกรรม มีภาพประกอบสวยงามตลอดทั้งเล่ม

TH Lue EC 2511/1968. Moerman, Michael Agricultural Change and Peasant Choice in a Thai Village University of California Press, Berkley and Los Angeles, pp. 1-227

หนังสือเล่มนี้เป็นผลจากการวิจัยในระดับปริญญาเอกและจากการได้ใช้ชีวิตในประเทศไทย นับแต่ปี 1959-1966 โดยเฉพาะการศึกษาภาคสนามที่บ้านบึง อ.เชียงคำ จ.เชียงราย เป็นเวลา 20 เดือน ผู้วิจัยได้กล่าวถึงความเป็นมาของชาบบ้านบึง วิถีชีวิตซึ่งขึ้นอยู่กับข้าวเป็นสำคัญ ลักษณะ

ของชาวลื้อในอดีต ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำนา ลักษณะชาติพันธุ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้อธิบาย
อย่างละเอียดเกี่ยวกับวิธีการทำนา ทั้งแบบเก่าและแบบใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย

TH Lue ET 2507/1964. Lebar, Frank M., Hickey, Gerald C., and Musgrave, John K.
LU from Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia Human Relation Area Files
Press New Haven, pp. 206-213

บทความนี้กล่าวถึงชาวลื้อในด้านเอกลักษณ์และถิ่นที่อยู่ ด้านรูปแบบของบ้านเรือน ด้าน
เศรษฐกิจ ระบบเครือญาติ ระบบครอบครัว องค์การทางวัฒนธรรม และศาสนา ความเชื่อ

TH Lue ET 2507/1964. Lebar, Frank M., Hickey, Gerald C. and Musgrave, John K.
"Lu" Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia Part III. Tai-Kadai. New Haven :
Human Relations Area Files Press, pp. 206-213

บทความในหนังสือนี้กล่าวถึงลักษณะของชาวลื้อด้านความเป็นอยู่ทั่วไป แบบแผนการตั้ง
ถิ่นฐานและที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจ ระบบเครือญาติ การแต่งงานและการมีครอบครัว ศาสนา และความ
เชื่อ

TH Lue ET 2510/1967 Moerman, Michael "Being Lue : Uses and Abuses of Ethnic
Identification" University of California at Los Angeles The Problems of Tribe in
Contemporary Sociopolitical Contexts, pp. 153-169

บทความนี้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ลื้อ โดยศึกษาที่ อ.เชียงคำ จ.เชียงใหม่ เมื่อปี 1962
การศึกษาครั้งนี้มี 3 ประเด็น คือ ลื้อคืออะไร, ทำไมเป็นลื้อ และเมื่อไรจึงเป็นลื้อ

TH Lue ET 2529/1986. รัตนาพร เศรษฐกุล. การสำรวจทางชาติพันธุ์ของชนเผ่าไทในพื้นที่ลุ่ม
แม่น้ำปิง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยพายัพ, 2527. 84 หน้า (รายงานการวิจัย;
ฉบับที่ 1) ได้รับทุนจากทบวงมหาวิทยาลัย

TH Lue ET 2537/1994. Renard, Ronald D. Changing "Perspectives on the Lu :
Preliminary Thoughts" Paper to be presented at the Conference on Thai Lu
Culture and Adaptation in the Current of Change, ChiangMai University, Sept.
1994 pp. 1-20

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงความคิดเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับมุมมองที่กำลังเปลี่ยนไปต่อชาวไท
ลื้อ ในด้านการถูกผสมกลมกลืนโดยชนชาติที่ชาวไทลื้อเข้าไปอาศัยอยู่ ทำให้ชาวไทลื้อสูญเสียเอกลักษณ์
ของตนไป โดยเฉพาะชาวไทลื้อในประเทศจีน ลาว พม่า และไทย ในศตวรรษที่ 20 นี้

TH Lue HP 2537/1994. สโรจ แวมณี (เรียบเรียง) "การสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มเจ้าหน้าที่

ผู้ควบคุมน้ำแบบดั้งเดิมของไตลื้อ และความหมายทางสังคมในเขตสิบสองปันนา” ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่องวัฒนธรรมไตลื้อกับการปรับตัวในกระแสของการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 16-17 กันยายน 2537, 7 หน้า

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงระบบการแบ่งปันน้ำในแคว้นสิบสองปันนา ซึ่งมีพิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

TH Lue HT 2529/1986. จิตราภรณ์ สุทธาวาส “ประวัติความเป็นมาของสิบสองปันนา”
ล้านนาคดีสัญจร (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 29-44

สัมพันธ์กับตลาด การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในโครงสร้างของผ้าทอที่ผลิตซ้ำ และผ้าทอประเภทอื่น ๆ ของชาวไตลื้อ

TH Lue HT 2529/1986. มังกร ทองสุคติ สัมภาษณ์คนไตลื้อและไทหย่าที่แม่สาย (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 91-94

บทความเรื่องนี้ เป็นการสัมภาษณ์ชาวไตลื้อและไทหย่า ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย รวม 6 คน ได้แก่ เจ้าหม่อมมหาวัน เจ้าวันคำลือ เจ้าหนานคำมูล หรือเจ้ามหาหนานคำมูล เจ้าจ่ม นายหล้า มาวิน และนายยี (ไม่ทราบนามสกุล) เนื้อหาของการสัมภาษณ์เป็นข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับความเป็นมาของชาวไตลื้อ รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 6 ท่าน ประสบพบเห็นมากกว่า 30 ปีแล้ว

TH Lue HT 2529/1986. สมศักดิ์ สุภาพ ขนเผ่าไตลื้อ : ทัศนะเปรียบเทียบ (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 51-64

บทความเรื่องนี้ กล่าวถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับชาวไตลื้อ ซึ่งผู้เขียนเรียกว่าไตลื้อโดยตลอด มีเนื้อหาเปรียบเทียบเกี่ยวกับภาษาไตลื้อเก่า และภาษาไตลื้อใหม่ กับภาษาไทยกลาง รวมทั้งวัฒนธรรมการสร้างบ้าน วิถีชีวิตประจำวัน นิทานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน และลักษณะเฉพาะของคนชาวไตลื้อ

TH Lue HT 2529/1986. ไกรศรี นิมมานเหมินท์ และประกาย นิมมานเหมินท์. ปกิณกะไตลื้อในอดีต (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 45-50

บทความเรื่องนี้ เป็นการบันทึกการไปทัศนศึกษาความเป็นอยู่ของชาวไตลื้อ ที่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา มีเนื้อหา กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชาวไตลื้อ ขนบประเพณีด้านต่าง ๆ วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไตลื้อทั้งชายและหญิง และการทำมาหากินของชาวไตลื้อในพื้นที่ทั้งสองแห่ง

TH Lue LC 2511/1968. Moerman, Michael Analysis of Lue Conversation :
Providing Accounts Finding Breaches and Taking Sides University of California,

งานวิจัยเรื่องนี้กล่าวถึงการวิเคราะห์บทสนทนาภาษาลื้อ ด้านการจับจ่ายใช้สอย การบัญชี การจัดตั้งองค์กร และการอธิบายเรื่องมานุษยวิทยากายภาพ ความรู้เกี่ยวกับกำเนิดของชาวลื้อ และข้อสังเกตต่าง ๆ

TH Lue LC 2529/1986. นันทริยา ลำเจียกเทศ. ลื้อ ๆ ยอง ๆ : พี่น้องชาวไทย (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 100-106

บทความเรื่องนี้ กล่าวถึง ความหมายของคำว่า “ลื้อ” และคำว่า “ยอง” และอธิบาย ลักษณะภาษาลื้อและภาษายองในด้านเสียงพยัญชนะ เสียงสระ คำศัพท์พื้นฐานร่วมกัน (Basic word) และการเรียงคำเข้าประโยค ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างประกอบ พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับภาษากรุงเทพฯ เฉพาะคำที่สำคัญไม่กี่คำเท่านั้น

TH Lue MI 2536/1993. สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดน่าน ชาวไทลื้อในจังหวัดน่าน ศาสดากลางจังหวัดน่าน, 66 หน้า

งานวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิต และวัฒนธรรมของชาวลื้อ เฉพาะในเขตจังหวัดน่าน รวม 8 อำเภอ 5 กิ่งอำเภอ ในปี พ.ศ. 2536 เป็นการศึกษาวิจัยเรื่อง ประวัติความเป็นมา กระบวนการอพยพ การตั้งถิ่นฐาน ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวลื้อ

TH Lue MI 2537/1994. ประชัน รักพงษ์ “ลื้อในลาว” ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่องวัฒนธรรมไทลื้อกับการปรับตัวในกระแสของการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 16-17 กันยายน 2537, 14 หน้า

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงลื้อในประเทศลาว แต่ได้กล่าวถึงชาวไทลื้อในประเทศไทยด้านการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน แพร่ ลำปาง ลำพูน และเชียงใหม่ ตามนโยบาย “เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง” ของเจ้าผู้ครองนครล้านนาในอดีต ซึ่งได้กวาดต้อนไทลื้อจากสิบสองพันนามาไว้ในบ้านเมืองจำนวนมาก บางส่วนได้อพยพเข้ามาเพิ่มเติมภายหลังเพื่อค้าขาย ติดตามญาติพี่น้อง แต่งงาน และแสวงหาที่ทำกินที่เหมาะสม รวมทั้งอพยพเข้ามาด้วยเหตุผลทางศาสนาและการจาริกแสวงบุญ

TH Lue MI 2537/1994. รัตนพร เศรษฐกุล “การอพยพและการตั้งถิ่นฐานของลื้อเมืงน่าน” ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่องวัฒนธรรมไทลื้อกับการปรับตัวในกระแสของการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 16-17 กันยายน 2537, 11 หน้า

บทความเรื่องนี้ศึกษากระบวนการอพยพและการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาวลื้อในจังหวัดน่าน ซึ่งมีการอพยพและการตั้งถิ่นฐานอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ก่อนสมัยราชวงศ์มังรายเรื่อยมาจนถึงสมัยของพระเจ้าเจ็ดตน เป็นารอพยพย้ายถิ่นและการตั้งถิ่นฐานอย่างเสรีเนื่องจากแต่ละรัฐไม่มีพรมแดนทางการเมืองที่แน่นอนและไม่มีการแบ่งแยกชาติพันธุ์อย่างชัดเจน เกิดวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัด

น้ำหนักแยกไม่ออกว่าเป็นลื้อหรือยวน หรืออื่น ๆ

TH Lue NT 2529/1986. นุปผา จิระพงษ์ และนันทนา อัครนิธิน เยี่ยมครัวไทลื้อ (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 140-143

บทความเรื่องนี้กล่าวถึง รายการอาหารที่น่าสนใจของชาวไทลื้อในเขตอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เช่น น้ำพริกแดง แกงส้มผักกาด แกงอีเยาะอีเยะ แกงขมเส้นแห้ง เจียวเตา ล้าผัก หรือล้าเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ข้าวข่ายเส่งน้ำปู ถั่วเน่าเค็ม และของหวาน เช่น ขนมหาด ขนมห้าต้ม เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้แต่งได้กล่าวถึงสถานที่ประกอบอาหารหรือครัวของไทลื้อ รวมทั้งส่วนประกอบในครัว เช่น เตา หม้อข้าว-หม้อแกง ห้าง (แผงไม้ไผ่ผ่าซีกแขวนไว้เหนือเตาไฟใช้เก็บของเครื่องครัว เช่น พริก หอม กระเทียม ปลาแห้ง ที่ต้องการหมัก)

TH Lue SS 2497/1954. บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ ไทยสิบสองปันนา พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 626 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ไทในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน หรือบริเวณที่เรียกว่าสิบสองปันนา คือ กลุ่มไทลื้อในมณฑลทั้งหมด 36 มณฑลในแคว้นสิบสองปันนา โดยอธิบายถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ตำนานเมือง ชีวิตความเป็นอยู่ จารีตประเพณี ศาสนา อักษรศาสตร์ ศิลปกรรม วรรณคดี ของชาวไทลื้ออย่างละเอียด

TH Lue SS 2509/1966. Moerman, Michael *Kinship and Commerce in A Thai-Lue Village Center for Southeast Asia Studies, Institute of International Studies University of California, Berkeley, California, Ethnology Vol. V, Nov. 4 Oct., pp. 360-364*

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงระบบเครือญาติและการค้าขายในหมู่บ้านไทลื้อทางภาคเหนือของประเทศไทย โดยผู้เขียนได้ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม ด้วยวิธีทางมานุษยวิทยา ณ บ้านปิง จังหวัดเชียงราย และได้เสนอบทความนี้ต่อที่ประชุมของ American Anthropological Association เมื่อ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2506 (ค.ศ. 1963) บทความนี้พูดถึง 2 ประเด็นคือ การค้าขายหรือเศรษฐกิจของหมู่บ้านซึ่งจะเป็นไปตามฤดูกาล ถ้าถึงฤดูกาลที่มีมากราคาก็ถูกลง หรือแพงขึ้น หรือแลกเปลี่ยนกัน ในประเด็นนี้ถือว่าสิ่งของมีราคาเสมอ ส่วนประเด็นที่ 2 เป็นการให้สิ่งของกันโดยไม่คิดเงินเพราะถือว่าเป็นพี่น้อง ญาติกัน หากใครคิดเงินหรือซื้อขายก็จะถูกกล่าวหาว่าขี้เหนียวหรือภาษาไทลื้อว่า "ขี้ตี" และเป็นสิ่งที่ไม่ดี (ไม่ดี) พี่น้องไม่ควรทำ บทความนี้กล่าวถึงข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรมที่อธิบายให้เข้าใจลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์ไทและเวียดนาม กลุ่มชาติพันธุ์ไท ได้แก่ ไทยหรือสยาม ลาว ลื้อ ซาน และผู้ไท ส่วนกลุ่มเวียดนาม เป็นชาติพันธุ์ในอินโดจีน ข้อมูลทางวัฒนธรรมที่ผู้เขียนนำมาอธิบายชนกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่ ที่ตั้ง (ภูมิประเทศ) ที่มา ประชากร อาชีพ การศึกษา ภาษา การปกครอง และศาสนา

Th Lue SS ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. Moerman, Michael *A Minority and Its Government : the Thai-Lue of Northern Thailand. Southeast Asia Series* Berkeley California : Center for Southeast Asia Studies, Institute of International Studies University of California, pp. 401-425

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงชาวไทลื้อทางภาคเหนือของประเทศไทย ในด้านการตั้งถิ่นฐาน ความเป็นมา โครงสร้างของสังคม โดยใช้ตัวอย่างการศึกษาชาวไทลื้อในบ้านปิงมาอธิบายเป็นส่วนใหญ่

TH Lue SS ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. Myers, Raymond W. "Lu" *Ethnographic Study Series Minority Groups in Thailand* (ch. 7) Cultural Information Analysis Center, pp. 1-41

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงชาวไทลื้อในตอนใต้ของจีน (South China) ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวไทยมาก และมีจำนวนไม่น้อยที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในภาคเหนือของไทย การเขียนครั้งนี้พูดถึงความเป็นมา ลักษณะเฉพาะ โครงสร้างสังคม ประเพณี ความเชื่อ ศาสนา เศรษฐกิจ การปกครอง การสื่อสาร และข้อเสนอแนะสำหรับผู้จะทำงานกับชาวไทลื้อ

TH Lue TR 2529/1986. ทิว วิชัยชิตะ และคุณหญิงสวาท รัตนวราหะ "ล้านนาอดีตสู่ชาวลื้อหรือ ไตลื้อ ที่แม่สาย และเชียงคำ" *ชมรมล้านนาอดีต* (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 15-28

บทความเรื่องนี้ กล่าวถึงความเป็นมาของชาวไทลื้อที่อำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงคำ จังหวัดเชียงราย รวมถึงบันทึกการเดินทางไปเยี่ยมเจ้านายและข้าราชการไตสิบสองปันนา ที่อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงคำ ในบันทึกนี้กล่าวถึงบรรพบุรุษชาวสิบสองปันนา ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของชาวไทลื้อในปัจจุบัน และกล่าวถึงลักษณะของชาวไทลื้อในอำเภอแม่สาย

TH Ngw LC 2526/1983. Tanakorn Sungkep *A Phonological Study of Lao Ngaeo with Comparisons to Five Tai Dialects* M.A. Thesis in Linguistics Faculty of Graduate Studies, Mahidol University

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบภาษาลาวแฉ่ว นครไทย หล่มสัก ลาวครั่ง ลาวใต้ และลาวเวียง ข้อมูลภาษาลาวแฉ่ว ผู้วิจัยรวบรวมเองที่บ้านปลงหนองโดน จังหวัดสระบุรี ส่วนภาษาอื่นรวบรวมมาจากการวิจัยของผู้วิจัยคนอื่น ๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เช่น ของ กาญจน (2522) เป็นต้น

TH Ngw LC 2528/1985. นงนุช ปึงเผ่าพันธ์ *ลักษณะของภาษาลาวแฉ่ว ที่ตำบลทองเอน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของภาษาลาวแฉ่ว ในจังหวัดสิงห์บุรี เฉพาะที่ตำบลทองเอน อำเภออินทร์บุรี โดยศึกษา 9 ลักษณะ ได้แก่ หน่วยเสียง พยัญชนะ หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ โครงสร้างและลักษณะพยางค์ ลักษณะการลงน้ำหนักเสียงในคำลักษณะการขึ้นลงของเสียงในประโยค ลักษณะการสร้างคำประสม-คำซ้อน-คำซ้ำ ชนิดของวลี และการเรียงคำในประโยค

TH Nyw ANGN 2531/1988. สมิทธิ์ สายอุบล วัฒนธรรมไทยย้อนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ศึกษากรณีบ้านโพธิ์ลิ้ม อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ, 2531, 156 หน้า.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ศึกษาวัฒนธรรมของชาวไทยย้อยด้านคติธรรม เนติธรรม สหธรรม และวัตรธรรม ตลอดจนการผสมกลมกลืน และการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมไทยย้อย หมู่บ้านโพธิ์ลิ้ม ตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 155 ครอบครัว ผลการศึกษาปรากฏว่ามีการสืบวัฒนธรรมไว้บางส่วน โดยเฉพาะเนติธรรม ส่วนวัฒนธรรมอีก 3 ด้าน มีการผสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมเมืองมาก

TH Nyw LC 2523/1980. Wutichai Jodking Some Characteristics of the Yo Language at Sakon Nakhon วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ เสนอต่อศูนย์ศึกษาภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ (ต่อมาเป็นสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท) และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 160 หน้า, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาลักษณะพื้นฐานทางวากยสัมพันธ์ของภาษาไทยย้อย พูดที่พระธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ศึกษาอนุภาคและวลี หมวดคำ ประโยค การศึกษาในระดับปริจเฉท และวचनाะมีบ้างเล็กน้อยพร้อมด้วยตัวอย่าง

TH Phn ANFR 2537/1994. โพธิ์ แซ่มลำเจียก ตำนานไทยพวน กรุงเทพฯ : บริษัท สามัคคีสาร (ดอกหญ้า) จำกัด, 272 หน้า

หนังสือเล่มนี้ เป็นการรวบรวมเรื่องเล่าเกี่ยวกับการสร้างถิ่นฐานของชาวไทยพวนในประเทศไทย นับ แต่สมัยกรุงธนบุรี ถึงกรุงรัตนโกสินทร์ในปัจจุบัน และกล่าวถึงประวัติศาสตร์ประวัตินุคคล ตลอดจนประเพณีต่าง ๆ ของชาวไทยพวนด้วย

TH Phn ANFR 2537/1994. อุบลทิพย์ จันทระเนตร. ความสัมพันธ์ระหว่างเพลงกล่อมเด็กกับโลกทัศน์ของลาวพวน : กรณีศึกษาหมู่บ้านวัดภูมิจึง จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ สังคมศาสตร-มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ศึกษาโลกทัศน์ของชาวลาวพวน ในหมู่บ้านวัดภูมิจึง ในเขตจังหวัดสิงห์บุรี โดยบันทึกเพลงกล่อมเด็กที่ใช้ขับร้องระหว่างเดือนมกราคม 2535 - พฤษภาคม 2536 ผลการศึกษาปรากฏว่า คำในเพลงกล่อมเด็กทั้งภาษาลาวพวนและภาษาไทยสะท้อนโลกทัศน์หลายประการ.

TH Phn ANG 2517/1974. วิเชียร วงศ์วิเศษ, พ.อ. ไทยพวน อนุสรณ์เนื่องในงานทอดกฐินของ
องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ณ วัดหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย 27 ตุลาคม
2517, 159 หน้า

หนังสือเล่มนี้ กล่าวถึงชาวพวนในเมืองไทยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ถิ่นฐานเดิม เหตุที่ชื่อ
"พวน" การมาตั้งภูมิลำเนาในประเทศไทย ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับชาวพวน การสร้างบ้านเรือน การ
แต่งกาย อาชีพ การแต่งงาน การรักษาพยาบาล การทำศพ และขนบประเพณีต่าง ๆ เช่น
สงกรานต์ กำฟ้า กำเกียง ทานข้าวสะ เป็นต้น

TH Phn ANTR 2529/1986. สำเนา วงษ์เทศ. ประเพณีทำศพของไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว,
356 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสืออนุสรณ์ในการฉาปนกิจศพ นายสำเนา วงษ์เทศ ผู้เขียนได้
เขียนด้วยลายมือของตนเองขณะยังเยาวชเป็นพระจำพรรษาอยู่ที่วัดเทพธิดาราม โดยบอกขั้นตอนการ
ทำศพของคนไทยตั้งแต่ใกล้ตาย ตายแล้ว อาบน้ำศพ สวด เภา และเก็บกระดูก จนถึงการทำบุญ
อุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย เนื่องจากผู้ตายเป็นคนไทยเชื้อสายลาวพวน เจ้าภาพจึงได้รวบรวมบันทึก
เรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประเพณี ความเชื่อ และวิถีชีวิตของตนเอง ซึ่งเป็นชาวพวน มีภูมิลำเนาอยู่ที่อำเภอ
พนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ประเพณีของชาวพวนนี้ เช่น พิธีทำบุญบ้านสมัยโบราณของพวน
ประเพณีเทศน์มหาชาติ (โดยเฉพาะวิธีการเล่าของผู้เขียน) ประเพณีการเซ็งบั้งไฟของภาคตะวันออก
(ผู้เขียนเป็นผู้ให้ข้อมูล) เป็นต้น

TH Phn ANTR 2530/1987. ชีรภาพ โลหิตกุล "ชมสาวงามบ้านหมี่ รอยอดีตไทยพวนเมืองละโว้"
วารสาร อ.ส.ท. 28.4 : 48-62

สารคดีเรื่องนี้ กล่าวถึง ประเพณีต่าง ๆ ของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านหมี่ จังหวัด
ลพบุรี เช่น ประเพณีลงช่วง-เซ่นผ้าย บุญกำฟ้า งานบุญเทศน์มหาชาติ เป็นต้น โดยผู้เขียนให้รายละเอียดของงานตั้งแต่ความเป็นมา วิธีการและประโยชน์ของการจัดงาน มีภาพประกอบสวยงาม
เพราะเป็นการเตรียมการให้บันทึกภาพและเรื่อง เป็นการเชิญชวนให้ท่องเที่ยว อำเภอบ้านหมี่ จังหวัด
ลพบุรี รูปแบบการเขียน ใช้ตัวละครเป็นสื่อไปสู่การเล่าเรื่องต่าง ๆ

TH Phn ANTR 2534/1991. นักศึกษาปริญญาโท วัฒนธรรมสาธาณสุข รายงานการศึกษาชุมชนชาว
พวน สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัย
มหิดล, 175 หน้า

รายงานฉบับนี้เป็นการศึกษาลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนชาวพวน บ้าน
เกาะหวาย หมู่ที่ 1 ตำบลเกาะหวาย อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ระหว่างวันที่ 1-18
เมษายน 2534 โดยเป็นการศึกษาภาคสนามในด้านสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพสังคม ประเพณี พิธี
กรรม ที่สำคัญ เช่น พิธีโกนผมไฟ และหมั้นหม้อ พิธีบวช พิธีเผาศพ พิธีสู่ขวัญ พิธีทักขั่ว พิธี

กรรมในการแพทย์พื้นบ้าน เป็นต้น

TH Phn ANTR 2537/1994. ยური โบตระกูล "พิธีบุญก่าฟ้าของลาวพวน : กรณีศึกษาหมู่บ้านพวน ตำบลบางน้ำเชี่ยว อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี" วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. 144 หน้า.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ศึกษาพิธีบุญก่าฟ้าที่แสดงให้เห็นการจัดระเบียบสังคมของลาวพวน ที่หมู่บ้านพวน ตำบลบางน้ำเชี่ยว อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี และศึกษาบทบาทหน้าที่ของพิธีบุญก่าฟ้าในฐานะที่เป็นการแสดงเอกลักษณ์ของลาวพวนที่ยังคงอยู่ถึงปัจจุบัน เป็นพิธีที่แสดงถึงสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ สะท้อนโครงสร้างสังคม การจัดระเบียบสังคม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ เครือญาติ และการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของลาวพวน

TH Phn ANTR 2538/1995. ยური โบตระกูล "พิธีบุญก่าฟ้าของลาวพวน : กรณีศึกษาหมู่บ้านพวน ตำบลบางน้ำเชี่ยว อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี" วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 27.1 (มกราคม - มิถุนายน 2538) : 1-20

รายงานการวิจัยนี้ กล่าวถึงพิธีบุญก่าฟ้าของชุมชนลาวพวน ในหมู่บ้านพวน ตำบลบางน้ำเชี่ยว อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งสะท้อนให้เห็นโครงสร้างและการจัดระเบียบสังคม วิถีชีวิต ในสังคมเกษตรกรรม ระบบเครือญาติ การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน และความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนา ลัทธิพราหมณ์ และความเชื่อดั้งเดิมของลาวพวน

TH Phn ANTR 2538/1995. ศิริพร ศรีแสง. บวรช่าง : ภาษาสะท้อนมิติทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวพวน : กรณีศึกษาชุมชนบ้านหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ศึกษาประเพณีบวรช่างในฐานะที่เป็นภาพสะท้อนมิติทางวัฒนธรรมและสังคมของชาวพวน บ้านหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาสะท้อนความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมทุกเพศทุกวัยทุกระดับ ความเชื่อจากชาดก ค่านิยม หัตถ์คดี วิถีชีวิต และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งองค์ประกอบของพิธีกรรมการบวชนาคและพิธีบวรช่าง

TH Phn ANTR ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ชีวิตไทยชุดฮิตฮอยเฮา ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, 291 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวมสารคดีชุดชีวิตไทย ฉบับภาคเหนือ ซึ่งฝ่ายวัฒนธรรมพื้นบ้าน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้รวบรวมและเลือกสรรจากผู้เขียนสารคดีเกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือทั้ง 17 จังหวัด มาพิมพ์รวมได้จำนวน 30 เรื่อง ในจำนวนนี้มีสารคดีเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทยอยู่ 4 เรื่อง เรื่องแรกคือ "ก่าฟ้า : ประเพณีที่มนุษย์

TH Phn ET 2538/1995. ปิยะพร วามะสิงห์, พ.ต.หญิง. โครงการสำนึกในชาติพันธุ์ของลาวพวน.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร., 2538. 97 หน้า.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ศึกษาความสำนึกในชาติพันธุ์ของลาวพวนว่ายังสำนึกในชาติพันธุ์ของตนมากน้อยเพียงใด และมีแนวโน้มทั้งในอดีตที่ผ่านมาและในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไร การรักษาเอกลักษณ์ไว้มีผลบวกหรือผลลบแก่ลาวพวนอย่างไร โดยเฉพาะที่อำเภอปากพลี จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าลาวพวนสำนึกในชาติพันธุ์ในท้องถิ่นของตน ทำให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างลาวพวนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

TH Phn LC 2520/1977. ทศไฉย อารมย์สุข การศึกษาเปรียบเทียบเสียงของคำในภาษาพวนกับภาษาไทยมาตรฐาน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เปรียบเทียบภาษาพวนกับภาษาไทยมาตรฐาน

TH Phn LC 2522/1979. อุทัยวรรณ ดันหยง ระบบเสียงภาษาพวนในจังหวัดลพบุรี โครงการศึกษาและรวบรวมวรรณกรรมท้องถิ่น ใน 3 จังหวัด (ลพบุรี สิงห์บุรี สระบุรี) วิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาลักษณะการออกเสียงภาษาพวนในจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี และสระบุรี โดยศึกษาจากวรรณกรรมท้องถิ่นภาษาพวนของทั้งสามจังหวัด

TH Phn LC 2525/1983. จารุวรรณ สุขปิติ การศึกษาลักษณะของภาษาลาวพวนที่ตำบลหัวหว้า อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาวิเคราะห์ระบบเสียง ระบบคำ และโครงสร้างของวลีและประโยคของภาษาลาวพวน ที่ตำบลหัวหว้า อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ศึกษาลักษณะของภาษาลาวพวน ซึ่งคนไทยเชื่อว่าลาวพวนใช้พูดในชีวิตประจำวัน โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาในตำบลหัวหว้า อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 3 คน ผลการศึกษาปรากฏว่าหน่วยเสียงภาษาลาวโพธิมี 20 หน่วยเสียง มีสระเดี่ยว สระผสม วรรณยุกต์ พยางค์ คำ โครงสร้างวลี และการเรียงคำในประโยคคล้ายภาษาไทยมาตรฐาน

Th Phn LC 2526/1984. อุทัยวรรณ ดันหยง วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาพวน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้กล่าวถึงการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะและความหมายของคำในภาษาพวน โดยเปรียบเทียบการใช้คำของคนสามระดับอายุ คืออายุน้อย (15-30 ปี) อายุปานกลาง (31-49 ปี) และอายุมาก (50 ปีขึ้นไป) ในเขตจังหวัดลพบุรีและสิงห์บุรี ปรากฏผลการศึกษาว่า มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะและความหมายของคำจริง เนื่องจากได้รับผลกระทบจากภาษาไทยกรุงเทพซึ่งเป็นภาษาของทางราชการ และระดับอายุเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

Th Phn LC 2531/1988. Phutphong Thongrat A Comparative Phonological Study of Thai Phuan at Suphanburi and Sukhothai Province M.A. Thesis in Linguistics, Mahidol University

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เปรียบเทียบภาษาพวนที่บ้านโพธิ์ศรี อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี และที่บ้านหาดเลี้ยว อำเภอกวีสุคนธ์ จังหวัดสุโขทัย โดยศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาพวนตั้งแต่ระดับคำ จนถึงระดับหน่วยเสียงตามลำดับ ผลการศึกษาพบว่าระบบเสียงคำและพยางค์เหมือนกัน ส่วนพยัญชนะควบกล้ำและการรวมตัวการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง A และช่อง C ต่างกัน

TH Phn LC 2534/1991. สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ "การจัดกลุ่มภาษาลาวพวนโดยใช้เสียงวรรณยุกต์" เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง ภาษาและวัฒนธรรม : ปัจจุบัน-อนาคต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความเรื่องนี้เป็นการศึกษากระบวนการวรรณยุกต์ของภาษาพวน 13 ถิ่น ที่มีผู้วิจัยไว้แล้ว และใช้หลักเกณฑ์ 2 ประการ ในการจัดกลุ่มภาษาพวนทั้ง 13 ถิ่นนี้คือ จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ และลักษณะการแตกตัวของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ด้วยหลักเกณฑ์แรกสามารถจำแนกภาษาพวนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาษาพวนกลุ่ม 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 วรรณยุกต์ 7 วรรณยุกต์ 8 วรรณยุกต์ ผู้วิจัยยืนยันว่า การใช้ระบบวรรณยุกต์ในการจัดกลุ่มย่อยของภาษาสามารถทำได้ละเอียดและใกล้เคียงกว่าการใช้ระบบเสียงพยัญชนะหรือสระ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเสนอว่า ควรจะเรียกภาษาพวนว่า "ไทพวน" หรือ "ไทยพวน" เพราะมีระบบวรรณยุกต์ตรงกับลักษณะ วรรณยุกต์ของกลุ่มไทยดังที่กล่าวข้างต้น

TH Phn LC 2536/1993. สุพัทธา จิรนนทนารถน์. วงจรศัพท์ในวัฒนธรรมการทอผ้าของไทยพวน. พิษณุโลก : คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2530. 105 หน้า. ได้รับทุนจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

รายงานการวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาวัฒนธรรมการทอผ้าของไทยพวนสองหมู่บ้าน คือ บ้านป่าแดง จังหวัดพิจิตร และบ้านหาดเลี้ยว จังหวัดสุโขทัย เป็นการศึกษาศัพท์ที่ใช้ในการทอผ้าที่สัมพันธ์กับเทคนิค วิธีการทอ ลวดลายการทอ เครื่องมือและวัสดุการทอ ประเพณีและพิธีกรรม ความเชื่อจากวัฒนธรรมการทอ โดยศึกษาวงคำศัพท์ 400 คำ แยกเป็นรูปภาพประกอบคำศัพท์และการจัดหมวดคำศัพท์ตามชนิดของคำนาม ลักษณะนาม และคำกริยา

TH PTh ANAR 2530/1987. เจริญชัย ชนไฟโรจน์ "ดนตรีผู้ไทย" วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 19.1 (มกราคม - มิถุนายน 2530) : 11-46

รายงานการวิจัยนี้ กล่าวถึงดนตรีของชาวผู้ไทยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม มุกดาหาร และสกลนคร ทั้งด้านดนตรีประเภทบรรเลง และดนตรีประเภทขับร้อง ที่เรียกว่า "ลำผู้

ไทย” รวมทั้งกล่าวถึงความเป็นมาของคำว่า “ผู้ไทย” ตลอดจนการดำรงชีวิตของชาวผู้ไทยด้วย

TH PTh ANTR 2518/1975. นันทวัฒน์ ปัญญาจิวัฒน์ การศึกษาประเพณีและความเชื่อของชาวภูไท
พะเยา สารนิพนธ์ ศูนย์บัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 62 หน้า

สารนิพนธ์เรื่องนี้กล่าวถึงการศึกษาประเพณีและความเชื่อต่าง ๆ ของชาวภูไทพะเยา
(หนึ่งในหลาย ๆ เผ่าของภูไท เช่น เผ่าไทหอ ไทวัง ไทกระแต่น ไทกระป่อง) ของภูไท ในหมู่บ้านบัว
น้อย บัวใหญ่ ตำบลสว่าง อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร เรื่องที่ศึกษาได้แก่ ประเพณีและ
ความเชื่อเกี่ยวกับการแต่งกาย รำภูไท เล่นลาว ลงช่วง กินดอง บายศรีสู่ขวัญ ลงแขก สวด- สร
กัญญะ ทำบุญประเพณีข้าว เือนดี ความเชื่อเรื่องผีสงเทวดา, ผีปู้ตา เลี้ยงผี หมอยา หมอเป่า ผี
ปอบ ฯลฯ

TH PTh ANTR 2524/1981. สุรัตน์ วรจรัสพันธ์ การศึกษาเชิงเปรียบเทียบประเพณีวัฒนธรรมของชาวผู้ไท-
ชาวโซ่ ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอพรหมานิคม และอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร วิทยาลัยครู
สกลนคร, 113 หน้า

งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความเป็นมา ระบบความเชื่อ ประเพณีแต่งงาน
และระบบเครือญาติ ความเจ็บป่วย การรักษาพยาบาล และประเพณีการทำศพ ของชาวผู้ไทใน อ.
พรหมานิคม และชาวโซ่ ใน อ. กุสุมาลย์ จ. สกลนคร

TH PTh ANTR 2529/1986. ชนิษฐา สุวรรณชาติ “จากสิบสองจุไท... มาสู่ถิ่นไทยเดียวกัน”

วารสาร อ.ส.ท. 26.12 : 84-94

สารคดีเรื่องนี้ กล่าวถึง กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในภาคอีสาน เช่น ไทย-ลาว ผู้ไท ไทยย้อ
ไทยแสก ไทยกระโซ่ แต่ได้กล่าวละเอียดเฉพาะชาวผู้ไทย โดยเน้นประเพณีเหยาหรือพิธีเยา ของ
ชาวผู้ไทย บ้านหนองสูง กิ่งอำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร และกล่าวถึงการแต่งกาย ภาษา
และประเพณีอื่น ๆ บ้าง ของชาวผู้ไทยและกลุ่มอื่น ๆ เช่น งานบุญวิสาขะ งานบุญออกพรรษา
เป็นต้น ซึ่งมีภาพประกอบสวยงาม แต่ไม่มีรายละเอียด รูปแบบการเขียนเป็นการคิดคำนึงของตัว
ละคร ที่ฟังพ่อ-แม่เล่าให้ฟัง

TH PTh HT 2485/1942. เทียน จิตลีโล, พระมहा บันทึกประวัติผู้ไท พิมพ์แจกเป็นที่ระลึกใน
งานบำเพ็ญกุศล นายสังข์ ภูสาหัส พระนคร : โรงพิมพ์สมศรีไทย, 17 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นบันทึกเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาวผู้ไท หรือพู่ไท ตั้งแต่อพยพ
มาจากจีนภาคใต้จนเข้ามาตั้งภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ผู้เขียนบันทึกว่าชาวพู่ไทในประเทศไทยนี้
ข้ามมาจากเมืองต่าง ๆ ในแถบลุ่มแม่น้ำโขง ทิศใต้ของสิบสองจุไท เช่น เมืองวัง เซโปน ฟิน นอง
มหาชัย เป็นต้น ปัจจุบันถิ่นที่ชาวผู้ไทตั้งถิ่นฐานอยู่ได้แก่ บ้านโพธิ์ บ้านหนองช้าง และบ้านหนองยาง
ต. โพธิ์ อ. สหัสขันธ์ และ อ. กุฉินารายณ์ จ. มหาสารคาม อ. พนัสนิคม จ. สกลนคร และ อ.
มุกดาหาร จ. นครพนม

Th PTh HT ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. Samran Taechakumput (แปล) *History of The Phu Thai*, Renu Nakorn in Brief

บทความนี้แปลจากประวัติของชาวผู้ไท ซึ่งนายประพิศ อินทสนต์ อาจารย์โรงเรียนบ้านกกหินแห่ ต. เรณู อ. ชาติพนม จ. นครพนม ได้เขียนไว้เป็นภาษาไทยโดยไม่บอก พ.ศ. ที่เขียน ผู้แปล (สมาน เตชะกัมพูช) ได้แปลเป็นภาษาอังกฤษกล่าวถึงประวัติ ตำนาน ของเมืองที่ชาวผู้ไทอพยพมาอยู่ รวมทั้งวัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญ การแต่งกาย และอาชีพ

TH PTh LC ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. ศรีสุดา เอื้อนครินทร์ *วรรณกรรมพื้นบ้านผู้ไท ตำบลเรณูนคร จังหวัดนครพนม* 350 หน้า

หนังสือเรื่องนี้กล่าวถึงวรรณกรรมพื้นบ้านประเภทต่าง ๆ ของชาวผู้ไทที่ตำบลเรณูนคร จังหวัดนครพนม เป็นการรวบรวมและเรียบเรียงมาเล่าให้ฟังเป็นภาษาไทย

TH PTh MI 2521/1978. เสนอ นาระตล. "ชาวผู้ไท" อีสานคดี สิริวิวัฒน์ คำวันสา บรรณาธิการ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไพศาลศิริ, หน้า 150-177

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงความเป็นมาและการอพยพเข้าสู่ดินแดนไทย ซึ่งส่วนใหญ่อพยพมาเพราะถูกกวาดต้อนจากประเทศลาว คือ จากเมืองวัง เมืองเซโปน เมืองมหาชัย และเมืองอื่น ๆ เข้ามาอยู่เป็น 3 สาย คือ สายที่ 1 ชาวผู้ไท อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร อ.กุฉินารายณ์ อ.สหัสขันธ์ จ.กาฬสินธุ์ สายที่ 2 ชาวผู้ไทในเขตบ้านเรณู อ.คำชะอี อ.นาแก จ.นครพนม และสายที่ 3 ชาวผู้ไท อ.วาริชภูมิ และ อ.วานรนิวาส จ.นครพนม

TH PTh SS 2506/1963. Kirsch, Thomas A. *Development and Mobility among the Phu Thai of Northeast Thailand* Haward University Press

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงการพัฒนาความสามารถของชายผู้ไทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ผู้เขียนได้เสนอความเห็นในการประชุมทางวิชาการเรื่องภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย สรุปได้ 2 ประเด็น คือ ประเพณีในวิถีชีวิต และการต่อสู้เพื่อให้ชีวิตดีขึ้น ซึ่งเห็นได้ชัดใน 4 เรื่อง ได้แก่ การบวชในพระพุทธศาสนา การมีสถานะภาพที่ถูกต้องทางราชการ การศึกษาเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง และการไปเที่ยวทำงานทำในเมือง โดยเฉพาะในภาคกลาง คือกรุงเทพฯ

TH PTh SS 2509/1966. วรินทร์ วงศ์หาญเชาวน์ (แปล) *อีสานกับการประชุมวิชาการในต่างประเทศ* ข้อมูล อ. โนนสูง จ. นครราชสีมา

บทความที่เสนอในการประชุมวิชาการเฉพาะที่เกี่ยวกับกลุ่มชนชาติไทยมีเรื่องเดียวคือ พัฒนาการและการยกฐานะของชาวผู้ไทแห่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผู้เขียนได้แปลจากบทความเรื่อง (*Development and Mobility among the Phu Thai of Northeast Thailand*) ซึ่ง Thomas Kirsch เป็นผู้เขียน และสรุปได้ว่า การยกฐานะทางสังคมของชาวผู้ไทมี 4 ช่องทาง ได้แก่ ทางพุทธศาสนา ทางรับราชการ ทางรับการศึกษา และทางท่องเที่ยว ถ้ารัฐบาล

พัฒนาชนบท ควร คำนึงถึง 4 ช่องทางนี้ด้วย ถ้าไม่รอบคอบอาจเป็นภัยต่อบ้านเมืองได้

TH PTh TR 2506/1963. สุธรรม ชมชื่น และคณิดา (นามแฝง) "บนเส้นทางสู่...ถิ่นภูไท" อนุสาร
อ.ส.ท. หน้า

สารคดีเรื่องนี้กล่าวถึงการเดินทางไปศึกษา สำรวจ เชียงทองเกี่ยวกับชาวภูไทใน
อ. สหัสขันธ์ และ อ. กุณินาธารณ์ จ. กาฬสินธุ์ หัวข้อที่ศึกษาได้แก่ สภาพบ้านเรือน ที่ตั้ง ประชากร
การแต่งกาย โบราณสถานต่าง ๆ วัด บ้าน ภาษา เป็นการเล่าสิ่งที่พบเห็นให้ฟัง ไม่มีรายละเอียดมากนัก

TH Sak LC 2513/1970. Gedney, William J. "The Saek Language of Nakhon Phanom
Province" Journal of the Siam Society Vol. 58 Part I January 1970, pp. 67-87

บทความเรื่องนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงการเข้าไปศึกษาภาษาไทยแสงที่บ้านอาจสามารถ อำเภอ
เมือง จังหวัดนครพนม เป็นเวลา 1 ปี (1964-1965) การศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนได้ศึกษาเรื่องโครงสร้าง
ของภาษาแสง ความเป็นมาของภาษาแสง ที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มภาษาไท ตัวอย่างของโครงสร้าง
ภาษาแสงและวากยสัมพันธ์ซึ่งไม่แตกต่างมากนักกับภาษาลาวและไทย ลักษณะของเสียง สระ
พยัญชนะ และตัวสะกดด้วย

TH Sng ANAR 2526/1983. ดันหยง ม่วงไหมทอง และ ลำลี มามีสุข รำแคน วิทยานิพนธ์เสนอต่อ
วิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์, 66 หน้า, เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ กล่าวถึงการศึกษาคู่ที่จะมุ่งศึกษาทำรำแคนของชาวไทยทรงดำ รวมถึง
เครื่องดนตรี เพลงที่ใช้ประกอบในการเล่นแคน และเครื่องแต่งกายของชาวไทยทรงดำ อำเภอเขาย้อย
จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ว่าทำรำของรำแคนนั้นไม่มีทำรำที่เป็นแบบแผนเหมือนอย่างทำรำ
ชนิดอื่นๆ รำแคนเป็นเครื่องขับให้เราทราบถึงวัฒนธรรมต่างๆ ของชาวไทยซึ่งเผ่าหนึ่งที่อยู่พหุมาอยู่ใน
ในประเทศไทย รวมถึงชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนความเชื่อต่างๆ

TH Sng ANFR 2528/1985. สุนันท์ อุดมเวช วรรณกรรมไทยทรงดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 232 หน้า, โรเนียวเย็บเล่ม

ผลงานวิจัยเล่มนี้กล่าวถึงวรรณกรรมมุขปาฐะของไทยทรงดำ เนื้อเรื่องแสดงถึงสภาพ
สังคมเกษตรกรรม มีร่องรอยของการล้าสืบทาของป่าอยู่เล็กน้อย นอกจากนี้ยังแสดงถึงความเชื่อ
ในเรื่องผีสงเทวดา การยอมรับอำนาจการดูแลแนะนำของพระภิกษุ ยกย่องคนฉลาดมีคุณธรรม คน
ซื่อสัตย์ มีน้ำใจ บ่งชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะของชาวไทยทรงดำในแง่ของความเจ้าบทเจ้ากลอน

TH Sng ANGN 2518/1975. สมพนธ์ สุขวงศ์ ไทยทรงดำ อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ 22
มิถุนายน 2518, 55 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงชาวไทยทรงดำด้านความเป็นมา การอพยพสู่ประเทศไทย ภาษา
วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ

TH Sng ANG 2521/1978. สุมิตร ปิติพัฒน์, บัณฑิร อ่อนคำ และพูนสุข ธรรมากิมุข ลาวโซ่ง โรง
พิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หนังสือเรื่องนี้กล่าวถึงชาวลาวโซ่งในประเทศไทย รวมทั้งความเป็นมาและวัฒนธรรม
ประเพณีต่าง ๆ

TH Sng ANG 2522/1979. นิพนธ์ เสนาพิทักษ์ ชมรมไทยโซ่ง งานรวมน้ำใจไทยโซ่ง 7 เมษายน
2522

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงชาวไทยโซ่งในประเทศไทย และชมรมไทยโซ่งในจังหวัดเพชรบุรี
รวมทั้งประเพณีในงานของชาวไทยโซ่งซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ที่จังหวัดเพชรบุรี

TH Sng ANG 2525/1982. สมบูรณ์ แก่นตะเคียน (บรรณาธิการ) สมุดเพชรบุรี 2525 กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2525, 412 หน้า

หนังสือเล่มนี้รวบรวมเรื่องต่างๆ จากผู้แต่งหลายคนเกี่ยวกับจังหวัดเพชรบุรีในทุกแง่มุม
มีบทความของสุขสมาน ยอดแก้ว เกี่ยวกับไทยโซ่งในหน้า 333-342 บทความของจันทร์ศิริ แท่น
มณี เกี่ยวกับมอญในหน้า 342-352 และบทความของมยุรี วัดแก้ว ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ชาว
กะเหรี่ยงที่บริเวณเหนือแก่งกะจาน อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี และการสัมภาษณ์ที่กิ่งอำเภอนอง
หญ้าปล้อง เพชรบุรี หน้า 352-356

TH Sng ANG 2529/1996. Nookul Chompoonich and Wanida Pisespongsa B.E. 2529
(1966) A Cultural Study of the Thai Song in Mu-Ban Koh Raet, Amphoe Bang Kan,
Changwet Nakorn Pathom A final report of the Study Submitted to UNESCO,
206 หน้า

งานวิจัยเรื่องนี้ ทำเป็นภาษาอังกฤษเสนอ UNESCO กล่าวถึงการศึกษาวัฒนธรรมไทย
โซ่งที่หมู่บ้านเกาะแรด อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไป และประวัติ
ความเป็นมาของชาวไทยโซ่งใน จ. นครปฐม ทั้ง 6 อำเภอ แล้วศึกษาเฉพาะวัฒนธรรมของชาวไทยโซ่งที่
หมู่บ้านเกาะแรด อ. บางเลน ด้านความเชื่อและประเพณี วิถีชีวิต และภาษาไทยโซ่ง

TH Sng ANG ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. สมคิด ศรีสิงห์. วัฒนธรรมของชาวไทยโซ่งดำ(ลาวโซ่ง) ในจังหวัด
พิษณุโลกและพิจิตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 171 หน้า. ได้
รับทุนจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

รายงานการวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ชนบทธรรมเนียม ประเพณีดั้งเดิมและ
ปัจจุบัน และวิเคราะห์การปฏิบัติทางวัฒนธรรมด้านความเชื่อ ประเพณีต่าง ๆ ในปัจจุบันของไทย

ไผ่ดำ(ลาวไผ่) ในเขตจังหวัดพิษณุโลกและพิจิตร ในหมู่บ้านไทยไผ่ดำในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก อำเภอโพธิ์ประทับช้าง และอำเภอสว่างมั่ง จังหวัดพิจิตร รวมจำนวน 39 หมู่บ้าน.

TH Sng ANTR 2517/1974. จิรพร เจริญสุข พิธีศพของลาวไผ่ ปริณิพนธ์คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปริณิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงพิธีศพของลาวไผ่ ตลอดทั้งกระบวนการ รวมทั้งแนวคิดและความเชื่อของลาวไผ่ที่แสดงออกในพิธีศพนี้

TH Sng ANTR 2522/1979. มยุรี วัดแก้ว "พิธีศพของไผ่ แนวคิดเกี่ยวกับศาสนาและพิธีกรรม" วารสารสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี (2) 2,2522

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับศาสนาและพิธีกรรมในพิธีศพของชาวไทยไผ่ จังหวัดเพชรบุรี

TH Sng ANTR 2522/1979. มยุรี วัดแก้ว "สังคมไผ่ วิเคราะห์จากพิธีเสนเรือน" วารสารสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี (1) 3,2522

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงสังคมของชาวไทยไผ่ จังหวัดเพชรบุรี โดยศึกษาจากพิธีเสนเรือน หรือพิธีขึ้นบ้านใหม่ของชาวไผ่

TH Sng ANTR 2523/1980. บังอร โกวิท "กำฟ้าที่บ้านวังร้อ" วารสาร อ.ส.ท. 21.5 : 54-61

บทความเรื่องนี้กล่าวถึง ชาวไผ่ และชาวพวน ที่บ้านวังร้อ ต.วังมหากกร อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์ โดยกล่าวถึงงานประเพณีบุญกำฟ้า การทำพิธีบายศรีสู่ขวัญ และการเล่นเข้าทรงผีต่าง ๆ เช่น ผีนางกวัก ผีกะลา ผีแคน ผีนางต้อ เป็นต้น ซึ่งเป็นประเพณีของชาวพวน ส่วนประเพณีของชาวไผ่มีการกล่าวถึงพิธีแต่งงานและการเล่นมะคอน ซึ่งมักจะเล่นในวันสงกรานต์ อันเป็นการละเล่นที่เปิดโอกาสให้หนุ่มสาวชาวไผ่ได้รู้จักคุ้นเคยกัน บทความเรื่องนี้มีภาพประกอบหลายภาพ

TH Sng ANTR 2529/1986. คณวิษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี, การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจังหวัดเพชรบุรี 177 หน้า, เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม

มีบทความสำคัญคือ ประเพณีงานปีผีมืด หน้า 40, สนิท บุญทรง วรรณกรรมไทยทรงดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี หน้า 47, สุพันธ์ อุดมเวช และวรรณกรรมพื้นบ้านทรงไทยดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี หน้า 54 สุขสมาน ยอดแก้ว, รัชฎาพรพรณ เศรษฐภักดิ์, เรไร สืบสุข

TH Sng ANTR 2538/1995. สุกัญญา จันทะสุน. ภูมิปัญญาชาวบ้านและกระบวนการถ่ายทอด : การศึกษา "พิธีเสนเรือน" ของชาวลาวไผ่ จังหวัดพิษณุโลก. : มหาวิทยาลัยศิลปากร.,

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านและกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น

ลาวโซ่งจังหวัดพิษณุโลก ในด้านองค์ประกอบวัฒนธรรม ลักษณะการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม และ
เนื้อหาสาระภูมิปัญญาที่ได้รับ รวมทั้งปัจจัยที่เอื้อให้เกิด โดยศึกษาจากพิธีเสนเรือนและพิธีกรรม
อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาปรากฏว่าพิธีเสนเรือนเป็นพิธีกรรมเช่นไหว้บรรพบุรุษที่ตายไปแล้ว
ต้องกระทำทุกปีในทุกครอบครัวปีละครั้ง เป็นการแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ และเชื่อว่าจะมี
ผลกระทบให้ทุกคนในครอบครัวมีความสุข เป็นสิริมงคลแก่บ้านเรือน

TH Sng LC 2523/1980. เรไร สืบสุข, สุขสมาน ยอดแก้ว และ รัชฎาพรณ เศรษฐวัฒน์
วรรณกรรมบ้านไทยทรงดำ อำเภอยะย้อย จังหวัดเพชรบุรี โครงการรวบรวมและวิจัยคติชนวิทยา
ท้องถิ่น อันดับหนึ่งที่หนึ่งภาคภาษาไทย คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัย
ครูเพชรบุรี, 204 หน้า, โรเนียว, เย็บเล่ม

ผลงานวิจัยเล่มนี้รวบรวมวรรณกรรมมุขปาฐะของชาวไทยทรงดำ อำเภอยะย้อย จังหวัด
เพชรบุรี และนำมาจำแนกเป็นประเภทต่างๆ คือ นิทาน ปริศนาคำทาย เพลงขับ ข้อยห้ามคำสอน
สุภาษิต จากนั้นได้ศึกษาและพยายามสังเกตภาพสะท้อนต่างๆ ที่ปรากฏในวรรณกรรม อันได้แก่
ประวัติของกลุ่มชน ความเชื่อ ค่านิยม การจัดระเบียบสังคม ประเพณีและพิธีกรรม เช่น พิธีเสน
เรือน พิธีปาดง ลงของ และอื่นค่อน

TH Sng LC 2524/1982. พนิดา เย็นสมุทร คำและความหมายในภาษาลาวโซ่ง วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาวิเคราะห์ภาษาลาวโซ่งหลายลักษณะ ได้แก่ ลักษณะของคำ
การเรียงคำ รูปประโยค ความหมายของคำ และเปรียบเทียบคำและความหมายในภาษาลาวโซ่งกับ
ภาษาไทยมาตรฐาน โดยศึกษาเฉพาะภาษาลาวโซ่งที่ตำบลหนองสองห้อง อ. บ้านแพ้ว จ. สมุทรสาคร

TH Sng LC 2530/1987. Orapin Maneewong A Comparative Phonological Study of
Lao Song in petchburi and Nakorn Pathom Provinces M.A. Thesis in Linguistics
Faculty of Graduate Studies, Mahidol University
วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นการเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาลาวโซ่งที่พูดในจังหวัด
เพชรบุรี กับจังหวัดนครปฐม

TH Sng LC 2530/1987. ม. ศรีบุษรา ไทยดำรำพัน หนังสือรางวัลชมเชยในการประกวดหนังสือ
ประเภทสารคดีปี 2529, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ 310 หน้า
กล่าวถึงภาษาคำพูดมีคำเรียกญาติพี่น้อง, คำกริยา, คำวิเศษณ์, คำนาม และคำเบ็ดเตล็ด
ของภาษาไทยคำ ลาวโซ่ง และผู้ไทย และกล่าวถึงภาษาคำพูดของคนไทยสมัยพ่อขุนรามคำแหง ชนบ
ตรรม-นิยมประเพณีอันดีงามของพี่น้องไทยคำ

TH Sng LC 2531/1988. อัญชลี บุรณะสิงห์ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้คำของคนสามระดับ

อายุในภาษาไทยไซ่ง. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ศึกษาวิเคราะห์ และมีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการใช้คำของคน 3 ระดับอายุว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคำและความหมายในภาษาไทยไซ่ง โดยใช้ศัพท์ในการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจำนวน 604 คำ ซึ่งมีทั้งคำนามและคำกริยา ผลการศึกษาปรากฏว่ามีทั้งการเปลี่ยนแปลงและไม่มีการเปลี่ยนแปลงในคำศัพท์เหล่านี้

TH Sng LC 2537/1994. อัญชนา พานิช. คำลงท้ายในภาษาลาวไซ่ง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้กล่าวถึงคำลงท้ายในภาษาลาวไซ่ง โดยเปรียบเทียบกับคำลงท้ายในภาษาไทย

TH Sng MT 2532/1989. นำพลย์ กิจรักษ์กุล. การศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐานประชากร เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ของลาว-ไซ่ง. ในจังหวัดนครปฐม. นครปฐม : คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2532. 205 หน้า. ได้รับทุนจาก มศก. (สถาบันวิจัยและพัฒนา)

รายงานการวิจัยเล่มนี้ศึกษารูปแบบการกระจายของหมู่บ้านลาวไซ่ง ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน ประชากร เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของลาวไซ่ง ผลการศึกษาปรากฏว่าโครงสร้างทางสังคมของลาวไซ่งมีผู้นำเรียกว่าผู้ท้าว และมีสมาชิกเรียกว่าผู้น้อย อาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพเกษตรกรรม เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ รับจ้าง และหัตถกรรม วัฒนธรรมส่วนใหญ่ยังรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมอยู่ เช่น การแต่งกาย ความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ

TH Sng SS 2521/1978. มยุรี วัดแก้ว. การศึกษาโครงสร้างสังคมของลาวไซ่ง. วิทยานิพนธ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เพื่อความสมบูรณ์แห่งศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม) 93 หน้า, เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงการศึกษาโครงสร้างสังคมของลาวไซ่ง โดยศึกษาจากพิธีกรรมทางศาสนาตามทฤษฎี และวิธีการศึกษาของ Leach ซึ่งนำมาใช้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นคือส่วนที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบทางสังคม สำหรับพิธีกรรมที่นำมาใช้ศึกษาถึงโครงสร้างสังคมของลาวไซ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้นำพิธีกรรมมาเพียงสามพิธีเท่านั้น คือ พิธีเสนเรือน พิธีแต่งงาน และพิธีศพ ทั้งๆ ที่ลาวไซ่งมีพิธีกรรมมากกว่านี้ เหตุผลก็คือข้อมูลเกี่ยวกับพิธีกรรมอื่นๆ นอกจากสามพิธีนี้ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย

TH Sng SS 2523/1980. มยุรี วัดแก้ว. "โครงสร้างสังคมของลาวไซ่ง" เอกสารประกอบการสัมมนา วัฒนธรรมพื้นบ้าน จังหวัดเพชรบุรี. วิทยาลัยครูเพชรบุรี

บทความเรื่องนี้ศึกษาลักษณะโครงสร้างทางสังคมของลาวไซ่ง โดยศึกษาจากพิธีกรรมต่าง ๆ ได้แก่ พิธีเสนเรือน พิธีแต่งงาน และพิธีศพ

TH Sng SS 2530/1987. สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในชุมชนบ้านเยอ บ้านไทยดำ และบ้านไทยลาว : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2530. (17), 372 หน้า. ได้รับทุนจากยูเนสโก (ทุนวิจัยพัฒนาชนบท)

รายงานการวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบประวัติศาสตร์ของชุมชน ลักษณะนิเวศวิทยา และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านเยอ บ้านไทยดำ และบ้านไทยลาว ของจังหวัดศรีสะเกษ เลย และชัยภูมิ ตามลำดับ ผลการวิจัย ปรากฏว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมมีความคล้ายคลึงกันทั้งสามชุมชน เช่นเดียวกับทางนิเวศวิทยา เศรษฐกิจ และสาธารณสุข ส่วนประวัติศาสตร์ของชุมชนมีความเป็นมาเฉพาะแตกต่างกันแต่ละชุมชน อายุของชุมชนบ้านเยอมากกว่าบ้านไทยดำและบ้านไทยดำตามลำดับ

TH Sng SS 2531/1988. Sams, Bert F. "Black Tai and Lao Song Dam : The Divergence of Ethnolmol Identities" Journal of the Siam Society Vol. 76 Nov. 1988. pp. 100-116

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงการศึกษาด้านขนบการการเมือง การปกครอง และสังคมของลาวทรงดำในภาคกลางของประเทศไทย ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของไทดำจากทางเหนือของลาวและทางตะวันตกเฉียงเหนือของเวียดนาม ผู้เขียนได้พยายามแบ่งชนชาติ ลาวโซ่ง ไทดำ ในเชิงความเข้าใจว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรในด้านต่าง ๆ เช่น ประเพณี ถิ่นที่อยู่ในปัจจุบัน ภาษา เป็นต้น

TH Sng TR 2530/1987. ทวีป คล้าประเสริฐ "กีนดอง-เสนเฮือนของไทยโซ่ง" น.ส.พ. มติชนรายวัน 28 มิ.ย. 2530, หน้า 9

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมของชาวไทยโซ่งใน อ. บางเลน จ. นครปฐม ได้แก่ประเพณีงาน (กีนดอง) ผู้ศึกษาเล่าถึงขั้นตอนการแต่งงาน พร้อมภาพประกอบ โดยเน้นการแต่งกายของชาวไทยโซ่ง และพิธีไว้ผมบรรพบุรุษ "พิธีเสนเฮือน" ทำในทุกปีเดือนใดก็ได้ยกเว้น เดือน 9-10 เพราะเชื่อว่าเดือนเก้าผีเฮือนต่างไปเผ่าเถน พิธีนี้มีการเลี้ยงผีเป็นหลัก

TH Sve ANBL 2499/1956. Kuhn, Isobel Ascent to the Tribes Pioneering in North Thailand Achina Inland Mission Book, Moody Press, Chicago, 315 หน้า, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงผลงานการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ของ China Inland Mission หลังจากที่ถูกกีดกันไม่ให้เผยแพร่คริสต์ศาสนาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน CIM และ OMF ได้เผยแพร่คริสต์ศาสนาในแปดกลุ่มชาติพันธุ์คือ ลีซอ มูเซอ เย้า ม้งน้ำเงิน ม้งขาว ไทฉาน กะเหรี่ยงป๋าว และอีเก้อ

TH Sve ANBL 2523/1980. Terwiel, B.J. The Tai of Assam and Ancient Tai Ritual Vol. 1-2. The Centre for Southeast Asian Studies, Gaya, India, pp. 188-192

หนังสือเรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อในพิธีกรรมและประเพณีต่าง ๆ ของกลุ่มชาวไทย
อัสสัม ในเล่มแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับพิธีกรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิต (Life-cycle Ceremonies) ซึ่งมีพิธี
กรรมเกี่ยวกับการเกิด การรักษาโรค การแต่งงาน การตาย และได้พูดถึงกลุ่มไทอื่น ๆ ด้วย เช่น ชาน
(ไตใหญ่) ลื้อ ยวน ไทย ลาว ไทดำ ไทขาว ไทแดง ไทโก้ ส่วนในเล่มที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบูชา
ยัญ พิธีกรรมต่าง ๆ ของชาวอาหม และชนบทรหมนิยมประเพณีของชาวไทกลุ่มต่าง ๆ เช่น ชาน ลื้อ
ยวน ไทยสยาม ไทขาว ไทแดง เป็นต้น

TH Sve ANBL 2527/1984. Thai Studies Program, Chulalongkorn Univ. Religion and
Beliefs from International Conference on Thai Studies August 22-24, 1984

รวมบทความในการประชุมวิชาการครั้งนี้เป็นบทความเกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อของ
กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ จำนวน 13 บทความ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มไทพวน ไทในนครพนม ไทโบราณ
(Ancient Tai) ม้งขาว ขมุ และคนไทยในปัจจุบัน

TH Sve ANBL 2531/1988. วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์ "คำเรียกขวัญ : บันทึกประวัติศาสตร์โบราณ
และสัญลักษณ์และความหมาย" รวมบทความประวัติศาสตร์ ฉบับที่ 10 (กุมภาพันธ์ 2531) 114
- 124

บทความเรื่องนี้ กล่าวถึงความเชื่อเรื่องขวัญของคนไทกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ ไทลื้อ ไทเม
ไทพากะ และไทดำ โดยเฉพาะในพิธีเรียกขวัญ ซึ่งมีคำเรียกขวัญเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุด
ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์คำเรียกขวัญนี้ 2 ด้าน คือ ถิ่นที่อยู่ของคนไทโบราณ และชีวิตที่มีความสุข
ในอุดมคติของคนไทโบราณ

TH Sve ANGN 2520/1977, Keyes, Charles F. The Golden Peninsula culture and
adaptation in mainland Southeast Asia Macmillan Publishing Col, Inc, New York
and London 370 หน้า มีบรรณานุกรม ดรรชนี และภาคผนวก

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสังคมในเอเชียอาคเนย์ กล่าว
ถึงกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น เขมร จีน และกะเหรี่ยง กล่าวถึงพัฒนาการของสังคมพุทธนิกายเถรวาท
กล่าวถึง สังคมชนบทและสังคมเมือง การปฏิวัติในเวียดนาม และการเกิดเมืองใหญ่ในเอเชีย
อาคเนย์

TH Sve ANGN 2526/1983. เสรี ชมภูมิ่ง "ไต ชุมชนเผ่าใหญ่ในอาณาจักรแหลมทอง" วารสารศิลป
วัฒนธรรม 4.3 : 37-40

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ไทเผ่าต่าง ๆ ในทวีปเอเชียอาคเนย์ หรือแหลมทอง
โดยกล่าวถึงชาวไตหรือชาวไทย ที่อพยพและเคลื่อนย้ายกระจายอยู่ตามประเทศต่าง ๆ

TH Sve ANGN 2533/1990. ราไพพรรณ แก้วสุริยะ "รวมเผ่าไทยอีสาน-มุกดาหาร" วารสาร อ.ส.ท.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงกลุ่มชนชาวอีสาน 4 กลุ่มวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมไทยหรือไทยโคราช วัฒนธรรมไทย-ลาว วัฒนธรรมมอญ-เขมร และวัฒนธรรมอื่น ๆ โดยกล่าวถึงลักษณะที่ตั้งบ้านเรือน รูปแบบของบ้านเรือน การแต่งกาย อาหารการกิน งานประเพณีพิธีกรรมที่สำคัญ การละเล่นพื้นบ้าน และภาษา (เน้นสำเนียงพูด) ของชนแต่ละกลุ่มเป็นสำคัญ ๆ ไปจนจบทั้ง 4 กลุ่ม แต่เป็นการกล่าวถึงอย่างย่อเท่านั้น ไม่ลงรายละเอียดของแต่ละลักษณะ มีภาพประกอบหลายภาพ

TH Sve ANGN 2537/1994. ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยครูเชียงราย และหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู การสัมมนาทางวิชาการศิลปวัฒนธรรม 5 เชียง (เอกสารอัดสำเนา), 251 หน้า
เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องนี้กล่าวถึง การศึกษาหาข้อมูลทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น 5 เชียง อันได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย เชียงของ(หลวงพระบาง) เชียงรุ่ง และ เชียงตุง ซึ่งอยู่ในประเทศไทย ลาว จีน และพม่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นในเขต 5 เชียง เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่ในเขต 5 เชียง อย่างสัมพันธ์กับศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจอันดีระหว่าง ไทย จีน ลาว และพม่า และเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ โดยมีเนื้อหาของเอกสาร บทความต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นมาของเชียงหรือเมือง ความสัมพันธ์ของ 5 เมือง ประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม ภาษา 5 เชียง ตลอดจนวัฒนธรรมของคนไทยกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมในพื้นที่ 5 เชียง

TH Sve ANOT 2526/1983. Sukhumbhand Paribatra and Chai-anan Smudavanija 1983 Factors Behind Armed Separatism: A Framework for Analysis Paper presented at Workshop on Armed Separatist Movements, Organized by the Institute of Southeast Asian Studies, Singapore, 7-9 December, 1983 เอกสารโรเนียว 14 หน้า, (drafted paper only; not to be cited without prior approval from the authors) เขียนเป็นภาษาอังกฤษ.

บทความนี้ให้กรอบความคิดเกี่ยวกับปัจจัยแห่งกระบวนการแบ่งแยกดินแดน กล่าวถึงประวัติศาสตร์และภูมิหลังและสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในทศวรรษต่อไป

TH Sve ANOT 2530/1987. อมรา พงศาพิชญ์ ปัญหาบูรณาการในสังคมไทย เอกสารเสนอในการประชุมทางวิชาการ “ยุทธศาสตร์ของไทยกับความมั่นคงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในทศวรรษหน้า” จัดโดยสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง สถาบันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 20-21 พฤษภาคม 2530, เอกสารโรเนียว 20 หน้า, มีบรรณานุกรม เขียนเป็นภาษาไทย.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ของไทยที่ควรคำนึงถึงกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศไทย

TH Sve ANOT ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. Kunstadter, Peter Hill and Valley Populations in Northwestern Thailand ร่างรายงานการวิจัย Draft for private circulation-not for publication or quotation, โรเนียว เย็บเล่ม, 28 หน้า, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ

รายงานการวิจัยนี้กล่าวถึงชาวเขาเผ่าต่างๆ ในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีทั้งกะเหรี่ยง ละว้า ไทฉาน และตองซู่ ความสัมพันธ์ระหว่างชนในที่สูงกับชนในที่ราบ งานพัฒนาของหน่วยราชการที่เกี่ยวกับชาวเขา กล่าวถึงสภาพเศรษฐกิจของชาวเขา ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างชนในที่สูงกับชนในที่ราบ

TH Sve EC 2530/1987. Prasert Bhandhachat, G. Lamar Robert, Sinth Sarobol and Ronald D. Renard. 1986 Crop Year Rice Production Survey in the Project Area of the Thai-German Highland Development Programme Payap Research and Development Center, payap University, Chiangmai, Thailand, April 1987, 79 หน้า

รายงานนี้เสนอข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างชาวนาที่ได้รับการอบรมวิธีการปลูกข้าวจากโครงการไทย-เยอรมันเพื่อพัฒนาที่สูงกับชาวนาที่ไม่ได้รับการอบรม มีตารางแสดง กลุ่มประชากรที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ลื้อ มูเซอ อีเก้อ กะเหรี่ยง ไทใหญ่ และไทย

TH Sve ED 2508/1965. Smalley, William A. Teaching Thai in Hill Tribes Schools Ministry of Education, July, p.16

บทความนี้ได้จัดกลุ่มภาษาของชาวเขาเปรียบเทียบกับภาษาไทย แล้วอธิบายปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับ ความแตกต่างของพยัญชนะต้น พยัญชนะตัวสะกด สระ และวรรณยุกต์ รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับศัพท์และไวยากรณ์ ตลอดจนการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 เพื่อให้อ่านและเขียนภาษาไทยได้

TH Sve ET 2467/1924. Graham, M.R.A.S., W.A. "The Races of Siam" SIAM Part II. London : Alexander Moring Limited, The Dela More Press to Clifford Street, W. I, pp. 102-177

ส่วนที่ 2 หรือ ภาค 2 ของหนังสือเรื่องสยามนี้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ของประเทศสยาม ได้แก่ Negrito Mon-Annam, Tibeto Burman, Siamese Lao-Tai, และกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ในแต่ละชาติพันธุ์ ผู้เขียนได้กล่าวถึงถิ่นกำเนิด วิถีชีวิต ประเพณีสำคัญ เช่น การเกิด การแต่งงาน และการตาย โดยอธิบายอย่างสั้น ๆ พอเข้าใจ

TH Sve ET 2493/1950. Embree, John F. and Thomas William L., Jr. "Thai People

and The Vietnamese" Ethnic Groups of Northern Southeast Asia Yale University, Southeast Asia Studies, New Haven, pp. 60-67 and 128-137 TH Sve HL Barnes, Thomas J. 1963 Mobile Information Term Field Trip 11 : Revisit to Chiangrai Province Ministry of Interior Inspector March 11-24, pp. 1-9

บทความนี้เป็นการสรุปผลการเดินทางไปเยี่ยมเยียนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในเขตจังหวัด เชียงราย ระหว่างวันที่ 11-24 มีนาคม 2506 โดยขบวนรถยนต์ของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และ American Mission การเยี่ยมเยียนครั้งนี้เป็นการเยี่ยมชาวบ้าน จำนวน 7 อำเภอ 11 หมู่บ้าน ในเขตจังหวัดเชียงราย ขบวนรถยนต์ได้แวะเยี่ยมและค้างคืนหมู่บ้านละ 1 คืน มีการฉายหนังกลางแปลงเกี่ยวกับเรื่องของกองทัพไทย ลูกเสือ และงานรื่นเริงต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ เกี่ยวกับชาวเขาเผ่าต่าง ๆ และการแสดงนาฏศิลป์ของชาติ (National Ballet) พร้อมกันนั้นก็มีการตรวจสอบสภาพ และรักษาโรคแก่ชาวบ้านโดยหมอในขบวนนี้ ประเมินได้ว่ามีชาวบ้านมารับการรักษาครั้งนี้ทั้งหมดรวม 650 คน และมีชาวบ้านรวมชาวเขาเผ่าแม้ว เย้า และอีก้อ มาดูหนังประมาณ 5,200 คน ชาวบ้านส่วนใหญ่สุขภาพดี ไม่ค่อยมีโรคภัยไข้เจ็บ

TH Sve ET 2501/1958. Fitzsimmons Thomas (editor) Thailand its people its society its culture Country Survey Series, Human Relations Area Files, Inc., Box 2054 Yale Station, New Haven, Connecticut เขียนเป็นภาษาอังกฤษ

หนังสือเล่มนี้มี 24 บท ให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยอย่างกว้างๆ ในเกือบทุกแง่มุม ในบทที่สี่ได้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เช่นคนไทย ไทยมุสลิม เขมร ลัวหรือกูย ผู้ไท มอญ กะเหรี่ยง ไทยฉาน และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น ลื้อ กะโลง (Kalong) โซ่ ชมุ แส็ก และชาเบรา (Kha Brao) มีที่กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์จีน อินเดีย เวียดนาม และชาวยุโรปในตอนท้ายของบท มีกล่าวถึงภาษาที่แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ใช้อย่างคร่าวๆ

TH Sve ET 2509/1966 Harris, George L., Giddens, Jackson A., and Lux, Thomas E "Ethnic Groups" Area Handbook for Thailand U.S. Government Printing Office Washington D.C., pp. 51-74

บทความนี้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย เมื่อปี 1960 ได้แก่ ไทย (ภาคกลาง), ลาว, ชาน, ผู้ไทและไทกลุ่มต่าง ๆ (Non-Thai lowlands), ไทย-อิสลาม, ไทย-มาเลย์, ไทย-มุสลิม, เขมร, กูย (Soai), เขมรกลุ่มอื่น ๆ, มอญ, ชาวเขา, กะเหรี่ยง, แม้ว (Miao-Meo), เย้า, อีก้อ, มูเซอ, ลีซอ, ละว้า, จีน, อินเดีย, ปากีสถาน, เวียดนาม และชาวตะวันตก

TH Sve ET 2509/1966. พวงทอง สิริสาลี (แปล) ชาตวิงศ์วิทยา พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พลเอกบริบูรณ์ จุลจาริตต์ ณ วัดเทพศิรินทราวาส 12 ตุลาคม 2509 47 หน้า
หนังสือเรื่องชาตวิงศ์วิทยานี้ เป็นตอนหนึ่งในหนังสือชุด มี 22 ตอน นายแพทย์ เอ คาร์

อดีตเจ้ากรมพยุพศาสตร์ เป็นผู้รวบรวมจัดทำ และพันตรีอิริค ไฮเดน ฟาเดน แห่งกรมตำรวจภูธร เดิม ได้ชำระและเรียบเรียงใหม่เป็นภาษาอังกฤษให้ชื่อเรื่องว่า Thailand Nature and Industry ซึ่ง กรมการสนเทศ กระทรวงเศรษฐการ ได้ตีพิมพ์เผยแพร่เมื่อปี 2493 ต่อมากรมศิลปากรได้มอบหมาย ให้ พวงทอง สิริสาส์ แปล และพระยาอนุมานราชธนตรวจแก้และทำเชิงอรรถอธิบายเพิ่มเติม ใน หนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงกลุ่มชนต่าง ๆ ที่อยู่ในเมือง ตามที่ผู้เขียนได้ค้นคว้าไว้ดังนี้ เผ่านิกรโต (เงาะ) Semang (เซมัง) Tongka (ตองก้า) เผ่าอินโดเนเซียน (มลายู-ชาวน้ำ-โมแกน) เผ่ามอญ-เขมร ญวน เผ่าทิเบต-พม่า เผ่าไทย-ลาว เผ่าจีน และเผ่าตองเหลืองหรือยุมบริ (Yumbri) โดยอธิบาย คร่าว ๆ ถึงจำนวนประชากร รูปร่างลักษณะ การแต่งกาย และลักษณะที่อยู่อาศัย พร้อมการหาอาหารเพื่อ ยังชีพ ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลเก่าประมาณ พ.ศ. 2493

TH Sve ET 2510/1967 . Cuningham, Clark E. Urgent Research in Northern Thailand
Vienna : Bulletin of the International Committee for Urgent Anthropological and
Ethnological Research, vol. 8, Vienna

รายงานวิจัยเรื่องนักกล่าวถึงการวิจัยชนกลุ่มต่าง ๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย โดย กล่าวถึงลักษณะทางชาติพันธุ์และปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ประสบอยู่ในสังคม กลุ่มชาติพันธุ์ เหล่านี้ได้แก่ ลีซอ, กะเหรี่ยง, แม้ว, มูเซอ, เย้า, อีเก้อ, ยุมบริ (Yumbri), ชาน, อ้อ, ชาวไทยภูเขา (Hill Thai), ชาวจีนแผ่นดินต่ำ, ละว้า และ ลาว ปัญหาต่าง ๆ ที่แต่ละชาติพันธุ์ประสบและควรแก้ไข โดยด่วน เช่น การสื่อสารระหว่างชาวเขาและคนพื้นราบ เศรษฐกิจ ศาสนาหรือความเชื่อต่าง ๆ โครงสร้างของครอบครัว การศึกษา การอพยพย้ายถิ่น เป็นต้น

TH Sve ET 2510/1967. Seidenfaden, Major Erik The Thai Peoples Book 1, The
Origins and Habitats of the Thai Peoples with A sketch of Their material and
spiritual Culture พิมพ์ที่ สยามสมาคม, 162 หน้า, มีบรรณานุกรม, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
ต้นฉบับของหนังสือเล่มนี้เขียนเสร็จตั้งแต่ ค.ศ. 1955 โดยนายพันตรี เอริค ไฮเดนฟาเดิน ซึ่ง เป็น
นายตำรวจชาวเดนมาร์กที่มารับราชการในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่หก หนังสือประกอบด้วย
8 บท บทที่หนึ่งกล่าวถึงถิ่นกำเนิดดั้งเดิมของชนเผ่าไทย บทที่สองกล่าวถึงคนไทยกลุ่มต่างๆ และ
ลักษณะทางกายภาพมีการกล่าวถึงแนวความคิดใหม่ๆ ตามแบบของ Paul K. Benedict (1942) ซึ่ง
จำแนกไทยไว้ในตระกูลภาษา Kadai บทที่สามกล่าวถึง กลุ่มไทยในประเทศจีน บทที่สี่กล่าวถึงกลุ่ม
ไทยในประเทศอินเดียและพม่า บทที่ห้ากล่าวถึงกลุ่มไทยในประเทศจีนและเวียดนามรวมทั้งบนเกาะ
ไหหลำ บทที่หกกล่าวถึงกลุ่มไทยในประเทศลาวและในประเทศไทย บทที่เจ็ดกล่าวถึงกลุ่มชนที่ไม่
พูดภาษาไทยในประเทศไทย อันได้แก่พวกเกนกริโต เขมร-กูย ชอง มอญ ละว้า ขมุ โซ่ ล่วย แส็ก มา
เลย์ โมแกน กะเหรี่ยงขาว และกะเหรี่ยงแดง มูเซอ อีเก้อ และก้อ ลีซู แม้ว-เย้า จีน-เวียดนาม
ฮ่อ ยุมบริ เป็นต้น บทที่แปดกล่าวถึงลักษณะทางกายภาพของประเทศไทย หนังสือเล่มนี้มีแผนที่
ประกอบ 2 แผ่น และภาพประกอบจำนวนมาก หนังสือเล่มนี้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ มีบรรณานุกรม

ค่อนข้างดี ที่กล่าวถึงงานที่แต่งก่อน ค.ศ. 1955

TH Sve Et 2529/1976. อมรา พงศาพิชญ์. "กลุ่มชาติพันธุ์ในเอเชียอาคเนย์" ในวารสารเอเชีย
ปริทัศน์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 หน้า 50-61.

บทความเรื่องนี้เสนอข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยมุ่งชี้ให้เห็นสภาพของกลุ่ม
ชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยมุ่งชี้ให้เห็นสภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นคนดั้งเดิม และชี้ให้เห็นวิธีการปรับตัว
ของกลุ่มให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและวัฒนธรรมที่อยู่ข้างเคียง ผู้เขียนได้สรุปให้เห็นเอก
ลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์ในเอเชียอาคเนย์ คือ การที่กลุ่มชาติพันธุ์เดิมสามารถปรับตัววัฒนธรรมกระแส
หลักสามกระแส (อินเดีย จีน และมุสลิม) และผนวกกันเข้าได้อย่างไม่ขัดแย้งนัก

TH Sve HP 2508/1965 ชิดพงษ์ สยามเนตร การบริหารงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา วิทยา
นิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 132
หน้า

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้กล่าวถึงการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานพัฒนาและ
สงเคราะห์ชาวเขา ของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย นับแต่เริ่มวางนโยบายและวางแผน
พัฒนาสงเคราะห์ชาวเขา ปัญหาโครงสร้างของส่วนงาน และปัญหาอื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม
วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ของชาวเขา จนกระทั่งได้ข้อเสนอแนะแก้ไขเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์
ของกรมประชาสงเคราะห์

TH Sve HP 2508/1965. กรมประชาสงเคราะห์ (แปล) ชนชาวเขาในประเทศไทย กระทรวง
มหาดไทย, 22 หน้า

เอกสารนี้เป็นคำปรารภเรื่อง The Hill Tribes of Thailand ของ Dr. William R.
Geddes อดีตที่ปรึกษาศูนย์วิจัยชาวเขา จ. เชียงใหม่ การปรารภนี้มีขึ้นในการสัมมนาว่าด้วยการ
พัฒนาชุมชน เมื่อ 23 ก.ค. 2508 ณ ศาลาสันติธรรม กรุงเทพฯ คำปรารภแบ่งเป็น 4 เรื่อง เรื่อง
แรกว่าด้วยความเป็นมาและหลักเกณฑ์ในการพัฒนาชุมชนชาวเขา เรื่องที่ 2 กล่าวถึงการใช้ที่ดินเพื่อ
การเพาะปลูก การปลูกฝิ่น และการให้ความจรรงักติดต่อกับเจ้าของบ้าน เรื่องที่ 3 กล่าวถึงโครงการ
เพื่อสวัสดิการและความก้าวหน้าของชาวเขา และเรื่องสุดท้ายเป็นเรื่องปัญหาและข้อขัดข้องบาง
ประการในอนาคต

TH Sve HT 2511/1968. นิเพทย์นิติสรค์ (ฮวดหลี หุตะโกวิท), หลวง (แปลและเรียบเรียง) ไทย
พระนครโรงพิมพ์พระจันทร์, 235 หน้า

หนังสือเรื่อง "ไทย" นี้ หลวงนิเพทย์นิติสรค์ (ฮวดหลี หุตะโกวิท) แปลและเรียบเรียง
จากต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง The Tai Rac : The Elder Brother of the Chinese ของ Dr.
William Clifton Dodd พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพนายสุรทิน บุณนาค เมื่อ 20 ก.ค. 2511
ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส มีข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาและลักษณะความเป็นอยู่ของคนไทกลุ่ม

ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในเมืองต่าง ๆ ทางตอนล่างของจีน ได้แก่ ในมณฑลเสฉวน มณฑลไกวเจา แคว้นเชียงตุง ในยูนนาน มณฑลกวางซี ในแถบแม่น้ำยาลี่ ในตังเกี๋ย ไทจีน ไทเหนือ ไทลื้อใน ลิบสองพันนา ไทเขิน ไทตะวันตก ไทลาว และไทญวน ลักษณะของคนไทเหล่านี้เป็นเหตุการณ์ที่หมอดอดด์เดินทางไปพบเห็นด้วยตนเองเพื่อเยี่ยมเยียนและทำความรู้จักคนไทกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่นอก ประเทศไทย โดยเดินทางจากทางตอนเหนือของไทยขึ้นไปตามเมืองต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นระยะทางประมาณ 2,000 ไมล์ และเป็นระยะเวลาเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2460

TH Sve HT 2525/1982 ปัญญา บริสุทธี (แปล) ชนชาติต่าง ๆ ในแหลมอินโดจีน มุลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 214 หน้า

หนังสือเรื่องนี้แปลจากหนังสือเรื่อง Les Peuples de la Peninsule Indochinoise ซึ่งศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส์ (G.Coedis) เป็นผู้เขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ของรัฐต่าง ๆ ในแหลมอินโดจีน คือ พม่า ไทย ลาว เขมร และเวียดนาม ผู้เขียนได้กล่าวถึงกำเนิดความเป็นมา การขยายตัว และความเสื่อมของประเทศเหล่านี้ สำหรับในประเทศไทย ผู้เขียนได้แยกออกเป็นบทเฉพาะให้ชื่อว่าประเทศสยาม หรือประเทศไทย เป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาวสยามและคนไทยเผ่าต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัชกาลที่ 7 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ บทความเรื่องนี้ กล่าวถึงชนเผ่าไต ว่าเป็นชนชาติใหญ่และเก่าแก่ของโลกเผ่าหนึ่ง ซึ่งมีถิ่นกำเนิดหรืออพยพมาจากไหนยังไม่เป็นที่ประจักษ์ชัด ผู้เขียนได้จัดชนกลุ่มต่าง ๆ อยู่ในกลุ่มเผ่าไตว่า ได้แก่ กลุ่มชนในลิบสองพันนา ในรัฐฉาน ซึ่งเรียกว่าไทใหญ่ เผ่าไตขาว ไตดำ และไตแดง ในเวียดนาม เผ่าไตยวนหรือไทโยนก และไตน้อยหรือไตสยาม ในประเทศไทย และเผ่าไตอาหมในแคว้นอัสสัมของอินเดีย กลุ่มชนเหล่านี้มีลักษณะเด่นเป็นของตนเอง คือ การแต่งกาย การปลูกสร้างบ้านเรือน การเพาะปลูก ทำนา การรวมกลุ่มในหมู่บ้าน (การปกครอง) การแต่งงาน และตัวอักษรไต ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นว่ารูปแบบตัวหนังสือแบบฝักขาม ทำให้สันนิษฐานได้ว่ากลุ่มชนชาวไตไม่ได้อพยพมาจากไหน แต่มีกำเนิดอยู่บริเวณประเทศไทยนี้เอง

TH Sve LC 1964/2507. Gedney, William J. "A Comparative Sketch of White, Black and Red Tai" *The Social Science Review* Special number 14 (Dec. 1964) : 1-47

2508/1965. Saek, a Displaced Northern Tai Language" Presented and the Winter Meeting of the Linguistic Society of America,

2513/1970." The Saek Language of Nakhon Phanom Province" *Journal of the Siam Society* 68.1 (1970) : 67-87

หนังสือทั้ง 3 เล่มนี้ เป็นงานที่ศึกษาภาษาไทถิ่นต่าง ๆ ได้แก่ ภาษาไทขาว ไตดำ ไตแดง ที่พูดในทางใต้ของเวียดนาม และในเวียงจันทน์ ประเทศลาว โดยเปรียบเทียบกับภาษาไทยกลางในประเทศไทย และภาษาสกลที่พูดที่หมู่บ้านอาจสามารถ อำเภอมือง จังหวัดนครพนม จุดประสงค์ในการเปรียบเทียบภาษา ไทขาว ไตดำ ไตแดง และไทยกลาง ก็เพื่อศึกษาหาเสียงปฏิกาดในภาษา

เพื่อหาคำร่วมกำเนิดเดียวกัน (cognates) งานชิ้นนี้ได้ให้วิธีการเปรียบเทียบภาษาตระกูลไทอย่างชัดเจน ไม่ซับซ้อนง่ายต่อการเข้าใจ นอกจากนี้ความรู้ในภาษาไทยและไทแดง ยังช่วยในการตีความศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงให้ถูกต้องอีกด้วย

TH Sve LC 2515/1972. Harris, Jimmy G. "Phonetic Notes on Some Siamese Consonants" in *Tai Phonetics and Phonology*, pp. 8-22 Edited by Jimmy G. Harris and Richard B. Noss Bangkok : CIEL

หนังสือเล่มนี้ เป็นการรวมบทความเกี่ยวกับงานทางด้านภาษาตระกูลไท และมีบทความที่เด่น ๆ ของ Gedney, Haudricourt, Brown, Court และ Chamberlain ในรวมบทความเล่มนี้ได้สนับสนุนข้อเสนอของ Brown ที่ว่าลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์เป็นเรื่องที่ยืมกันได้ แต่ระบบการรวมตัวหรือแยกตัวของวรรณยุกต์เป็นเรื่องที่ยืมกันไม่ได้ เขาได้ศึกษาภาษาถิ่นไท 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาแสก ภาษาญ้อ ภาษาโย้ย ภาษาผู้ไท และภาษาลาวที่พูดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับภาษาลาวที่เวียงจันทน์

TH Sve LC 2519/1976 ทองคุณ หงส์พันธุ์. ภาษาถิ่นแถบภูพาน วิทยาลัยครูสกลนคร, 136 หน้า
หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมบทความเกี่ยวกับภาษาถิ่นใน จ. สกลนคร นครพนม และกาฬสินธุ์ รวม 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยแสก ภาษาไทยโซ่ ภาษาไทยข่า ภาษาภูไท และภาษาย้อ โดยศึกษา 3 ประเด็นเหมือนกันทุกบทความ คือประวัติโดยสังเขป ประมวลคำในภาษา และตัวอย่างคำสนทนา กำเนิดเชื้อสาย ลักษณะภูมิสำเนาและเคหะสถาน ตัวอย่างคำศัพท์เปรียบเทียบกับภาษาไทยกลางและไทยอีสานให้เห็นทุกคำ และได้ยกตัวอย่างคำสนทนาด้วยการเปรียบเทียบเช่นกัน เพื่อให้รู้ความหมายและเข้าใจคำต่าง ๆ เหล่านั้น

TH Sve LC 2520/1977. โครงการวิจัยภาษา บรรณานุกรมการศึกษาภาษาตระกูลไต ไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ, ทบวงมหาวิทยาลัย (ไม่ทราบจำนวนหน้า)
หนังสือเรื่องนี้ เป็นการรวบรวมรายชื่อหนังสือและบทความภาษาไตที่มีเพิ่มเติมจากที่มีอยู่แล้วในหนังสือของ Shorto, Jacob & Simmonds *Bibliographies of Mon-Khmer and Tai Linguistics*, London: Oxford University Press, 1963 บรรณานุกรมประกอบด้วยรายชื่อหนังสือ และบทความภาษาไตที่เพิ่มขึ้นจากหนังสือดังกล่าว จนถึง พ.ศ. 2519 ซึ่งเขียนเป็นภาษาไทยและภาษาอื่น ๆ ว่าด้วยสัทศาสตร์ภาษาไต ภาษาศาสตร์ภาษาไต พจนานุกรม และไวยากรณ์ นอกจากนี้ยังได้รวบรวมรายชื่อวิทยานิพนธ์ที่เรียบเรียงขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

TH Sve LC 2522/1979. Pairat Warie *Some Sociolinguistic Aspects of Language Contact in Thailand* Ph.D. dissertation submitted to the University of Illinois at Urbana Champaign, 1979, 182 หน้า, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ, มีบรรณานุกรม
วิทยานิพนธ์ทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมเล่มนี้ กล่าวถึงการถ่ายทอดทางภาษาระหว่างภาษา

อื่นกับภาษาไทยในระยะเวลาต่างๆ นับจากอดีตมาจนปัจจุบัน เน้นบทบาทของภาษาอังกฤษ แต่ในบทที่สองได้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย และสภาวะพหุภาษาในประเทศไทย

TH Sve LC 2526/1983. วรณ เทียนมี "วรรณยุกต์ในภาษาถิ่นโคราช" ภาษาและวัฒนธรรม ปีที่ 3 ฉ.1 (ม.ค. - มิ.ย. 2526), 49-63

บทความเรื่องนี้ เป็นการศึกษาระบบวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นโคราช ผลการศึกษาพบว่า อาจแบ่งระบบวรรณยุกต์ได้เป็น 3 ระบบ คือ ระบบวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง 5 หน่วยเสียง และ 6 หน่วยเสียง ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ในเมืองไทย ยกเว้นภาษาแสด อาจแยกได้เป็นภาษาไทยกลุ่มไทย และกลุ่มลาว

TH Sve LC 2528/1985. Kalaya Tingsbadh *Tai Dialectology up to the Year 1984*

บทความเรื่องนี้ เป็นการศึกษาสถานภาพงานวิจัยสาขาภาษาศาสตร์ทางด้านภาษาไทยถิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 ถึง ปี พ.ศ. 2527 ภาษาไทยถิ่นที่สำรวจประกอบด้วยภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นตะวันออกเฉียงเหนือ ภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นใต้ รวมทั้งภาษาถิ่นย่อยของแต่ละถิ่น เนื่องจากภาษาไทยมาตรฐานไม่ได้จัดว่าเป็นภาษาถิ่นเพราะมีสถานะทางสังคมที่มีลักษณะเฉพาะตัว จึงไม่รวมอยู่ในการศึกษาครั้งนี้ แต่สำหรับผลงานเชิงเปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่นจะนำมาศึกษาด้วย

TH Sve LC 2528/1985. วิภาวรรณ อยู่เย็น "ไท หรือ ลาว เรียกให้ถูก" ภาษาและวัฒนธรรม ปีที่ 5 ฉ. 1 (ม.ค. - มิ.ย. 2528), 72-78

บทความเรื่องนี้ กล่าวถึง การใช้ระบบวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ในการกำหนดว่าภาษาที่มีค่านำหน้าว่า "ลาว" นั้น จัดอยู่ในกลุ่มลาวหรือกลุ่มไทย เพื่อที่จะได้เรียกชื่อให้ถูกว่า "ไท" หรือ "ลาว" ภาษาเหล่านี้ได้แก่ ลาววน ลาวโซ่ง ลาวครั่ง ลาวใต้ และลาวเวียง และจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า การแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวครั้ง ที่ Brown (1965) ศึกษาไว้ใกล้เคียงกับลาวกลุ่มหลวงพระบาง ลักษณะการแยกตัวของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวโซ่ง ที่พูดในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีความคล้ายคลึงกับภาษาไทยดำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาษาลาวโซ่งไม่ใช่ภาษากลุ่มลาว ดังนั้นจึงควรเรียกว่า "ไทโซ่ง" หรือ "ไทซงดำ" และภาษาลาววนก็เช่นเดียวกัน ควรจะเรียกว่า "ไทยวน"

Th Sve LC 2529/1976. ปราณี กุลละวณิชย์ "ภาษาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" ในวารสารเอเชียปริทัศน์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 หน้า 63-72.

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงภาษาต่าง ๆ ที่พูดกันอยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งบริเวณนี้มีชนชาติหลายเผ่าพันธุ์อาศัยอยู่ จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดตระกูลภาษา เพราะภาษาแต่ละตระกูลไม่มีลักษณะเด่นชัดพอที่จะตัดสินให้เด็ดขาดว่าเป็นภาษาตระกูลใด แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนได้แบ่งตระกูลภาษาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นี้ออกเป็น 5 ตระกูลภาษา ได้แก่ ภาษาตระกูล

ไซโน-ทิเบตัน ภาษาตระกูลมอญ-เขมร ภาษาตระกูลมั่วเย้า ภาษาตระกูลไต และภาษาตระกูล
มาลาโยโปลิเนเซียน

TH Sve LC 2530/1987. วิไลลักษณ์ เดชะ ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทย 6 ภาษา ที่พูด
ในอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทย 6 ภาษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่
ภาษาลาวใต้ ลาวเวียง ลาวครั้ง ลาวเงี้ยว ลาวพวน และลาวโซ่ง ที่พูดในบริเวณอำเภอท่าตะโก
จังหวัดนครสวรรค์

TH Sve LC 2531/1988. เรื่องเดช ปันเชื่อนชิตย ภาษากินตระกูลไทย พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 244 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง ความหมาย และลักษณะของภาษากินตระกูลไทย โดยแบ่งเนื้อ
หาของหนังสือเป็น 27 เรื่อง มีบรรณานุกรม และมีภาคผนวกแสดงภาษาตระกูลต่าง ๆ ในประเทศ
ไทยที่นอกเหนือจากภาษาตระกูลไทย เนื้อหาของภาษากินตระกูลไทยในหนังสือเล่มนี้ ส่วนใหญ่เป็น
การอธิบายความหมายและลักษณะพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ ของภาษาไทยกลุ่มต่าง ๆ ที่แบ่ง
ตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ และที่แบ่งตามหลักการของนักภาษาศาสตร์ชาติต่าง ๆ ผู้เขียนได้แบ่ง
ภาษากินที่อยู่ในตระกูลภาษาไทย ในประเทศไทย ออกเป็น 19 กลุ่ม ได้แก่ ภาษาไทยสยาม ไทยถิ่น
ใต้ ไทยตากใบ ไทยถิ่นอีสาน ไทยญ้อ ไทยโย้ย ไทยพวน ผู้ไทย ไทยกะเลิง นครไทย ไทย
สีก ไทยถิ่นเหนือ ไทยใหญ่ ไทยหย่า ไทยชิน ไทยลื้อ ไทยอง ไทยดำ และไทยแดง ผู้
เขียนใช้คำว่า “ไทย” เป็นคำกลาง ๆ สำหรับใช้แทนคำว่า Tai หรือ Thai ส่วนคำว่า “ไท” หรือ “ไต”
จะใช้เมื่อต้องการบ่งบอกให้ผู้อ่านทราบว่าภาษากินนั้นจัดอยู่ในกลุ่มไท (Thai Group) หรือกลุ่ม
ไต (Tai Group)

TH Sve LC 2531/1988. กันทิมา วัฒนประเสริฐ และสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ ระบบเสียงภาษาลาว
ของกลุ่มน้ำท่าจีน รายงานผลการวิจัยในโครงการศึกษากลุ่มน้ำท่าจีนระยะที่ 2 : ศึกษาทางวัฒนธรรม
และสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม

งานวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบภาษาลาวโซ่ง ลาวครั้ง ลาวเวียง ลาวใต้ ลาว
พวน ที่พูดอยู่ในจังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร

TH Sve LC 2532/1989. สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ สถานภาพการศึกษาภาษาในภูมิภาคตะวันตก,
ไม่ทราบสถานที่พิมพ์

งานวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาผลงานวิจัยเชิงภาษาศาสตร์ในจังหวัดแถบภูมิภาคตะวัน-
ตก 8 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี
และประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้แบ่งผลงานวิจัยออกเป็น 3 กลุ่มคือ การศึกษาภาษาตระกูลไต

การศึกษาภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก และการศึกษาภาษาตระกูลจีน-ทิเบต

TH Sve LC 2537/1994. LaPolla, Randy J. and John B. Lowe Bibliography of the International Conferences on Sino-Tibetan Languages and Linguistics I-XXV

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยที่เสนอเป็นบทความในการประชุมนานาชาติเรื่องภาษาและภาษาศาสตร์ของตระกูลภาษาไซโน-ทิเบต ซึ่งจะมีผลงานวิจัยภาษาตระกูลไทรวมอยู่ด้วย ในส่วนแรกของบรรณานุกรมเล่มนี้จะมีข้อมูลของการประชุมตั้งแต่ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 25 ในแต่ละครั้งจะระบุสถานที่ เดือน ค.ศ. ที่จัดการประชุม รวมทั้งชื่อของผู้จัด และให้รายชื่อผู้ที่เสนอผลงานวิจัยเรียงตามลำดับอักษร รวมทั้งหัวข้อเรื่องของผลงานวิจัย ในส่วนต่อไปเป็นบรรณานุกรมของบทความทั้งหมดที่เสนอในที่ประชุมเรียงตามตัวอักษรของผู้เสนอบทความ แต่ละรายการจะระบุปี ค.ศ. และครั้งที่ประชุม รวมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับสาขาวิชาของบทความนั้นและตระกูลภาษาที่ศึกษา จากนั้นจะเป็นดัชนีผู้เขียนบทความ และตามด้วยส่วนสำคัญที่นำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือส่วนที่เป็นดัชนีเนื้อเรื่อง ซึ่งได้แยกให้เห็นผลงานวิจัยภาษาตระกูลไทที่นำมาใช้สังเคราะห์

TH Sve LC 2537/1994. ชีระพันธ์ ล. ทองคำ บรรณานุกรมภาษาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย
คณอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 147 หน้า

รายงานการวิจัยเรื่องนี้ เป็นการเก็บข้อมูลจากห้องสมุดต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร จากการติดต่อสอบถาม และขอความช่วยเหลือจากนักภาษาศาสตร์ที่สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข้อมูลที่รวบรวมได้มีการจัดหมวดหมู่ตามตระกูลภาษา การเรียงลำดับบรรณานุกรมจะเริ่มด้วยบรรณานุกรมที่เกี่ยวกับการศึกษาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวภาษาศาสตร์ และตามด้วยบรรณานุกรมภาษาตระกูลจีน-ทิเบต ตระกูลภาษาไทย ตระกูลภาษามอญ-เขมร ตระกูลภาษามลายู-โพลินีเซียน (ออสโตรนีเซียน) และตระกูลภาษาเผ่า ม้ง เย้า

TH Sve LC 2539/1996. Dodd, William Clifton The Tai Race : Elder Brother of the Chinese Second Published Bangkok, Thailand : White Lotus Co., Ltd., 353 หน้า
หนังสือเล่มนี้เป็นฉบับที่พิมพ์ขึ้นใหม่ในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2539 หลังจากการพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2496 เนื้อหาแบ่งเป็น 2 ตอน ในตอนแรก (Part I) กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชาวไทยในยูนนานทางตอนใต้ของจีน ตอนที่ 2 (Part II) กล่าวถึง ชาวไทใน 4 ประเทศ คือ จีน พม่า ลาว และสยาม ในตอนท้ายกล่าวถึงด้านสังคมและศาสนาของชาวไทย รวมทั้งประเพณีและความเชื่อต่าง ๆ

TH Sve LC 2539/1996. สมทรง บุรุษพัฒน์, สุจิตลักษณ์ คีตติง และโสภณา ศรีจำปา รายงาน
การวิจัยเรื่อง สถานภาพงานวิจัยภาษาศาสตร์ในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ,
จำนวน 457 หน้า

รายงานการวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาเนื้อหา สาระ และแนวโน้ม ของการวิจัยภาษา
ตระกูลไทเชิงภาษาศาสตร์ในรอบ 3 ทศวรรษที่ผ่านมา เป็นการศึกษาความลุ่มลึกของงานวิจัย ใน
ด้านขอบเขตเนื้อหา และวิธีวิจัย เพื่อเสนอทิศทางของการวิจัยที่ควรจะได้ดำเนินการในอนาคต และ
ศึกษาผลกระทบของงานวิจัยสาขาภาษาศาสตร์ที่มีต่อวงวิชาการและสังคม ในงานวิจัยเรื่องนี้กล่าวถึง
ภาษาตระกูลไทกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ ภาษาไทถิ่นต่าง ๆ ภาษาจีน ญ้อ ไทดำ ไทหย่า ไทใหญ่
ไทโซ่ง ไทลื้อ ผู้ไทย พวน ยอง ลาวครั่ง ลาวเวียง ลาวใต้ และสเกก

TH Sve MI 2534/1991. สุเนตร ชุตินธรานนท์ "ถิ่นกำเนิดของชนชาติไท : ความต่างของระนาบ
ทางความคิด" วารสารศิลปวัฒนธรรม 12.3 : 142-155

บทความนี้กล่าวถึง ถิ่นกำเนิดของชนชาติไท ซึ่งผู้เขียนถือว่าเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันมา
นานนับศตวรรษ แต่ยังหาข้อยุติไม่ได้ แต่ก็ยังสรุปว่า หากพิจารณาอย่างผิวเผินก็ดูคล้ายกับว่าจะมี
แนวคิดแปลกแยกหลายทฤษฎี แต่จริง ๆ แล้วมีแค่ 3 ระนาบเท่านั้น คือ ระนาบแรก เป็นเรื่องของ
ทฤษฎีอพยพ ซึ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่าง "การโยกย้าย" และ "การตั้งถิ่นฐาน" ระนาบที่ 2 เป็น
การมองปัญหาที่ตัดประเด็นเชื้อชาติออกไป แล้วหันมามองวัฒนธรรม และบูรณการของบ้านเมือง
และระนาบที่ 3 เป็นการชี้แนะว่าระนาบที่สองควรมิมีมิติทางประวัติศาสตร์เข้ามาร่วมพิจารณาเกี่ยวกับ
การปะทะสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมด้วย

TH Sve MS ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. Marlowe, D.H. Chiang Mai Hill Tribe Area Maps

แผนที่ชุดนี้มี 3 แผ่น แสดงถิ่นที่อยู่ของชาวเขาในเขตจังหวัดตามอำเภอต่าง ๆ แผ่น
แรก แสดงพื้นที่ที่ได้สำรวจ (Survey Area) เป็นภาพรวมของจังหวัด แผ่นที่ 2 เป็นบริเวณที่ ชาว
กะเหรี่ยงสะกออพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานใน อ. สะเมิง แม่แจ่ม และจอมทอง แผ่นที่ 3 แสดงถิ่นที่อยู่
ของชาวเขาเผ่าแม้ว และชาวไทลื้อในเขต จ. เชียงใหม่

TH Sve SS ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. Foreign Area Studies U.S. Army Area Handbook for
Thailand The American University 5010, Wisconsin Avenue, N.W., Washington,
D.C., 20016, 557 หน้า เขียนเป็นภาษาอังกฤษ มีบรรณานุกรม อภิธานศัพท์ และดัชนี

หนังสือนี้เป็นการกล่าวถึงประเทศไทยในแง่มุมต่างๆ รวม 26 บท กล่าวถึงลักษณะทาง
ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครอง ประชากร ภาษา ศาสนา การศึกษา การสาธารณสุข
ภูมิอากาศ การแบ่งการปกครอง เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม แรงงาน การเงินการคลัง การคมนาคม
 ฯลฯ ในบทที่ 5 (หน้า 69-89) ได้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลไท
และกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาอื่น เช่น จีน เวียดนาม มอญ-เขมร-กูย และอื่นๆ มีกล่าวถึงชาวเขาบ้าง
เล็กน้อย กล่าวถึงนโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อชนกลุ่มน้อยในหน้า 87-88

TH Sve SS 2510/1967. Kunstadter, Peter "Thailand : Introduction" Thailand, from
Southeast Asian Tribes, Minorities, and Nations, pp. 369-400

บทนำนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงชาวเขา ชนกลุ่มน้อย และกลุ่มชนชาติต่าง ๆ ในประเทศไทย รวมทั้งถิ่นที่อยู่ตามภาคต่าง ๆ จำนวนประชากร ภาษา และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชาวเขา ได้แก่ จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ตำรวจตระเวนชายแดน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข องค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งมิชชันนารีอเมริกันด้วย

TH Sve SS 2515/1972. กวี เพ็งศรี ลักษณะโครงสร้างทางกายภาพและเศรษฐกิจเขตสุภาภิบาล อำเภอเชียงคำ จังหวัดเชียงราย สารนิพนธ์โครงการการศึกษาชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 45 หน้า

สารนิพนธ์เรื่องนี้กล่าวถึงการศึกษาเขตสุภาภิบาลอำเภอเชียงคำ ในเรื่องโครงสร้างทางกายภาพและเศรษฐกิจ เฉพาะในพื้นที่ 3 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากร 3,259 คน ลักษณะของการศึกษาเป็นการรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์เกี่ยวกับที่ตั้งและวิวัฒนาการของสุภาภิบาลอำเภอเชียงคำ การคมนาคม สถานที่ราชการและสถานที่สาธารณะ ร้านค้า ตลาด แหล่งเกษตรกรรม การสื่อสารขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวเผ่าเผ่า เย้า และไทลื้อ ทั้งหมดเป็นข้อมูลปี 2515

TH Sve SS 2526/1983. McKinnon, John and Wanat Bhru-ksasri *Highlanders of Thailand* Kuala Lumpur : Oxford University Press

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ทางภาคเหนือของไทย ทั้งด้านประชากร เศรษฐกิจ การศึกษา ปัญหาในการดำรงชีพ ปัญหาการอพยพย้ายถิ่น การตาย และการท่องเที่ยว

TH TYn HT 2510/1967. สงวน โชติสุขรัตน์ *ไทยยวน-คนเมือง พระนคร : โอเดียนสโตร์*, 356 หน้า

หนังสือเล่มนี้ เป็นการเขียนเชิงสารคดี กล่าวถึงความเป็นมาและความเป็นอยู่ของชาวไทยในภาคเหนือของไทย ซึ่งเรียกกันว่าคนเมือง แต่ผู้เขียนเรื่องนี้เรียกว่า ไทยยวน โดยอ้างอิงหลักฐานต่าง ๆ แล้วสรุปว่า คำว่า ไทยยวนมาจากคำว่า ไตยวน ซึ่งชาวเงี้ยวเรียกคนเมืองจนต่อมาจึงเพี้ยนเป็น ไตยวน หรือไทยยวน ในตอนท้ายของเล่ม ได้รวบรวมและเปรียบเทียบคำในภาษาไทยยง (ไตลื้อ) ไทยยวน (คนเมือง) และลัวะ หรือละว้า กับไทยกลางไว้พอประมาณ

TH TYn LC 2530/1987. อรทัย เจือจันอัด ระบบเสียงภาษาถิ่นยวนที่อำเภอสิคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการศึกษาภาษาถิ่นยวนที่พูดในอำเภอสิคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และเปรียบเทียบกับภาษาถิ่นยวนที่พูดในเขตอำเภอสาบไถ่ จังหวัดสระบุรี และภาษาถิ่นเชียงใหม่ การเปรียบเทียบพบว่าระบบเสียงส่วนใหญ่เหมือนกัน ยกเว้นพยัญชนะควบที่ภาษาถิ่นเชียงใหม่มีแตกต่างออกไป ทำให้ภาษาถิ่นยวนสิคิ้วมีลักษณะเหมือนกับภาษาถิ่นยวนเส้าไห่มากกว่าภาษาถิ่นเชียงใหม่

TH TYn MI 2507/1964. Lebar, Frank M., Hickey, Gerald C., Musgrave, John K. Yuan”

Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia Human Relations Area Files Press

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของชาวยวน หรือไทยวน หรือ ล้านนาไท ซึ่งปัจจุบันอาศัยอยู่ ในจังหวัดทางภาคเหนือของไทย ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง น่าน และแพร่ มีประชากร 2 พันคน เมื่อปี 1935 และได้กล่าวถึงประวัติการย้ายมาสู่ประเทศไทย รวมทั้งความสัมพันธ์ในสังคมไทยด้วย

TH Wia ANDR 2538/1995. ชนิตา ตั้งถาวรศิริกุล. ลวดลายผ้า : สื่อสัญลักษณ์ของลาวเวียง(จันท). วิทยานิพนธ์ สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ศึกษาลวดลายผ้าในฐานะสื่อสัญลักษณ์ของกลุ่มคน โดยศึกษาจากกลุ่มคนที่เรียกตัวเองว่าลาวเวียง ซึ่งใช้ลวดลายผ้าเป็นเครื่องมือสื่อสารสองระดับ ได้แก่ ระดับปัจเจกบุคคล มุ่งแสดงคุณสมบัติของตนเอง และระดับกลุ่ม มุ่งแสดงความสมบูรณ์ของสังคมอันเป็นอุดมคติหลัก เชื่อมโยงความเชื่อของลาวเวียง(จันท) ในหมู่บ้านทับคล้อ ตำบลทับหลวง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

TH Wia LC 2528/1985. วรรณ รัตนประเสริฐ คำและลักษณะคำในภาษาลาวเวียงในจังหวัดฉะเชิงเทรา วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นการศึกษาลักษณะคำ หมวดคำ และการเรียงคำในภาษาลาวเวียงที่ใช้พูดกัน ในตำบลหนองแวน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

TH Yai ANGN ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. Colquhoun, Archibald Ross Amongst the Shans 392 หน้า, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงการเดินทางไปในดินแดนไทฉาน ในบทที่ห้ากล่าวถึงถิ่นที่อยู่ของกะเหรี่ยงด้วย กล่าวถึงบ้านและวัฒนธรรมประเพณีของไทฉาน หนังสือเล่มนี้มีบทนำโดยศาสตราจารย์ T. de Lacouperie เรื่องถิ่นที่อยู่ดั้งเดิมของไทฉาน และตอนท้ายของหนังสือได้มีบทเสริมอีก 2 ภาค แต่งโดย Holt S. Hallett เรื่องประวัติศาสตร์ของฉานเหนือ และประวัติศาสตร์ของฉานใต้

TH Yai ANTR 2539/1996. ชีรภาพ โลหิตกุล “คนไตเมืองปอน” วารสาร อ.ส.ท. 37.4 : 78-91

สารคดีเรื่องนี้ กล่าวถึง การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวไทใหญ่เมืองปอน หรือ “ไต” เมืองปอน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน อันได้แก่ ร้านกึ่งกาหล่า ในประเพณีออกพรรษา หรือ “ปอยเหลินสิบเอ็ด” (ปอยเดือน 11) การฟื้นฟูการสวมเสื้อไตของชาวเมืองปอน การบวชลูกแก้วหรือบวชเงร หรือ “ปอยสา่งลอง” ของชาวไทใหญ่ แม่ฮ่องสอน และพิธีกรรมเกี่ยวกับงานศพ สารคดีนี้เป็นรูปแบบกึ่งบันทึกและกึ่งเรื่องสั้น มีภาพประกอบหลายภาพ.

TH Yai ET 2493/1980. Embree, John F. "Shan (Burmese Tai) in Ethnic Groups of Northern Southeast Asia Yale University, Southeast Asia Studies, New Haven, pp. 50-57

บทความเรื่องนี้กล่าวถึงกลุ่มคนไท "ฉาน" หรือชาวไทพม่า ในด้านถิ่นที่ตั้งบ้านเรือน ประชากร ที่ตั้งของหมู่บ้าน ภาษา ศาสนา เศรษฐกิจ การติดต่อกับคนภายนอก และชื่อกลุ่มคนใน ฉาน

TH Yai ET 2506/1963. พิชัย พุทธรังษะ, ร.ต.อ. "เงี้ยวหรือไทใหญ่" ในคำบรรยายเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในบริเวณภาคเหนือ ตำรวจตระเวนชายแดนค่ายดาราวัคมี เชียงใหม่ 19-29 เมษายน 2506 จัดทำมอบแก่นักศึกษา วิธีการสำรวจ และวิจัยทางสังคมศาสตร์

ในคำบรรยายนี้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์เงี้ยวหรือไทใหญ่ เกี่ยวกับประวัติ ความหมายของ เผ่า ภาษา อุปนิสัย ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อถือผีสง การแต่งกาย การเลี้ยงชีพ และภูมิประเทศ บ้านเรือนที่ตั้ง เอกสารประกอบคำบรรยาย ที่ใช้คำสั้น ๆ และสำนวนภาษาง่าย ๆ เป็นส่วนใหญ่

TH Yai HT 2508/1965. Sao Saimong, Mangrai. The Shan States and the British Annexation, Data Paper No.57 Southeast Asia Program Cornell University, July 1965, 313 หน้า มีบรรณานุกรม และภาคผนวกมาก, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ

หนังสือเล่มนี้แต่งโดยเจ้าสายเมืองมังราย ซึ่งเป็นเจ้าไทฉาน แสดงประวัติของดินแดนที่มีชนไทฉานและเรื่องเกี่ยวกับชนไทฉานทั้งหมด กล่าวถึงความสัมพันธ์กับพม่า กะเหรี่ยง ไทยสยาม ฝรั่งเศส และจีน ภาคผนวกแสดงถึงลำดับกษัตริย์ฉาน เรื่องราวเกี่ยวกับเมืองเมา รายชื่อเมืองไทฉาน ทั้งหมดใน ค.ศ. 1925 เรื่องของเมืองเชียงตุง สนธิสัญญา ค.ศ. 1960 ระหว่างจีน และพม่า ฯลฯ

TH Yai HT 2536/1993. เดชา เตียงเกตุ (บรรณาธิการ) ตำนานคนไต กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 168 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของกลุ่มคนไต นับแต่อาณาจักรล้านเจ้า จนอพยพจากเหนือลงมาได้ ถึงอาณาจักรล้านช้าง อยู่ชวา และไตสยาม หรือเมืองไตในปัจจุบัน หนังสือเล่มนี้เดิมเป็นต้นฉบับภาษาอังกฤษ โดย Mr. Golt หรือ "ลุงก๊อด" เป็นผู้เขียน และมีผู้แปลเป็นภาษาไทยใหญ่ คือ จายมิงมาว เมืองน้ำคำ มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ได้มอบให้นายโสภณ แก้วจันทร์คำ (คนไทใหญ่ที่บ้านถ้ำลอด ถึงอำเภอปางมะผ้า จ. แม่ฮ่องสอน) และคณะเป็นผู้แปล มีนายเดชา เตียงเกตุ เป็นบรรณาธิการตรวจแก้ต้นฉบับภาษาไทย

TH Yai HT 2537/1994. ชิดา สาระยา กว่าจะเป็นคนไทย พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม, 144 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงพัฒนาการของรัฐชนชาติไตในภาคเหนือ สมัยพญามังราย ระหว่าง

ค.ศ. 1239-1311 สภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ในอินโดจีน คริสตศตวรรษที่ 8-12 สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และหลักฐานทางโบราณคดีในที่ราบลุ่มเชียงใหม่และเชียงราย และการเกิดรัฐสมัยพญามังราย อันเป็นผลของการรวมตัวของชนเผ่าจนเกิดเป็นชนชาติไต มีอาณาบริเวณของรัฐอยู่ทางตอนเหนือของที่ราบลุ่มเชียงราย เชียงใหม่ และพะเยา

TH Yai LC 2513/1970. บรรจบ พันธุมธา ลักษณะภาษาไทยใหญ่เทียบกับภาษาไทยกรุงเทพฯ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, (Dec. 14, 1972)

สารคดีเรื่องนี้ กล่าวถึง การเดินทางไปเยี่ยมชมความเป็นอยู่และลักษณะของบ้านเมืองในอำเภอปง และอำเภอเชียงม่วน จังหวัดเชียงราย ผู้เขียนเล่าถึงสภาพการเดินทาง ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ความเป็นมา และประชากรของอำเภอปง และอำเภอเชียงม่วน โดยได้กล่าวโดยละเอียดเฉพาะชาวไทยลื้อในอำเภอเชียงม่วนซึ่งทางอำเภอจัดมาต้อนรับ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตทั่ว ๆ ไป สภาพบ้านเรือน พิธีแต่งงาน และสิ่งของเก่าแก่ของบรรพบุรุษ เช่น ตำราภาษาลื้อ ดาบผางกลาง เป็นต้น สารคดีนี้เป็นการเขียนเชิงแนะนำให้ไปเที่ยวอำเภอเชียงม่วน จังหวัดเชียงราย

TH Yai LC 2526/1983. วรรณ จันทนาคม ลักษณะของภาษาไทยใหญ่ (ไตอ้อ) ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัย ศิลปากร, 322 หน้า, เขียนเป็นภาษาไทย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาลักษณะทั่วไปของภาษาไทยใหญ่ (ไตอ้อ) ระบบเสียง ระบบคำของภาษาไทยใหญ่ ความหมายและการเรียงคำ

TH Yai TR 2533/1990. กองบรรณาธิการ. "คนไตในเมืองหมอก" วารสาร อ.ส.ท. 30.6 : 50-62

สารคดีเรื่องนี้กล่าวถึงศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มคนชาวไตในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เฉพาะเท่าที่ผู้เขียนได้สังเกตเห็นชัดและบันทึกภาพไว้ ได้แก่ ลักษณะการก่อสร้างบ้านเรือน วัด ศาลาการเปรียญ และการฟ้อนรำต่าง ๆ เช่น ฟ้อนชุดสัตว์นานาจากป่าหิมพานต์ ที่หน้าวัดจองคำ ฟ้อนกิงกะหล่าหรือฟ้อนกินรี ที่วัดม่วยต่อ รำหม่องส่วยยี เป็นต้น ผู้เขียนได้ให้ความหมายของคนไตในที่นี้ว่า หมายถึงชาวไทยใหญ่ที่อพยพมาจากพม่า ศิลปวัฒนธรรมส่วนใหญ่เป็นแบบไทยใหญ่หรือแบบพม่า และผู้เขียนเน้นภาพประกอบสวยงามเพื่อแนะนำการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

TH Yng ET 2527/1984. ทวี สว่างปัญญางกูร ตำนานเมืองยอง ปรึวรรตจากอักษรไทยลื้อ MONG YAWNG CHRONICLE สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 80 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงประวัติและที่มาของเมืองยอง ซึ่งเป็นการปรึวรรตอักษรของเขตไทยลื้อออกมาเป็นอักษรไทยและภาษาไทย เป็นเรื่องเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์และเขตแดนของเมืองยอง รวมถึงประวัติศาสตร์การครอบครองเมืองยองของเจ้าครองนครองค์ต่าง ๆ และให้รายละเอียด

ละเอียดเกี่ยวกับปูชนียวัตถุทางศาสนาของเมืองยอง ตลอดจนคตินิทาน การสร้างเมือง การสร้างพระธาตุ ความเชื่อ และจารีตประเพณีต่าง ๆ

TH Yng LC 2528/1985. วิสุทธีระ เนียมนาค. ระบบเสียงภาษายองซึ่งพูดในจังหวัดลำพูน : การศึกษาเปรียบเทียบแบบร่วมสมัย วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาวิเคราะห์ระบบเสียงของภาษายองในกลุ่มคนยองจังหวัดลำพูน จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ บ้านศรีทรายมูล ต. ท่าปลาตุก อ. แม่ทา, บ้านป่าเหียง ต. บ้านธิ อ. เมืองลำพูน, บ้านต้นแฉะ ต. ประตูป่า อ. เมืองลำพูน, บ้านมะกอก ต. มะกอก อ. ป่าซาง, และบ้านหล่ายแก้ว ต. ศรีเตี้ย อ. บ้านโฮ้ง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นภาษายองถิ่นตะวันออกของ จ. ลำพูน (ต. ท่าปลาตุก และ ต. บ้านธิ) และกลุ่มที่ 2 เป็นภาษายองถิ่นตะวันตกของ จ. ลำพูน (ต. ประตูป่า ต. มะกอก และ ต. ศรีเตี้ย) ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงของทั้ง 2 กลุ่มนี้พบความแตกต่าง 3 ด้าน คือ ด้านลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ ความแตกต่างของเสียงย่อยของหน่วยเสียงพยัญชนะ /s/, / / และ /j/ และความแตกต่างของเสียงย่อยของหน่วยเสียงพยัญชนะ / /

TH Yng LC 2530/1987. Panida Rosset Kham Yong : Etude synchronique et diachronique d'un parler de la famille Tai วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต (ภาษาศาสตร์), มหาวิทยาลัย Paris, 2 volumes, 429 หน้า, เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส

วิทยานิพนธ์เล่มนี้พรรณนาระบบเสียงและระบบไวยากรณ์ภาษาไทยที่บ้านโขงงามอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน เล่มที่สองเป็นรายการคำศัพท์ภาษายองเขียนด้วยสัทอักษร มีคำแปลเป็นภาษาไทย และภาษาฝรั่งเศส รวม 163 หน้า

TH Yoy LC 2527/1984. Thepbangon Boonsner The Phonological Description of Yooy วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 192 หน้า, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ

TH Yoy LC 2529/1986. สุธิดา โกบประยูร วรรณยุกต์ภาษาไทยโย้ย วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหิดลวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการศึกษาลักษณะทางสัทศาสตร์ ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยโย้ย พูดในหมู่บ้านจำนวน 15 หมู่ ในจังหวัดสกลนคร เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระบบเสียงวรรณยุกต์ และเปรียบเทียบวรรณยุกต์ของคน 2 รุ่นอายุ รวมทั้งเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ซึ่งผู้พูดมีถิ่นอาศัยร่วมกับชาวไทยโย้ย เพื่อดูแนวโน้มการได้รับอิทธิพลสอดแทรกทางภาษาจากภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ